

[Justitsministeren]

fondsudvalgets betænkning, som først senere ville fremkomme fra myndigheder og erhvervsorganisationer. Jeg gav endvidere udtryk for, at det efter min opfattelse ville være hensigtsmæssigt i denne samling at gennemføre regler om en registreringsordning.

I forlængelse af debatten i folketinget har retsudvalget anmodet mig om at udarbejde et lovforslag om registrering af alle fonde. Udvalget udbad sig endvidere min stillingtagen til, hvorvidt det ville være muligt at forkorte den anmeldelsesfrist på 6 måneder, der blev foreslået i det tidligere fremsatte lovforslag.

Det er på baggrund af denne anmodning, at jeg nu fremsætter dette lovforslag, der skal tilvejebringe det retlige grundlag for en anmeldelsespligt for alle fonde.

Efter lovforslaget skal alle fonde som udgangspunkt anmeldes til registrering i et fondsregister, der oprettes i justitsministeriets familieretsdirektorat. Undtaget fra anmeldelsespligten er kun små fonde – det vil sige fonde med en egenkapital, der ikke overstiger 20.000 kr. – og visse fonde, der i forvejen er undergivet fornødent offentligt tilsyn. Bestående fonde skal efter forslaget anmeldes til registrering inden 1. oktober 1983. Anmeldelsesfristen er sat så kort, som det under hensyn til ferieperioden er muligt, og den er i forhold til det tidligere fremsatte lovforslag nedsat fra 6 til 4 måneder. Fonde, der oprettes efter lovens ikrafttræden, skal anmeldes senest 4 måneder efter oprettelsen.

Ved anmeldelsen vil fondene blive bedt om at oplyse bl.a. om fondens formål og økonomiske forhold. Så snart disse oplysninger foreligger, vil de blive registreret i et EDB-system, så hurtigt som det praktisk er muligt.

Da jeg lægger vægt på, at oplysningerne om antallet af fonde og disses karakter kommer frem så hurtigt som muligt, er registreringsordningen søgt noget forenklet i forhold til betænkningen og de tidligere fremsatte lovforslag. Det er min opfattelse, at en gennemførelse af dette lovforslag vil skabe et bedre grundlag for at vurdere behovet for en lovgivning om fonde i almindelighed og om erhvervsdrivende fonde.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne til dette, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

*Industripolitisk redegørelse af 12/4 83.
(Redegørelse nr. R 13).*

Industriministeren (Stetter):

1. Indledning.

Dansk økonomi var ved regeringens tiltræden inde i en faretruende udvikling med voksende underskud på statens finanser og på betalingsbalancen og med øget arbejdsløshed. Dette må ses på baggrund af den internationale økonomiske udvikling, herunder det høje internationale renteniveau, den høje dollarkurs og den generelle stagnation i verdensøkonomien. Men når dansk økonomi blandt vestlige lande er ramt særlig hårdt, skyldes det først og fremmest manglende tilpasning til den internationale økonomiske udvikling. Omkostningsudviklingen og væksten i den offentlige sektor har fået lov til at fortsætte. Man har ikke i tide formået at lægge kursen om.

Vort høje omkostningsniveau har sammen med de vanskelige afsætningsvilkår på hjemmemarkedet og eksportmarkederne skabt en særdeles alvorlig situation for dansk industri. De seneste år har været præget af stagnerende afsætning og fald i indtjening og investeringer. Industriens investeringer er i forhold til produktionen helt nede på niveauet i 50'erne.

Regeringen har siden sin tiltræden gjort en målbevidst indsats for at genoprette landets økonomi. Selv om det vil kræve adskillige år at skabe den nødvendige balance, har denne indsats allerede nu bragt resultater. Et væsentligt middel er gradvis at forbedre industriens vilkår. Regeringens økonomiske politik bygger på den grundlæggende filosofi, at der skal ske en neddæmpning af omkostningsudviklingen og samtidig en kraftig styrkelse af den private sektor, således at der sker en omfordeling af samfundets ressourcer fra det offentlige til de private virksomheder med prioritet for virksomheder i de udlandskonkurrerende erhverv. Uden en sådan omfordeling lader det sig hverken gøre at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen eller at opnå en varig forøgelse af beskæftigelsen. Regeringen anskuer derfor industripolitikken som en integreret del af den samlede økonomiske politik.

[Industriministeren]

2. Industriens konkurrenceevne.

I centrum for regeringens industripolitiske bestræbelser står en forøgelse af industriens konkurrenceevne på såvel eksportmarkederne som hjemmemarkedet, hvorved der kan skabes baggrund for den fornyede vækst i industriens afsætning, produktion og investeringer, der er så hårdt brug for.

Nogen forøgelse af produktionen lader sig gennemføre ved udnyttelse af ledig kapacitet. Men skal produktionen forøges væsentligt, og skal nye produkter drives frem, må der i takt med den teknologiske udvikling gennemføres en betydelig stigning i investeringerne, som dels øger effektiviteten, dels udbygger kapaciteten på nye vækstområder. Industriens bruttoinvesteringer lå i 1981 på et niveau, der svarede til ca. 9 pct. af værditilvæksten. Det er for lidt, såfremt der gennem industriel vækst skal skabes forudsætninger for at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen og øge beskæftigelsen. Investeringerne må i så fald løftes op på et væsentlig højere niveau, jfr. 60erne, hvor de nåede op på over 16 pct. af værditilvæksten. Det må realistisk erkendes, at dette er en opgave, som det selv under gunstige omstændigheder vil tage en årrække at realisere. Hertil kommer, at industriens investeringer har et relativt højt importindhold, for maskiner således ca. 80 pct. Derfor vil en væsentlig forøgelse af investeringerne i udbygningsperioden belaste betalingsbalancen, men et valutaforbrug af denne art er en nødvendighed for at få udbygget industriens effektivitet og kapacitet. Og med den efterfølgende vækst i produktion og valutaandtjening vil den positive virkning på betalingsbalancen rigeligt opveje investeringernes valutaudgifter.

Regeringens indkomstpoltiske foranstaltninger har som hovedformål at bringe stigningstakten i lønudviklingen ned på et sådant niveau, at industriens konkurrenceevne styrkes i forhold til vore nærmeste konkurrenter. De nye overenskomster på arbejdsmarkedet giver reelle forhåbninger herom, men om de realiseres, vil bl.a. afhænge af, om det element af solidariske lønpolitik, som er indeholdt i overenskomsterne, holder perioden igennem og ikke elimineres ved en udlignende lønglidning for de højerelønnede grupper. Bliver det tilfældet, undermineres

både den øgede konkurrenceevne og den solidariske lønpolitik. Udviklingen i konkurrenceevnen vil endvidere afhænge af lønudvikling og produktivitetsudvikling hos andre lande, og der er klare tegn på, at lønstigningen i udlandet er stærkt aftagende. Løntilbageholdenhed i en lang periode vil derfor være nødvendig.

Gennem indkomstpoltikken og styrkelse af de offentlige finanser har regeringen bidraget til at skabe forudsætninger for det betydelige rentefald, der nu også er indtrådt her i landet. Grundlaget er hermed lagt for forøget optimisme i erhvervslivet. Rentefaldet vil dels betyde en hårdt tiltrængt reduktion af erhvervslivets omkostninger, dels gøre investeringer i maskiner og bygninger mere attraktive i forhold til passive investeringer i værdipapirer. Regeringen forventer, at erhvervslivet udnytter disse muligheder. Der bør nu være grundlag for, at virksomhederne revurderer deres investeringsplaner og fremskynder beslutninger om investeringer.

Dette må ses på baggrund af faldet i oliepriserne, der sammen med rentefaldet må vurderes som positive tendenser i den økonomiske udvikling, som kan bidrage til at stimulere den internationale efterspørgsel efter industrivarer.

For at fremskynde udviklingen må et gunstigt erhvervs- og investeringsklima udbygges gennem en bredt anlagt investeringsfremmende indsats. Regeringen har med dette sigte fremlagt et program til investeringsfremme, der har som hovedmål at styrke en strukturomlægning, som m.h.t. udvikling og anvendelse af moderne teknologi kan bringe Danmark frem i spidsen af den internationale udvikling og dermed øge mulighederne for at udnytte ændrede markedsvilkår. Programmet indeholder initiativer, der bidrager til en forstærket fremgang i investeringer og produktion allerede i de nærmest kommende år. Programmet er herigennem med til at fremme den omfordeling af samfundets ressourcer, som er af afgørende betydning for økonomisk fremgang.

3. Skattepolitikken.

Den erhvervsorienterede del af skattepolitikken er af afgørende betydning for virksomhedernes muligheder for at bidrage til en fornyet vækst. Egenkapitaldannelse, likviditet

[Industriministeren]

og strukturudvikling er nøgleord i denne forbindelse. Gennem en højere soliditetsgrad øges såvel virksomhedernes vækstmuligheder som deres robusthed over for korterevarende konjunkturmæssige tilbageslag. Samtidig må skattelovgivningen udformes sådan, at den aktivt støtter og fremmer strukturudvikling og fornyelse i erhvervslivet.

Den statsfinansielle situation afstikker ret snævre grænser for skattepolitiske initiativer af ovennævnte art. På nuværende tidspunkt er der fremsat forslag til lov om skattefri virksomhedsomdannelse til aktie- eller anpartsselskab, hvor det nye selskab skattemæssigt træder i den tidligere ejers sted. Forslaget om skattefri virksomhedsomdannelse er et element i regeringens bestræbelser for at lette generationsskiftet i erhvervslivet. For at styrke generationsskiftet yderligere vil regeringen endvidere fremsætte lovforslag om forenkling og lempelse af hovedaktionærreglen i aktieavancebeskatningsloven.

Herudover er afskrivningsloven foreslået ændret. Dels foreslås, at beløbsgrænsen for anskaffelsessummen for småaktiver, der kan fradrages fuldt ud i anskaffelsesåret, sættes op fra 1.800 kr. til 5.000 kr., dels foreslås, at afskrivning på forbedringsudgifter vedrørende driftsmidler og skibe, der er anskaffet før den 1. januar 1982, skal ske efter de nye regler om pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget.

Regeringen finder, at udskrivningen af grundskyld på produktionsjorden ud fra hensynet til konkurrenceevne og rentabilitet udgør en uhensigtsmæssig byrde på erhvervslivet. Regeringen har derfor foreslået den kommunale ejendomsskattelev ændret således, at disse ejendomsskatter afskaffes gradvis over 3 år i perioden 1984-86.

Ordningen, hvorefter eksportvirksomheder får fremskyndet tilbagebetaling af moms og energitunge virksomheder hurtigere får tilbagebetalt energiafgifter, betyder en likviditetslettelse for erhvervslivet. Ordningen skulle oprindeligt ophøre ved udgangen af 1983, men er nu gjort permanent.

4. Administrativ forenkling.

Til de initiativer, regeringen har taget og vil tage for at lette erhvervslivets vilkår og reducere dets omkostninger, skal føjes bestræbelserne for at forenkle bekendtgørelser,

circulærer m.v. Allerede ved sin tiltræden satte regeringen et arbejde i gang med dette sigte. Bestræbelserne følges op i programmet til investeringsfremme. Der vil bl.a. blive søgt gennemført lempelser på arbejdsmiljøområdet samt på miljø- og planområdet. På arbejdsmiljøområdet påtænkes en række bekendtgørelser og regulativer, der er udstedt før 1977, ophævet. Miljøministeriets forenklingsbestræbelser sigter navnlig på at gøre livet lettere for de mindre erhvervsvirksomheder i etableringssituationer. Ministeriet vil bl.a. udarbejde en pjece, som skal mindske risikoen for, at borgere og virksomheder forsinkes af uforudsete krav fra offentlige myndigheder. Derudover vil reglerne blive gjort mere smidige i forhold til erhvervsdrivende. Det er uundgåeligt, at regulerende indgreb på områder som disse betyder en belastning af konkurrenceevnen, men det er væsentligt, at sådanne belastninger ikke overstiger, hvad hensynet til de primære formål tilsiger, og at virksomhedernes muligheder for at planlægge på lang sigt ikke vanskeliggøres. Der arbejdes intenst med disse spørgsmål overalt i ministerierne, og finansministeren vil i løbet af foråret give folketinget en redegørelse for resultaterne. Dette forenklingsarbejde er bl.a. baseret på en række forslag, som er stillet af erhvervsorganisationerne.

Finansministeren har endvidere nedsat et embedsmandsudvalg, der skal overveje mulighederne for at privatisere opgaver, der i dag varetages af statslige, kommunale eller amtskommunale styrelser, institutioner og lignende. Dette kan få stor betydning for erhvervslivet, bl.a. inden for serviceområdet.

5. Den industripolitiske strategi.

En industripolitisk strategi må ud over generelle økonomisk-politiske virkemidler også omfatte mere specifikke industripolitiske foranstaltninger. Udviklingen inden for dansk industri peger på, at man må være forsigtig med på forhånd at udpege specielle brancher eller erhvervsgrupper, der i særlig grad bør prioriteres som vækstområder, og afskrive brancher i tilbagegang. Der vil på ethvert tidspunkt være brancher i vækst og brancher i stagnation eller tilbagegang; men inden for begge kategorier vil der være både virksomheder, der bukker under, og virksomheder, der udviser fine vækstresultater.

[Industriministeren]

Dansk industripolitik er derfor baseret på at give alle virksomheder, uanset hvilken branche de tilhører, gode muligheder for at udvikle sig. Samtidig må der imidlertid gøres en særlig indsats for at sikre, at dansk industri får muligheder for på et tidligt tidspunkt at igangsætte og udvikle en produktion på de specielle vækstområder, der findes i den industrielle udvikling.

Udformningen af industripolitikken må ske i et samarbejde med erhvervslivet, og regeringen tillægger derfor de drøftelser, der finder sted i det industripolitiske kontaktudvalg, stor betydning for tilrettelæggelsen af den fremtidige industripolitik.

Industripolitikken må tage sit udgangspunkt i den specielle erhvervsstruktur, der kendetegner dansk industri. Den er på én gang præget af en meget betydelig bredde og en kraftig specialisering. Næsten alle produktområder er repræsenteret; men inden for hvert produktområde har den enkelte virksomhed typisk udvalgt sig nogle specialer, hvor den konkurrencemæssigt kan skabe sig en så stærk position på hjemmemarkedet og på eksportmarkederne, at det kan sikre en afsætning, der er tilstrækkelig til at danne grundlag for produktion i industriel skala. Virksomhederne er gennemgående af beskeden størrelse efter international målestok, og specialiseringen kræver en stadig tilpasnings- og udviklingsindsats både på produktsiden og m.h.t. produktionsmetoder og markedsføring.

I kombination med de generelle økonomisk-politiske bestræbelser for at øge konkurrenceevnen gennem en afdæmpet omkostningsudvikling skal industripolitikken søge at skabe de gunstigst mulige vilkår for, at virksomhederne til stadighed kan udnytte den nyeste teknologi, tilpasse sig skiftende afsætningsmuligheder og finansiere den fortsatte omstilling til nye produkter, produktionsmetoder og markeder.

Det er vigtigt, at man gennem en målbevidst uddannelses-, forsknings- og teknologipolitik sikrer, at dansk industri har adgang til viden og udviklingsopgaver på områder, som er »spydspidser« i den aktuelle og fremtidige industrielle udvikling. Mikroelektronikken og mikrobiologien er velkendte aktuelle eksempler på sådanne områder, hvor regeringen har iværksat en række initiativer. Men for disse blikfang i den industrielle ud-

vikling bør det ikke glemmes, at med den danske industristruktur er det samtidig afgørende, at der skabes de bedst mulige forudsætninger for, at industrien over en bred front kan arbejde på et højt teknologisk niveau. Herved kan de mange mindre og mellemstore virksomheder, uanset på hvilket produktområde de har valgt at specialisere sig, anvende en teknik, der til stadighed er à jour med den nyeste udvikling og tilpasset virksomhedens specielle behov.

De industripolitiske foranstaltninger – hvad enten det drejer sig om teknologipolitiske, eksportfremmende eller finansieringsmæssige initiativer – må hænge nøje sammen med den i sig selv ganske komplicerede proces, som den industrielle fremstillingsvirksomhed består af: Formulering af ideer til nye produkter og processer på baggrund af kendskabet til markedets behov og afsætningsmuligheder. Gennemførelse af forsknings- og udviklingsarbejde. Omstilling af virksomhedens produktionsprocesser gennem investeringer i nye anlæg og nyt udstyr og gennem uddannelse af medarbejdere og anden tilpasning af medarbejderstab og ledelsesfunktioner. Produktionens tilrettelæggelse og daglige drift. Markedsbearbejdning og salgsarbejde, service og kundebetjening. Finansiering og økonomistyring. Alt dette og mere til er nødvendige led i industriens daglige arbejde og forudsætninger for, at den nødvendige tilpasningsproces til stadighed kan gennemføres med held.

Det er virksomhedernes egen opgave at mestre denne proces. Det er industripolitikens opgave at skabe de bedst mulige vilkår for virksomhedernes arbejde hermed. De industripolitiske foranstaltninger må ses i lyset af den industrielle virksomheds mange og forskelligartede funktioner. I nært samarbejde med sagkyndige fra industrien selv – ledelse såvel som medarbejdere – sætter de enkelte ordninger ind med en målrettet bistand på netop de punkter i den samlede industrielle proces, hvor en sådan offentlig bistand med fordel kan lette og supplere virksomhedernes egen indsats. De enkelte led i processen kræver højst forskellig ekspertise, og det samme gælder styringen af de enkelte service- og finansieringstilbud, som det offentlige stiller til rådighed. Men den samlede strategi, der ligger bag systemets opbygning, hænger nøje sammen med industriens man-

[Industriministeren]

geartede hverdagsproblemer. Den går ud på at lette en effektiv løsning af disse problemer på netop de punkter, hvor en offentlig indsats med fordel kan medvirke hertil, og hvor en indsats af offentlige ressourcer kan give et samfundsmæssigt udbytte, der overstiger indsatsen.

Som led i regeringens industripolitik stilles der efter disse retningslinjer en række stærkt udnyttede service- og finansieringstilbud til rådighed for erhvervenes virksomheder til fremme af teknologisk udvikling, eksport og investeringer.

6. Teknologi.

En forudsætning for at opretholde og forbedre konkurrenceevnen er, at samfundet i alle sine forgreninger anvender en moderne og avanceret teknologi. Regeringens økonomiske politik tager sigte på at skabe forudsætninger for, at erhvervslivet kan opnå en indtjening, der sammen med en aktiv teknologipolitik gør det muligt at tage den mest avancerede teknologi i anvendelse.

Regeringen har fremlagt en række initiativer på det forskningsmæssige område. Hermed understreges betydningen af, at det offentlige forskningssystem understøtter bestræbelserne for at forbedre konkurrenceevnen ved at højne dansk erhvervslivs teknologiske niveau. Det gælder ikke mindst bestræbelserne for at udbygge samarbejdet mellem på den ene side erhvervslivet og på den anden side universiteter og højere læreanstalter.

Ligeledes er det af betydning, at den offentlige sektor selv udnytter de muligheder, den teknologiske udvikling tilbyder. Ikke blot er det nødvendigt for fortsat at kunne tilbyde borgerne en tilfredsstillende service. Det kan samtidig være et væsentligt incitament for den industrielle udvikling.

Den ny informationsteknologi frembyder særlige muligheder for at fremme den industrielle udvikling gennem et samarbejde mellem det offentlige som avanceret bruger og dansk erhvervsliv som producent og leverandør.

Der er nedsat et tværministerielt udvalg, som skal stille forslag, der kan støtte informationssektorens udvikling, konkurrenceevne og effektivitet. Med udgangspunkt i mediekommissionens forslag om etablering af et såkaldt hybridnet som skridt på vejen mod

opbygning af et bredbåndsnet overvejer udvalget således bl.a. de betydelige industrielle udviklingsmuligheder i forbindelse med et sådant net. Regeringen vil i indeværende folketingssamling afgive en redegørelse om bredbåndsspørgsmålet til folketinget.

EDB-fonden har nu påbegyndt sin virksomhed og har indkaldt forslag til udviklingsprojekter inden for områderne EDB, telekommunikation og kontorteknologi, som den offentlige forvaltning vil få stigende behov for. EDB-fonden kan stille risikovillig kapital til rådighed for virksomhederne til gennemførelse af udviklingsprojekter, forskning m.v. for det offentlige. Fonden har modtaget et stort antal forslag, og der er allerede bevilget støtte til en række udviklingsprojekter. En betydelig forsknings- og udviklingsindsats er ligeledes nødvendig, hvis danske virksomheder på længere sigt skal kunne klare sig i den internationale konkurrence inden for den ny informationsteknologi. Et særligt informatikudvalg skal medvirke til at styrke uddannelses- og forskningsindsatsen på disse områder.

Initiativer som disse må ses i lyset af den udvikling, der tegner sig for dansk industri på det informationsteknologiske område. En beslutning om etablering af et hybridnet som første led i opbygningen af et bredbåndsnet vil således forbedre mulighederne for at etablere en dansk produktion af lyslederkabler, for produktion af know-how og for udvikling af tilknyttet udstyr. Netop hvad angår lyslederkabler og supplerende udstyr, har dansk forskning og industri visse muligheder. Etableringen af et hybridnet kan indebære, at hjemmemarkedet skaber forudsætningerne for større dansk eksport.

Dansk industri må forventes fremover at have gode muligheder i forbindelse med produktion af stærkt specialiseret færdigvareudstyr og skræddersyede løsninger med stor vægt på software. Regeringens initiativer vil netop her give dansk industri muligheder for opbygning af teknologisk kompetence med henblik på en specialiseret produktion.

Også på mange andre områder vil mikroelektronikken spille en stor rolle fremover og blive indpasset i en lang række produkter. Den investeringsvareorienterede maskin- og elektroindustri har i 70'erne og begyndelsen af 80'erne været det store vækstområde i dansk industri, hvad angår produktion og

[Industriministeren]

beskæftigelse. Mikroelektronikken må ventes at få stor betydning for udviklingen af industristrukturen i retning af rentabel produktion i mindre serier samt muligheder for hurtig omstilling og for imødekommelse af specielle kundeønsker. Der har i stor udstrækning været tale om produktion af rationaliserings-, automatiserings- og styringsudstyr baseret på mikroelektronik til industrien og andre erhverv, herunder i stigende omfang kontorerhverv, og den offentlige sektor. Denne udvikling, der må forventes at fortsætte i de kommende år, vil blive fremmet af regeringens initiativer.

Industriens indtjeningssevne er ikke i øjeblikket tilstrækkelig til at finansiere en forsknings- og udviklingsindsats, der gør det muligt for industrien over en bred front at gennemføre den fornødne produktfornyelse og dermed at konkurrere effektivt. Der er behov for en økonomisk håndsrækning både til mange mindre projekter og til medfinansiering af store, teknisk avancerede og risikofyldte projekter. Med dette for øje er der sikret en forøgelse af kapitaltilførslen til udviklingskontrakter medvirker til finansiering af forsknings- og udviklingsprojekter over et bredt spektrum af dansk industri. Denne ordning, der administreres af teknologistyrelsen, suppleres med en ordning med tilskud til især mindre virksomheders produktudvikling. Sidstnævnte ordning har været stærkt medvirkende til, at forsknings- og udviklingsindsatsen i de mindre industrivirksomheder er tredoblet de sidste ti år. I naturlig forlængelse af udviklingsfondet virker endvidere formidlingsrådet, som – bl.a. gennem systematiske høringer og finansiering af forundersøgelser – arbejder for at intensivere samarbejdet mellem offentlige myndigheder og private virksomheder om udviklingsprojekter m.v. af betydning for såvel myndighederne som industrien.

Regeringens program til investeringsfremme forudser en udbygning af långivningen fra Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S, således at instituttet får større mulighed for at give lån til markedsførings- og produktudviklingsopgaver. Bestræbelserne går bl.a. i retning af et samarbejde med udviklingsfondet om medfinansiering af større forsknings- og udviklingsprojekter. Hensigten er at tilvejebringe et sammenhæn-

gende system, der kan stå til rådighed for initiativtagere til industrielle nyskabelser og følge projekter fra de første faser af udviklingsarbejdet til den sidste med markedsføringen af de færdige produkter. En forbedring af finansieringsmulighederne for markedsføring og produktudvikling gennemføres endvidere ved ændring af valutareglerne for erhvervslivets adgang til at optage lån i udlandet. Der sker ligeledes en forbedring ved ændringen af monopolloven, hvorved udgifter til forskning og udvikling i højere grad kan indregnes i priserne.

Mange mindre og mellemstore virksomheder i dansk industri har utilstrækkelige ressourcer til selvstændig teknologiudvikling. Gennem de omtalte finansieringsordninger for produktudvikling gøres der en væsentlig indsats for at afhjælpe disse mangler. Men herudover har industrien ligesom andre erhverv behov for, at der også uden for virksomhederne sker en opbygning af viden om ny teknologi, og at denne viden hurtigt og effektivt formidles til de virksomheder, der har behov herfor. Den centrale opgave for de ca. 30 teknologiske serviceinstitutter, der støttes økonomisk af teknologirådet, er at medvirke til, at danske virksomheder til stadighed arbejder med den nyeste og mest effektive teknik og udnytter de udviklingsmuligheder, moderne teknologi tilbyder dem. Der er muligheder for kontakt til institutterne overalt i landet. Opbygningen af det landsdækkende net af teknologiske informationscentre nærmer sig sin afslutning. Ud over om tekniske problemer rådgiver institutterne også om driftsøkonomiske forhold m.v. Formidling af viden varetages ligeledes af det nylig sammenlagte konsulent- og produktivitetsudvalg, der bl.a. virker for at skabe større accept af den teknologiske udvikling og at styrke samarbejdsforholdene i virksomhederne.

7. Eksport.

Industriens eksport er gennem de seneste to år kun vokset svagt. Baggrunden herfor er den svage vækst i verdensøkonomien, herunder specielt i de vesteuropæiske lande. Et lyspunkt er dog, at dansk industri ligesom i perioden efter 1979 har vist evne til at reagere på en forbedring af konkurrenceevnen og har været i stand til at øge sine markedsandele i en række lande, hvilket i sig selv er

[Industriministeren]

tilfredsstillende. Den svage udlandsefterspørgsel har imidlertid som nævnt kun givet grundlag for en svag vækst, og som helhed må udviklingen i industrieksporten gennem de seneste år betegnes som utilfredsstillende.

Som led i arbejdet med at genoprette dansk økonomi må der derfor skabes en yderligere vækst i industrieksporten. De internationale konjunkturer giver trods tegn på svage opgangstendenser ikke de bedste betingelser for at opnå en sådan vækst. En øget vækst i industrieksporten søges derfor fremmet, dels gennem den generelle forbedring af industriens vilkår, som er en følge af regeringens almindelige økonomiske politik, dels gennem et målrettet eksportfremmearbejde.

Planlægningen af denne indsats sker først og fremmest med henblik på de nære eksportmarkeder i Vesteuropa, som tilsammen aftager knap tre fjerdedele af den danske industrieksport. Der må opretholdes et højt aktivitetsniveau i eksportfremmeindsatsen på disse markeder, som vil være af afgørende betydning for industrieksportens udvikling.

Dernæst er der grund til at hæfte opmærksomheden ved den øgede betydning, som eksporten til udviklingslandene og de nyindustrialiserede lande har fået for dansk industri. Et område, der synes at indebære interessante perspektiver, er Sydøstasien, herunder specielt ASEAN-landene. Eksportfremmerådet støtter som led i et omfattende dansk eksportfremstød en række initiativer i ASEAN-landene i 1983 og 1984.

Dansk industri har i sine bestræbelser for at søge ud på disse nye markeder vist betydelig tilpasningsevne og fleksibilitet. I modsætning til eksporten til de traditionelle markeder, der som hovedregel er ledsaget af relativt korte kredittider, afvikles eksporten til udviklingslandene og de nylig industrialiserede lande som oftest med meget lange kredittider. Kreditgivning, som for eksport af kapitalgoder ydes af Dansk Eksportfinansieringsfond, bliver derfor af meget væsentlig betydning ved denne eksport. Vil man eksportere til disse markeder, må man være indstillet på at vente med betalingen. Det indebærer dels en valutamæssig belastning, dels en øget risiko. For at øge eksporten såvel til de nævnte som til øvrige markeder må eksporten derfor følges op gennem eksportkreditordningen, der forsikrer eksportørerne mod de risici, kreditgivningen indebærer. For at kunne gø-

re dette har eksportkreditrådet gennem de seneste år måttet øge sine garanti- og kautionforpligtelser, som pr. 1. januar 1983 androg i alt 32,3 mia kr. Også garantiforpligtelserne i h.t. den særlige garantiordning under § 7 i lov om internationalt udviklings samarbejde er øget stærkt og androg pr. 1. januar 1983 i alt 9,5 mia kr.

Efter udenrigsministerens nylige redegørelse til folketinget om regeringens u-landspolitik vil der med tilslutning fra et bredt flertal i folketinget blive gennemført justeringer i dansk bistand, som også er af betydning for den danske industrieksport.

Den nuværende grænse på 550 dollars i bruttonationalprodukt pr. indbygger for de udviklingslande, der kan komme i betragtning som modtagere af dansk statslån, vil blive forhøjet til 1.097 dollars, svarende til $\frac{2}{3}$ af Verdensbankgrænsen for lån med fuld løbetid, og løbende blive reguleret i overensstemmelse hermed. Denne forhøjelse vil kunne betyde dels øget afledt eksport, fordi en større kreds af udviklingslande vil have mulighed for at modtage dansk statslån, dels mulighed for øget anvendelse af såkaldte blandede kreditter, dvs. statslån i kombination med eksportkreditgarantier. Eksportørerne vil med anvendelse af blandede kreditter kunne tilbyde en finansiering, som i højere grad er internationalt konkurrencedygtig. Blandede kreditter anvendes i betydelig målestok af flere andre industrilande ved eksport til udviklingslandene. Dette har ofte sat dansk eksport i en konkurrencemæssigt vanskelig situation.

Som et yderligere led i bestræbelserne for at fremme dansk erhvervslivs engagement i udviklingssamarbejdet vil regeringen som nævnt i udenrigsministerens ovennævnte redegørelse iværksætte en undersøgelse af industrialiseringsfonden for udviklingslandene og de øvrige statslige støtteordninger til private kapitaloverførsler til udviklingslandene med henblik på at få forslag til forbedringer af ordningerne.

De nye eksportformer, projekt- og systemeksport, som bl.a. indebærer samarbejde mellem den private og den offentlige sektor, rummer betydelige muligheder. Eksportfremmerådets projekteksportudvalg støtter og koordinerer såvel private virksomheders og konsortiers projekteksport som den systemeksport, hvorigennem den offentlige sektors

[Industriministeren]

eksport af know-how søges sammenkædet med danske virksomheders eksport. Interessen for systemeksport er stigende blandt offentlige styrelser. I regeringens program til investeringsfremme er der skitseret forskellige initiativer til fremme af systemeksport inden for eksempelvis undervisning, vejområdet, telekommunikation og EDB. Det er vigtigt, at man på dette vanskelige område gensidigt udnytter hinandens erfaringer og herved sikrer en professionel gennemførelse af projekterne. Industriministeriet har taget initiativ til en øget informationsudveksling om systemeksport.

En forenkling af administrationen af eksportkreditordningen, bl.a. gennem nye hurtigtvirkende garantiformer, har nedbragt ekspeditionstiden betydeligt og gjort det muligt for eksportørerne hurtigere at tilpasse sig ændringer i afsætningsvilkårene.

Der arbejdes på en fortsat forenkling og lettelse af administrationen. Eksportkreditrådets sekretariat forhandler i øjeblikket med pengeinstitutterne om en øget medvirken ved administrationen af ordningen. Med den samarbejdsvilje, der er mødt fra pengeinstitutterne, er der næppe tvivl om, at det vil lykkes.

8. Kapitalfremskaffelse.

I centrum for regeringens bestræbelser for at lette virksomhedernes finansieringsvilkår står en fortsættelse af det indenlandske rentefald, som allerede har gjort sig så mærkbart gældende. En indenlandsk lånerente, der tåler sammenligning med den rente, der gælder i de lande, hvormed dansk erhvervsliv konkurrerer, vil virke effektivt og bredt stimulerende for virksomhedernes investeringsevne og -lyst. Regeringen vil med opmærksomhed følge udviklingen på det danske låne marked med henblik på at sikre, at de muligheder for en nedbringelse af den indenlandske lånerente, som udviklingen i det internationale renteniveau og den økonomiske situation her i landet muliggør, nu også realiseres.

Gennem en væsentlig indsnævring af forskellen mellem den internationale markedsrente og den her i landet gældende rente vil der efterhånden kunne tilvejebringes forudsætninger for gradvis at reducere omfanget af de specielle låneordninger, der har været og fortsat vil være nødvendige, så længe det

danske renteniveau af hensyn til finansieringen af valutaunderskuddet må holdes højere end det internationale niveau. Det er regeringens mål også på dette område at søge tilvejebragt forudsætninger for en normalisering af den danske lånerente på markedsvilkår.

For at lette virksomhedernes finansieringsmuligheder og tilpasse det danske kapitalmarked til det internationale åbner regeringen efter aftale med Nationalbanken en videgående adgang til optagelse af finanslån i udlandet. De hidtidige begrænsninger heri afvikles, således at enhver erhvervsvirksomhed uden begrænsning med hensyn til beløb og anvendelsesformål vil kunne optage lån på det internationale kapitalmarked til dækning af et finansieringsbehov i egen virksomhed. Den hidtidige forudsætning om, at lån skal have en løbetid på mindst 5 år, opretholdes, men lånet kan benyttes til såvel drifts- som anlægsfinansiering.

Gennem en ændring af reglerne for valutaterminsforretninger vil adgangen til kurssikring på termindmarkedet blive udvidet med henblik på, at virksomhederne i øget omfang kan sikre sig mod den kursrisiko, der er forbundet med låntagning i fremmed valuta.

Også en række andre restriktioner på kapital- og betalings samkvemmet mellem Danmark og udlandet vil blive afviklet, dels i den allernærmeste fremtid, dels efterhånden som forudsætning herfor kan tilvejebringes, for således at afvikle overflødige restriktioner og hertil knyttet administration.

Virksomhedernes forsyning med egenkapital gennem egen opsparing og tilgang af risikovillig kapital udefra er et andet væsentligt felt for virksomhedernes kapitalforsyning.

De alt for mange konkurser, vi oplever i disse år, taler deres tydelige sprog om, at for mange virksomheder som følge af for mange års for ringe indtjening arbejder med en for lille egenkapital og derfor står svagt under en konjunkturtilbagegang. Øget indtjening og øget opsparing i virksomhederne er derfor nødvendig for efterhånden at råde bod herpå. Regeringens omkostningspolitik og de skattepolitiske foranstaltninger, som allerede er omtalt, er væsentlige i denne sammenhæng.

En stor og stadig voksende del af samfundets opsparing foregår i vor tid som opsparing hos lønmodtagerne til pensions- og for-

[Industriministeren]

sikringsformål. Der er her i landet ikke tradition for – hverken i lovgivningen om anbringelsen af sådanne midler eller i praksis hos de institutioner, der disponerer denne opsparing – at anbringe den som risikovillig kapital i erhvervslivet. Det store danske marked for fastforrentede fordringer baseret på realkredit og i de senere år på det betydelige udbud af statspapirer har givet anbringelsesmuligheder for disse kapitaler til en rente og med en sikkerhed, som anbringelse i erhvervslivet med de senere års ringe indtjening ikke har kunnet konkurrere med.

Regeringen tillægger det megen betydning at søge tilvejebragt sådanne forhold, at en væsentlig større del af denne opsparing kan finde anbringelse i erhvervslivet. Med respekt for det fundamentale hensyn til sikkerheden for pensionsmidlers anbringelse og lovgivningens ansvar herfor og med hensyn tagen til, at der herved ikke sker en for stærk koncentration af ejendomsretten, vil regeringen gennem en lempelse af administrativ praksis, som allerede er indledt, og om fornødent gennem en liberalisering af lovgivningen på området søge at lette adgangen for en sådan anbringelse af pensionsmidlerne.

Institutionernes tilbøjelighed hertil vil samtidig blive søgt stimuleret gennem skatte-lovgivningen og ved udbygning og effektivisering af det danske aktiemarked. Pensionsbeskatningsaftalens afgiftsfrigørelse for aktier kan blive af stor betydning i denne sammenhæng. Regeringens lovforslag om skattemæssig ligestilling af investeringsaktieselskaber og investeringsforeninger har samme sigte. De muligheder, der tilvejebringes her, kan tilskynde til et samarbejde mellem investorerne af pensionsmidler og andre kapitaldisponerende foretagender med risikovillig kapitalplacering for øje.

Regeringen vil meget gerne bidrage til et tættere samspil mellem lønmodtagernes opsparing og erhvervslivets behov for risikovillig kapital, hvad enten dette foregår ved »institutionaliseret« kapitalanbringelse af midler fra pensionskasser og forsikringsselskaber eller gennem frivillige arrangementer om overskudsdeling aftalt mellem den enkelte virksomhed og dens medarbejdere.

Gode informationer fra virksomhederne over for offentligheden om regnskaber og andre forhold af betydning for en vurdering af virksomhedens egnethed for anbringelse af

denne opsparing og forståelse for og åbenhed over for offentlighedens naturlige interesse for virksomhedernes forhold er også nødvendige forudsætninger for, at dette samspil kan tilvejebringes.

En forøget efterspørgsel efter aktier må endvidere forventes at skabe et bredere udbud heraf, også inden for den mindre og mellemstore del af erhvervslivet. Herved ydes et vigtigt bidrag til at opfylde regeringens målsætning om at gøre aktiemarkedet til en vigtig finansieringskilde for udbygningen af dansk erhvervsliv.

9. EF.

Også inden for EF pågår bestræbelser for at etablere en industripolitisk samordning. Der foreligger et samarbejde med henblik på at løse de kriserammede sektors problemer. Det drejer sig om stålindustrien, tekstilindustrien og skibsbygningsindustrien. Der er ligeledes et samarbejde under opbygning inden for nye sektorer (informationsteknologier, telekommunikation og bioteknologi), hvor den europæiske industri er truet af en stigende konkurrence fra lande som Japan og USA. Som en konkret foranstaltning i denne henseende traf Rådet den 21. december 1982 afgørelse om en forberedende fase vedrørende et forsknings- og udviklingsprogram inden for informationsteknologier.

Regeringen har i samarbejdet om de kriserammede sektorer lagt vægt på at få udformet foranstaltninger inden for EF, som kan bidrage til gennem den nødvendige struktur-omlægning at genskabe disse sektors konkurrencedygtighed. Regeringen er enig i behovet for at fastholde en konkurrenceevne på højteknologiområdet inden for Europa. Den hertil nødvendige forskning må derfor prioriteres højt. Regeringen lægger vægt på, at en Fællesskabspolitik på dette område på en rimelig måde inddrager også mindre medlemslande såvel i et forskningssamarbejde som i et efterfølgende samarbejde om produktionsfasen.

10. Afslutning.

Udsigterne for den internationale økonomi males efterhånden fra de fleste sider i lidt lysere farver. Bunden er måske nået og et begyndende opsving på vej. I en sådan situation er agtpågivenhed på sin plads. De cen-

[Industriministeren]

trale mål for regeringens politik, som blev omtalt indledningsvis, må fastholdes. Det gælder indkomspolitikken og den stramme finanspolitik, men samtidig må mulighederne for hurtigt at gøre brug af et internationalt opsving mobiliseres og aktiveres bedst muligt. Rentefaldet, prisstabiliteten og den spirende optimisme i erhvervslivet synes at vise, at forudsætningerne herfor er ved at være på plads.

Regeringen vil lægge sin erhvervs politik an på at fastholde, hvad der allerede er opnået, og udbygge forudsætningerne for, at de senere års stagnation i produktion og beskæftigelse kan blive vendt til fornyet fremgang.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 960

1) Til *justitsministeren* af:

Ahlmann-Ohlsen (KF):

»Hvor langt er rigspolitichefen kommet i sine overvejelser for at sikre Løkken en rimelig politimæssig dækning fremover?«

Skriftlig begrundelse

Løkken har fire dage om ugen i højsæsonen, mens byens indbyggertal på grund af turistsæsonen vokser fra 5.000 til 35.000, fået bevilget en fast politivagt i perioden kl. 17.00–01.00.

Det har været på tale ikke at lade den nuværende landbetjent, der fratræder på grund af alder, erstatte af en ny, således at byen fremover hele året skulle være uden fast politi og i højsæsonen skulle være uden politimæssig dækning i tidsrummet kl. 01.00–17.00.

30.000 turister skulle således fremover lade sig betjene af en landbetjent i Vrå, 15 km borte.

Rigspolitichefen har i skrivelse af 3. september 1982 til Løkken Turistforening tilkendegivet, at han overvejer en løsning af problemet.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Idet jeg henviser til den skriftlige begrundelse, skal jeg sige, at jeg er meget interesseret i at høre ministerens vurdering af sagen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Ahlmann-Ohlsen har ret i, at der igenem årene har været problemer i Løkken i sommerferieperioden. Der har for at sige det enkelt nogle gange været en farlig ballade deroppe, og det har bevirket, at man i nogle situationer ikke har haft tilstrækkeligt politi til at opretholde ordenen i højsæsonen. Det råder vi nu bod på, idet jeg kan sige til hr. Ahlmann-Ohlsen, at der til sommer som en forsøgsordning vil blive oprettet en fast politivagt i Løkken i sommertiden.

Hermed håber jeg at vi imødekommer de ønsker, der flere gange er rejst fra lokal side. Sommerstationen vil naturligvis som hidtil blive støttet fra politistationen i Blokhus, hovedstationen i Hjørring samt Ålborg politi og rigspolitichefens færdselspoliti i området, så vi håber, at de uheldige tilstande, der har været nogle gange om sommeren, ikke gentager sig, at der nu skulle være tilstrækkelig mulighed for at holde orden i sommertiden.

Løkken-Vrå kommune har i øjeblikket to landpolitibetjente, og der har i sin tid – det har noget at gøre med både politireformen og kommunalreformen – været tale om en nedlæggelse af den ene af disse stillinger ved embedsledighed.

Jeg kan sige til hr. Ahlmann-Ohlsen, at rigspolitichefen har afgjort det i den retning efter indstilling af lokalnævnene. Hvis det skulle bevirke problemer, at man altså alene har én landpolitibetjent i kommunen, forventer jeg at modtage en henvendelse fra kommunen, og så skal jeg overveje sagen.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Jeg fortolker ministerens svar således, at der er mulighed for at tage problemet op, og det er jeg tilfreds med, hvis, som en række borgere og organisationer mener, den foreslåede ordning med kun én landbetjent i Vrå skulle skabe problemer.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det skal forstås på den måde, fordi jeg lægger megen vægt på, at man ikke får tilbageskridt med hensyn til nærpolitibetjeningen, men når lokalnævnet på stedet, som det her er tilfældet, selv har anbefalet ordningen, er

[Justitsministeren]

det jo et tilfælde, hvor man naturligt bør efterkomme den oprindelige planlægning. Men hvis man har ønsker i anden retning, regner jeg som sagt med at modtage en henvendelse. Jeg har ikke modtaget nogen endnu.

Dohrmann (FP):

Nu ved vi jo alle sammen, at politiet lider under en alvorlig mandskabsmangel, og derfor vil jeg spørge justitsministeren, om han vil overveje eventuelt at få ændret de forhold, vi har i dag i vore indenrigslufthavne, hvor der står betjente, der faktisk keder sig grusomt. Den foranstaltning var sikkert meget nødvendig, dengang den blev gennemført, fordi vi havde så mange flykapringer, men vil ministeren overveje at ændre den nu, således at vi får noget mere disponibelt mandskab?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er rigtigt, at politibetjentene keder sig i lufthavnene, og det er jeg for så vidt glad for, for det viser jo, at der ikke er sket noget af det, der skete i andre lande i ret vidt omfang i retning af flykapringer o.lign. Men jeg forstår da godt, at hr. Dohrmann så spørger, om det er nødvendigt at opretholde det. Jeg vil sætte et spørgsmålstegn ved, om det på længere sigt er nødvendigt at opretholde det i det omfang, hvori vi har det i dag. Det er vi også begyndt at se på, og derfor kan jeg altså besvare spørgsmålet, om jeg vil overveje det, bekræftende. Helt give afkald på en politikontrol på stedet tror jeg altså ikke vi skal, men det er muligt, at man kan finde frem til en smidigere ordning, og det arbejder vi på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 969

2) Til *justitsministeren* af:

Jytte Andersen (S):

»Agter ministeren at give politiet en indskærpelse af journalisters ret til at udføre deres arbejde?«

Skriftlig begrundelse

Gennem snart lang tid har der været diskussion om politiets respekt for pressekortet, ligesom der har været flere eksempler, hvor

politiets tilsidesættelse er blevet kritiseret. Seneste eksempel kan læses i dagbladet Aktuelt den 7. april 1983. Af artiklen fremgår, at tre pressefolk blev anholdt i forbindelse med politiets rydning af en besat ejendom i Gyldenløvesgade. Den ene af journalisterne fortæller til bladet, at han, da han viste sit pressekort, fik knubs og spark af en motorcykelbetjent. Den vagthavende i politiets beredskabsafdeling siger til bladet: »Hvis journalisterne var inde i huset, befandt de sig der lige så ulovligt som demonstranterne. I den situation finder jeg det helt naturligt at de blev taget med på stationen.«

Første led af argumentationen kan være rigtigt – men det forekommer lidt mere problematisk, om den drastiske konklusion også er det.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne understrege, at mit ærinde med dette spørgsmål ikke er et udtryk for manglende forståelse for politiets arbejdsvilkår, specielt når det gælder politiet i det københavnske område, men denne forståelse til trods finder jeg det yderst betænkeligt, hvis politiet ikke respekterer de rettigheder, som pressekortet giver de pågældende journalister. Uanset om politiet måske kan føle, at der er for mange journalister, og at de er på et forkert sted, og sådan noget, er det altså afgørende vigtigt, for at vi kan opretholde pressefriheden, at journalister får lov til at dække begivenhederne, hvor de sker.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne sige tak til fru Jytte Andersen for de indledende bemærkninger. Jeg synes, det er ganske rigtigt, at politiet i København har haft nogle opgaver af en sådan størrelsesorden, at det fortjener at få at vide, at det har en opbakning i forbindelse med det arbejde, det udfører.

Når fru Jytte Andersen spørger, om jeg vil indskærpe politiet journalisters ret til at udføre deres arbejde, tror jeg, jeg kan sige med sikkerhed, at en sådan indskærpelse ikke er nødvendig. Det er politiet fuldt ud bekendt med, og hvis enkelte ikke skulle være det, så er det hermed fastslået.

Vi har jo et cirkulære fra 1974, hvor der er fastsat nærmere bestemmelser om journalisters og pressefotografers adgang til at passere igennem politiafspærringer og til i det hele

[Justitsministeren]

taget at udføre deres arbejde. En sådan adgang til at passere politiafspærringer forudsætter normalt, at den pågældende er forsynet med en særlig legitimation i form af et pressekort. Ideen med pressekortene er at give politiet en mulighed for i en given situation på en let måde at give pressefolk adgang til afspærrede områder af hensyn bl.a. til nyhedsformidlingen.

Men det fremgår af cirkulæret – og det er jo da i øvrigt den almindelige bestemmelse, der gælder for journalister som for alle andre – at man selvfølgelig skal holde sig inden for lovens regler, at man skal holde sig inden for det, der normalt må respekteres af alle mennesker, således at man f.eks. ikke uberettiget trænger ind i bygninger, hvad enten det er private eller offentligt ejede bygninger. Og i forbindelse med den sag, som fru Jytte Andersen nævner i begrundelsen for spørgsmålet, vil jeg gerne sige, at de pågældende journalister altså var ulovligt til stede.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for svaret. Jeg føler mig nu ikke særlig sikker på, at det ikke kunne være nødvendigt også ud over at svare på et onsdagsspørgsmål at indskærpe over for politiet, at disse regler og rettigheder i forbindelse med pressekortet altså findes. Dette drejer sig jo ikke om københavnske forhold alene, men der har været en række eksempler på havnebyer, der har haft konflikter i forbindelse med dagpenge-reglerne, og hvor politiet efter min opfattelse har manglet respekten for de regler, der skal overholdes. Så jeg vil alligevel appellere til ministeren om at indskærpe over for politiet, at der er nogle rettigheder forbundet med det, og at det er ganske farligt at sætte spørgsmålstejn ved disse rettigheder til at få lov til at dække begivenhederne, hvor de rent faktisk foregår.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har jo sagt – og det synes jeg må være tilstrækkeligt – at cirkulæret, som jeg har forstået at alle kan være tilfredse med, skal overholdes, og det mener jeg også at politiet overalt er indstillet på. Jeg har ikke fået henvendelser hverken fra Danmarks Radio, som her er omtalt, eller om de episoder, som fru Jytte Andersen mener der har været andre

steder i landet. Hvis sådanne henvendelser fremkommer til mig, vil jeg selvfølgelig behandle dem.

Jeg vil gerne sige specielt om Danmarks Radio, at Danmarks Radios ledelse selvfølgelig er velkommen til at drøfte de spørgsmål med mig, hvis den ønsker det; det har jeg ikke spor imod. Undertiden kan jeg – og det tror jeg også gælder andre – måske undre mig lidt over det, der sker den anden vej, nemlig at Danmarks Radios journalister i nogle situationer så absolut mener, at de skal være til stede dér, hvor der foregår noget, som man ud fra en almindelig bedømmelse måske ikke mener har den store nyhedsmæssige interesse, men det er jo deres sag. Jeg har som sagt ikke noget som helst imod at drøfte sagen med Danmarks Radios ledelse, hvis der kommer en henvendelse.

Jytte Andersen (S):

Jeg skal for en ordens skyld sige, at det jo er ministeren, der er ansvarlig for, at reglerne bliver overholdt, og jeg finder ikke, at der er begrundelse nok for at sige, som ministeren gør, at ministeren afventer, om der kommer nogle henvendelser fra Journalistforbundet eller fra Danmarks Radio. Det mener jeg ikke ministeren skal vente på, alene af den grund, at ministeren også har et ansvar i denne sag i forhold til politiets forståelse for det omtalte problem.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er da fuldstændig rigtigt, at jeg er ansvarlig for det, men efter hvad jeg kan vide, er bestemmelserne i det pågældende cirkulære overholdt, og det er derfor, jeg siger, at jeg gerne vil høre om det, hvis nogen har indvendinger imod det. Det var et tilbud i forbindelse med det mere generelle spørgsmål, som fru Jytte Andersen har rejst. Jeg har, fordi Danmarks Radios journalister specielt er nævnt, sagt, at de i det omtalte tilfælde altså har opholdt sig ulovligt det pågældende sted. Men hvis Danmarks Radios ledelse mener, at vilkårene ikke er tilstrækkelige for dens journalister, og at de i de situationer skal udføre et stort og nyttigt arbejde, som de bliver standset i, så vil jeg da meget gerne tage en samtale med Danmarks Radios ledelse. Det skal betragtes som et tilbud i anled-

[Justitsministeren]

ning af det spørgsmål, fru Jytte Andersen har rejst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 957

3) Til *miljøministeren* af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvornår de danske miljømyndigheder først blev opmærksomme på, at Grindstedværket dumpede ulovlige stoffer – og dumpede dem uden for de godkendte områder?«

Margrete Auken (SF):

Det siver og løber og alt muligt andet uhyggeligt i øjeblikket, og det bliver jo ikke muligt i dag igennem disse to spørgsmål at få nogen opklaring af, hvad det egentlig er, der er sket både ved Grindstedværket og de andre steder, som vi har fået klarhed over på det sidste, men der er virkelig nogle ting, som jeg synes har været meget forbløffende i forbindelse med Grindstedsagen og dumpningerne, og dér er tidspunktet faldet i øjnene.

Så vidt det er oplyst, kom sagen frem ved, at de hollandske myndigheder i efteråret begyndte at undersøge Grindstedværkets tidligere dumpningsskib. Grindstedværket havde faktisk oplyst til de hollandske myndigheder, at der var klorforbindelser, og da man så spurgte, hvad det var for nogle klorforbindelser, der var, skiftede Grindstedværket skib fra hollandsk rederi til et dansk, og så gik de hollandske myndigheder i gang med at undersøge det tidligere brugte dumpningsskib og fandt altså ved den lejlighed disse giftige klorforbindelser.

Undersøgelserne fandt sted i november, og alt det andet skete i oktober. Kan det være rigtigt – det er sagt uden insinuationer, men i forbløffelse – at der ingen meldinger er gået fra hollandske myndigheder hverken til Grindstedværket eller til de danske miljømyndigheder om disse sager på det tidspunkt, hvor man fik mistanken?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Fru Margrete Auken har jo spurgt, hvornår de danske miljømyndigheder første gang fik besked om, at Grindstedværket havde

dumpet. Ifølge de oplysninger, jeg har fra miljøstyrelsen, kan jeg svare meget kort på det spørgsmål: den 9. marts 1983. Men jeg vil da gerne uddybe svaret lidt.

Den 9. marts modtog miljøstyrelsen altså et brev af 7. marts fra det hollandske Nord-sødirektorat, hvor de hollandske myndigheder meddelte, at resultatet af kemiske analyser på prøver fra to af virksomhedens dumpningslunde fra 1982 tydede på, at der var foretaget dumpning af stoffer, der ikke var omfattet af den gældende dumpningstilladelse.

Miljøstyrelsen anmodede i anledning af det hollandske brev kemikaliekontrollen om at foretage en udvidet undersøgelse af den dumpningslud, som blev pumpet om bord på skibet »Grete Teresa« den 24. og 25. marts i år.

Denne udvidede undersøgelse viste et for højt indhold af organiske klorforbindelser, og på den baggrund kaldte miljøstyrelsen skibet tilbage og forbød dumpning af lasten. Samtidig viste analysen af en kontraprøve af dumpningsluden fra oktober 1982 et for højt indhold, som bekræftede de hollandske tal.

For så vidt angår spørgsmålet om dumpningspositionen fremgår det af den hollandske henvendelse, at dumpningen i oktober måned 1982 ikke skulle være foregået på den korrekte position. Dette står i modsætning til den melding om dumpningspositionen, som miljøstyrelsen modtager ved hver dumpning. Ifølge de hollandske myndigheder har kaptajnen på det hollandske skib, der foretog dumpningen, indrømmet, at han har forfalsket logbogen ved at opgive en forkert position.

Jeg kan i øvrigt tilføje, at jeg den 29. marts blev underrettet af miljøstyrelsen om den konkrete sag, og at politiet efter en grundig gennemgang af de faktiske og juridiske forhold den 30. marts 1983 med min indforståelse blev anmodet om at foretage en undersøgelse af sagen.

Jeg skal i besvarelsen af det andet spørgsmål, fru Margrete Auken har stillet, komme med yderligere bemærkninger til denne konkrete sag.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil gerne sige ministeren tak for svaret. Jeg sad og funderede på, om ministeren også havde fået mundkurv på, sådan som alle an-

[Margrete Auken]

dre i miljøstyrelsen har, for jeg fik ikke noget at vide her, som det ikke havde været så forholdsvist let at læse sig frem til i dagspressen, men det er jo muligt, at der heller ikke er mere at fortælle, ligesom det altså er muligt, at der er delt en ekstra mundkurv ud.

Men jeg vil gerne spørge, om ministeren ikke finder det underligt, at der ikke sker en tilbagemelding, og – selv om ministeren måske ikke synes, det er underligt, idet de internationale regler tilsyneladende er vakkende – om ministeren så vil gøre noget for, at man får forbedret den kontrol. Det kan jo ikke nytte noget, at giften først skal komme ud og det hele først skal gå galt, før vi kan gribe ind; her må det være på mistanke, man handler, da det er så alvorlige sager, det drejer sig om. Jeg ved, at ministeren er enig med mig i, at det i meget høj grad også er et spørgsmål om at sikre sine egne sager for at kunne holde sit internationale renommé på plads. Det er den ene ting.

Den anden ting, jeg gerne lige ville have opklaret, er spørgsmålet om dumpningspositionerne. Tillid er godt, men kontrol er bedre, i hvert fald i disse sager. Ministeren kan vist ikke være ubekendt med, at dette f.eks. at forfalske logbøger er noget, der, skønt vi andre synes, det lyder helt forrygende, ofte sker inden for den branche – vi har jo lige haft hele sagen med våbensmuglerierne, våbentransporterne. Er det rigtigt, at man intet andet har gjort for at kontrollere disse dumpningspositioner end at modtage telegram hver gang om, at her er vi og her dumper vi?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Fru Margrete Auken siger, at jeg ikke oplyste andet, end hvad man kunne læse i dagspressen. Det glæder mig egentlig, for vi har netop lagt den linje i disse sager, at der ikke skal holdes noget skjult af det, der skal holdes frem; derfor er det naturligt, at der er overensstemmelse mellem det, der er oplyst i dagspressen, og det, der kan svares her på dette spørgsmål.

Nu har jeg anmodet om at få en redegørelse fra miljøstyrelsen om, hvordan og i hvilket omfang man har gennemført tilsynet, og så har vi jo bedt politiet om at undersøge sagen. Indtil rapport foreligger derom, vil det nok være forkert af mig at gå yderligere ind i

vurdering af de overtrædelser, der eventuelt kan have fundet sted af lovbestemmelserne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 967

4) Til miljøministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Hvorfor har miljøstyrelsen haft den samme typebegrænsede kontrol med Grindstedværkets spildevand siden 1973 og derfor ikke opdaget de giftige klorforbindelser, som de hollandske myndigheder har afsløret?«

Margrete Auken (SF):

Hvor jeg ved det foregående spørgsmål mente, at al troskyldighed altså stadig væk kunne påregnes – og det viste sig så, hvis ministeren har fortalt alt, hvad han vidste, også at være rigtigt – så er man altså lidt mere skeptisk med hensyn til dette, hvor det drejer sig om de prøver, der ikke er blevet ændret siden 1973. Det undrer én, at hollænderne kunne finde ud af det. Det undrer én, at hollænderne kunne spørge til klorforbindelserne, når danskerne ikke havde kunnet gøre det. Og det undrer én så meget desto mere, som man kan se, at miljøstyrelsen har været bekendt med, at der var eller i hvert tilfælde kunne være fenoler i Grindstedes spildevand. Jeg mener, at der i begyndelsen af 1970'erne var en sag angående Grindstedværket, som bl.a. havde også nogle mundkurvs-historier omkring sig, og den gjorde, at man standsede udledningerne i Kjærgård plantage. I hvert fald er der et papir dateret 10. april 1973, hvor en vis lud nr. 18 ikke må dumpes, fordi den indeholder fenol. Har man glemt den sag, siden man bare har sagt, at hvis nu Grindsted siger, at det gør det ikke mere, så er der ikke noget i?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som jeg allerede har nævnt i min besvarelse af spørgsmål nr. S 957, har miljøstyrelsens analyser, som er udført af kemikaliekontrollen, vist for høje indhold af organiske klorforbindelser i de undersøgte lude.

Sagen om Grindstedværkets dumpninger og myndighedernes kontrol med disse bliver nu undersøgt til bunds. Det er jeg meget tilfreds med. Alle oplysninger i denne sag må

[Miljøministeren]

frem. Vi må have sikkerhed for, at en tilsvarende sag ikke kan forekomme. Vi er jo her i landet enige om, at havet ikke må være en losseplads. Det søger vi også at vinde international forståelse for. Den kan vi kun vinde, hvis vi med sikkerhed kan sige, at vi fra dansk side ikke foretager dumpninger af farligt affald i havet.

Derfor er jeg som sagt tilfreds med, at politiet nu er i gang med at efterforske sagen, og derfor har jeg også, som jeg nævnte under besvarelsen af det foregående spørgsmål, bedt miljøstyrelsen om en nærmere redegørelse om dens kontrolforanstaltninger i forbindelse med de dumpninger, som virksomheden har foretaget, siden dumpningstilladelsen blev givet i 1972.

Da politiets undersøgelse også omfatter spørgsmålet om kontrollen med Grindsted Products' spildevand siden 1973, finder jeg det ikke rigtigt at kommentere det helt konkrete spørgsmål nærmere, end jeg allerede har gjort, før resultatet af politiets undersøgelse foreligger for os.

Margrete Auken (SF):

Jeg takker naturligvis igen for svaret. Jeg vil ikke sige, at jeg er helt så tilfreds som sidste gang, for jeg synes nok, at vi herinde, selv om politiet nu arbejder med sagen, kan have lov til at søge tingene opklaret. Det er jo et spørgsmål om at få bare noget af vores miljølovgivning til at fungere i de alvorlige forureningsager, så vi ikke står med Cheminovaskandaler o.lign. i ét væk.

Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han er bekendt med det, jeg har hørt, nemlig at en af begrundelserne for, at man ikke har kunnet lave en ordentlig totalanalyse, er, at det er meget kostbart, altså at det er meget kostbart at foretage disse prøver.

Så læser man – og det kunne jeg også få bekræftet her enten ved denne eller ved den foregående besvarelse – at den prøve, man har undersøgt i miljøstyrelsen, angiveligt for 70.000 kr., er nøjagtigt den samme som den, Holland har undersøgt. Havde det nu ikke været nok så fikst – og efter sigende har man over 90 dumpninger på prøve stående – om man havde prøvet at kontrollere nogle af de andre, hvis man nu skulle bruge så mange penge? Det er sådanne forhold, som gør, at man må sige, at enten er kommunikationen

mellem Holland og Danmark så katastrofal, at det virkelig ikke tyder på godt internationalt miljøarbejde, eller også er der nogle ovre i miljøstyrelsen, som skal have gået deres regninger lidt efter, altså hvis man tager den samme prøve. Er ministeren bekendt med det, og vil ministeren sikre, at vi andre gange fordeler vores ressourcer lidt bedre, sådan at det ikke bliver økonomiske forhold, der gør, at vi ikke kan få checket tingene ordentligt efter.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne sige til fru Margrete Auken, at det er umuligt. Det er muligvis korrekt – sådan tror jeg nok jeg skal udtrykke mig – at der tidligere har været overskridelse. Derfor lægger jeg også vægt på, at sagen undersøges til bunds og også kontrollen dermed.

Med hensyn til prisen på disse undersøgelser går jeg ud fra, at jeg i den rapport, jeg nu får angående undersøgelsen, også får nærmere klarhed over disse tal, men man må se i øjnene, at det er uhyre kostbart, og tallet, fru Margrete Auken kom med her, har jeg også hørt. Det er givet, at vi kommer til at stå over for det spørgsmål også fremover, hvilken prioritet vi vil give den sikkerhed, der kan ligge i kontrollen, og det vil koste penge.

Margrete Auken (SF):

Jeg fik ikke svar på, om ministeren var ubekendt med, at Holland havde lavet nøjagtigt de samme undersøgelser, og jeg fik heller ikke svar på – det gjorde jeg i og for sig heller ikke ved det forrige spørgsmål – om man vil gøre noget for at forbedre samarbejdet mellem de hollandske myndigheder og de danske. Jeg har lige så fuld tillid til de hollandske miljømyndigheder som til de danske; noget tyder på, at de endda er lidt kvikere, så derfor kunne man vel med fordel bruge deres arbejdsresultater og ikke hælde penge ud til det samme to gange. Jeg synes, vi hælder nok ud i forvejen, ikke bare penge.

Men jeg vil altså godt have svar på de to spørgsmål: er man bekendt med, at Holland har undersøgt den samme sag, og kan vi forvente et bedre internationalt samarbejde både om kontrollen og om prøver og undersøgelser?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

[Miljøministeren]

Jég vil give fru Margrete Auken ret i, at jeg ikke kan svare på alle spørgsmål nu. Jeg vil gerne sige, at dengang det stod klart for mig, at der var alvorlige indicier for, at man havde forfalsket logbogen, at man havde dumpet på områder, hvor det ikke var tilladt, at man have dumpet stoffer, der ikke var på listen, og at man formodentlig havde dumpet stoffer med et andet giftkoncentrat end det tilladte, fandt vi det rigtigt at lade politiet undersøge alle disse forhold og også de af fru Margrete Auken rejste spørgsmål, men da det er til undersøgelse hos politiet, finder jeg det ikke rigtigt at komme med yderligere kommentarer til spørgsmålet.

Margrete Auken (SF):

Jeg kan ikke begribe, hvordan det kan genere politiets arbejde, at ministeren lover et bedre samarbejde med internationale myndigheder, medmindre der er en sag om, at Holland faktisk har givet besked. Det er klart, at hvis det er det, ministeren antyder, bliver min bekymring i hvert fald af en anden art.

Og selv om man kan sige, at det med, at man laver den samme prøve to gange, er dummere, end politiet tillader, mener jeg ikke, det er noget, der egner sig for en politundersøgelse; det må vel være noget af det, vi spørger til herinde.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne sige til fru Margrete Auken, at de bestræbelser, vi fra dansk side har ydet indtil nu for at, skal vi sige stimulere det internationale samarbejde, under ingen omstændigheder vil blive neddæmpet; tværtimod må vi vel nok sige, at denne affære har vist, at det er endnu mere nødvendigt med et internationalt samarbejde, så på det felt skal fru Margrete Auken finde os hjemme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 949**5) Til udenrigsministeren af:****Steen Folke (VS):**

»Hvad agter regeringen at gøre for at standse det vesttyske rovfiskeri ved Grønland?«

Skriftlig begrundelse

Landsstyremedlem Lars Emil Johansen har for nyligt udsendt en pressemeddelelse, hvoraf det fremgår, at vesttyske fiskere i årevis har fanget langt større mængder torsk ved Østgrønland, end de har opgivet til myndighederne. Kilderne til denne oplysning findes i ICES, den internationale organisation, der overvåger fiskeriet i de grønlandske farvande. Således menes de vesttyske fangster i 1982 at udgøre ca. 27.000 t mod de indberettede ca. 9.000 t. Og for tidsrummet 1977-82 er der formentlig fanget 2-3 gange så mange torsk som indberettet, hovedsagelig af vesttyskerne. Biologerne er alarmerede over disse overskridelser og betragter torskebestanden som kraftigt nedfisket. Dette får ikke bare konsekvenser for det fremtidige torskefiskeri ved Østgrønland, men også ved Vestgrønland, idet der formodes at være en sammenhæng mellem bestandene.

Imidlertid fortsætter det vesttyske torskefiskeri ved Øst- og Vestgrønland uanfægtet af grønlandske protester. Med vedtagelsen af EFs fiskeripolitik fik Vesttyskland en torskekvota ved Østgrønland på 10.000 t trods det grønlandske landsstyes modstand. Derimod har Vesttyskland ingen kvota ved Vestgrønland. Det forhindrer ikke vesttyske fiskere i at fiske løs i dette område. Således kunne A. G./Grønlandsposten den 2. marts oplyse, at vesttyske fiskere på det tidspunkt i vestgrønlandske farvande havde fisket mere end grønlænderne selv, nemlig 4.040 t torsk mod 3.499 t.

Det er på høje tid, at regeringen får standset det vesttyske rovfiskeri ved Grønland.

Steen Folke (VS):

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige til lykke til det grønlandske folk med resultatet af landstingsvalget i går og en særlig lykønskning til venstrefløjspartiet inuit ataqtigiit, som for første gang er blevet repræsenteret i landstinget.

Det er vigtigt, også for sagen om vesttysk rovfiskeri i grønlandske farvande, at venstrefløjen fortsat har flertallet i landstinget. Det sikrer nemlig, at Grønland faktisk kan blive udmeldt af EF, sådan som det blev besluttet ved folkeafstemningen sidste år. Men indtil det er en realitet - for det er jo det, der vil give den virkelig holdbare løsning af disse problemer - må det være den danske rege-

[Steen Folke]

rings opgave at forhindre de værste EF-overgreb, herunder vesttysk rovfiskeri i de grønlandske farvande. Derfor venter jeg spændt på regeringens svar.

Udenrigsministeren (Tom Høyem, fg.):

Jeg skal ikke her holde nogen tale, men jeg vil også gerne sige til lykke både til det grønlandske folk, til siumutpartiet, til atassut, som blev den store vinder, og til inuitpartiet, som nu kom ind.

Jeg har set, at der er 16 spørgsmål på dagsordenen i dag. Af de 16 spørgsmål er det klart, at spørgsmål nr. 5 viser, at hr. Steen Folke er mester i, samtidig med at han stiller et spørgsmål, at fremsætte et postulat, endda et postulat, der indeholder et meget voldsomt ord, nemlig ordet rovfiskeri.

Jeg svarer i dag på udenrigsministerens vegne. I morgen skal jeg som Grønlandsminister til samråd i folketingets udvalg for Grønlandslove, og dér vil jeg have en statistik med og gå i detaljer.

Her skal jeg sige, at i den pressemeddelelse fra landsstyremedlem Lars Emil Johansen, som spørgeren refererer til, henvises der til oplysninger fra kilder inden for Det Internationale Havforskningsråd, ICES. Det er et råd, som løbende overvåger udviklingen i fiskebestandene og fremsætter biologiske anbefalinger vedrørende forvaltningen af fiskeressourcerne, bl.a. i de østgrønlandske farvande, som det her først og fremmest drejer sig om.

En arbejdsgruppe inden for ICES har for nylig holdt møde for at udarbejde en rapport. Denne rapport vil som sædvanlig blive forelagt i ICES' rådgivende komité, og det er det organ, der officielt og autoritativt fremsætter organisationens vurderinger og anbefalinger. Det vil ske i maj, altså om en måned.

Arbejdsgruppens rapport, som endnu ikke foreligger, er et internt arbejdsdokument. Så vidt jeg er underrettet, vil dette års rapport i alt væsentligt være baseret på informationer og vurderinger, som svarer til, hvad den rådgivende komité har lagt til grund i de foregående år. Det vil ikke være nyt, hvis biologerne henfører torskefangster, som er rapporteret at være fanget på åbent hav i internationalt farvand, til det østgrønlandske område, fordi sådanne fangster må anses for en fjernelse fra Østgrønlandsbestanden.

I rapporten fra april 1982 fremhæves de særlig store vanskeligheder, der er forbundet med at vurdere torskebestandens størrelse, bl.a. på grund af den stærkt varierende til- og afvandring, ligesom opmærksomheden henledes på, at de statistiske oplysninger, for så vidt angår både det biologisk indsamlede materiale og tidligere års fangstrapporter, er mangelfulde.

Det er regeringens opfattelse, at den beskrevne usikkerhed må mane til forsigtighed ved fastsættelse af den tilladte befiskning af torskebestanden ved Østgrønland. På grund af de klimatiske forhold udvikler den sig jo ikke jævnt, men er afhængig af forekomsten af såkaldt gode årgange. Det er af betydning for alle, der fisker ved Grønland, navnlig for den grønlandske befolkning, at bestandens opretholdelse sikres bedst muligt. I den forbindelse lægger regeringen særlig vægt på, at der skabes sikkerhed for de nøjagtigst mulige rapporter om fangsterne i det østgrønlandske farvand og de tilstødende farvandsområder.

Jeg beklager, at taletiden er overskredet. Det skyldes, at jeg også ville lykønske det grønlandske folk.

Steen Folke (VS):

Til gengæld var det ikke så meget svar, jeg fik på mit spørgsmål. Bortset fra ministerens forargede indledning var det jo reelt en svaren udenom.

Jeg har, baseret på de oplysninger, der var i landsstyremedlem Lars Emil Johansens pressemeddelelse, stillet et konkret spørgsmål og henvist til, at der i denne pressemeddelelse bl.a. tales om fiskeri i 1982 af torsk ved Østgrønland, der er 3 gange så stort som indrapporteret, og at det siges, at der i en længere periode har været tale om et fiskeri, der har været 2-3 gange større end indberettet til myndighederne.

Ministeren siger, at der er usikkerhed om tingene, at man vil mane til forsigtighed, og hvad ved jeg. Jeg er med på, at det ikke er færdigbehandlet i ICES, men der foreligger altså nogle oplysninger fra en arbejdsgruppe under ICES.

Nu sagde ministeren, at rovfiskeri var et stærkt ord, men vil han bestride, at der er fanget langt mere end indberettet? Man kan altid diskutere, hvornår det bliver til rovfiskeri. Jeg synes, det er rovfiskeri, hvis det

[Steen Folke]

bliver 2-3 gange mere end indberettet, og hvis det truer fiskebestanden. Vil ministeren bestride, at torskebestanden faktisk er truet, og at dette kan have alvorlige konsekvenser?

Endelig vil jeg gerne have svar på den del af mit spørgsmål, der drejer sig om det nuværende fiskeri ved Vestgrønland, for tyskerne fisker jo også ved Vestgrønland, selv om de ikke har nogen kvota til det. Det er ministeren måske ikke bekendt med? Faktisk foregår der et fiskeri fra vesttyske trawlere af ganske stort omfang i vestgrønlandske farvande. Har ministeren ingen mening om det? Jeg mener, der bør sættes en stopper for det. Tyskerne har fået nogle rettigheder ved Østgrønland, men de har ikke fået nogen kvota ved Vestgrønland, og alligevel fisker de løs.

Kunne jeg få nogle kommentarer til de spørgsmål, jeg rent faktisk rejser her, ville jeg være taknemmelig.

Udenrigsministeren (Tom Høyem, fg.):

Nej, hr. Steen Folke, ministeren svarede ikke så floskuløst, som det bliver hævdet. Ministeren siger bare, at det er nødvendigt, at der foreligger en autoritativ rapport – den kommer i maj måned – og at vi ikke løber med løse rygter på grundlag af nogle interne diskussioner, der har været forud for, at rapporten er offentliggjort.

Regeringen venter, at EF-Kommissionen i den nærmeste fremtid vil fremsætte forslag om fangstmængder og kvoter for 1983, og i de drøftelser vil vi lægge vægt på alle de hensyn, jeg har nævnt, og på det, som står i den rapport, som kommer i maj måned.

Hvad angår det tyske torskefiskeri ved Vestgrønland, tror jeg nok, at jeg som Grønlandsminister, selv om jeg her taler på udenrigsministerens vegne, har haft så meget med det at gøre, at hr. Steen Folke kan spare sig sine bemærkninger om, hvorvidt jeg er bekendt med det eller ej.

Forholdet er det, at der ikke har fundet kvotafordeling sted, og at fiskeriet derfor reguleres af den såkaldte roll-over-ordning, dvs. baseres på fiskeriet i 1982. Det tyske fiskeri, som i år andrager ca. 4.800 t, er nu indstillet. Der fiskes ikke nu. De sidste tyske skibe forlod området for ca. 14 dage siden. Regeringen vil under de forestående forhandlinger om fastsættelse af fangstmængder og kvoter for 1983 tilstræbe en for de grønlandske myndigheder acceptabel løsning.

Så sagde jeg, at i morgen er jeg i samråd, som Grønlandsminister, formodentlig også med hr. Steen Folke. Jeg skal dér tage statistisk materiale med, som viser, hvordan fiskeriet har været rent faktisk i de sidste 5-6 år.

Steen Folke (VS):

Det glæder mig da, at tyskerne omsider har forladt de vestgrønlandske farvande for ganske nylig. Det var unægtelig på høje tid, og jeg håber, at de grønlandske fiskere slipper for at mødes med vesttyske kolleger igen, i hvert fald hvis det ikke er dem selv, der har inviteret dem til at komme og fiske med i de grønlandske farvande. Det er der jo mildest talt ikke tale om i denne sammenhæng.

Så må jeg sige, at jeg undrer mig noget over, at ministeren taler om løse rygter. Jeg henviser til, hr. minister, en pressemeddelelse udsendt af det landsstyremedlem i Grønland, der er ansvarlig for erhvervsanliggender, og som baserer sin meddelelse på information, han har fra kilder i ICES, som er den organisation, der behandler disse sager. Jeg synes ærlig talt, det er fantastisk, at Grønlandsministeren vil afvise de informationer, landsstyremedlem Lars Emil Johansen har viderebragt til offentligheden, som løse rygter. Jeg vil gerne have ministeren til at tage stilling til realiteterne i det her.

Har ministeren andre informationer? Har ministeren informationer, der tyder på, at dette er opspind, at det er forkert, at det er noget, nogen har fundet på, at det ikke har noget på sig, så vil jeg gerne have det at vide. Det er klart, at så må man sige, at der er nogen, der har taget fejl.

Kan ministeren komme med oplysninger, der dementerer dette, så synes jeg, ministerens tone vil være på sin plads – ellers absolut ikke.

Udenrigsministeren (Tom Høyem, fg.):

Hr. Steen Folke har selv valgt tonelejet. Det, dette drejer sig om, er, at der først foreligger en autoritativ rapport i maj måned. Det er ikke muligt for den danske regering at foretage sig noget aktivt, før den rapport foreligger. Det, der indtil nu er fremkommet, er de tal, der er indgået i den forhåndsdrøftelse, der har været, før rapporten kommer frem. Hvis rapporten, når den kommer frem, vil bekræfte det, som hr. Steen Folke og i øvrigt

[Udenrigsministeren]

også jeg selv frygter, vil vi naturligvis gribe håndfast ind over for det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 966

6) Til *undervisningsministeren* af:

Sonja Mikkelsen (S):

»Ager ministeren at sørge for udarbejdelse af en undervisningsvejledning til inspiration for, hvordan undervisning i temaet »fred og sikkerhed« kan gennemføres i folkeskolen?»

Skriftlig begrundelse

Tidligere er ministeren i uddannelsesudvalget blevet spurgt om, hvad FN's ekstraordinære generalforsamling om nedrustning i 1978 har givet anledning til. Svaret har vist, at det ikke havde givet anledning til særlige initiativer fra ministeriets side. Ligeledes er udenrigsministeren blevet spurgt med særligt henblik på regeringens sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalgs indsats, og det viser, at der ikke er givet støtte til særligt undervisningsmateriale til brug i folkeskole og gymnasium.

En undervisningsvejledning vil ikke kun være en inspiration for folkeskolens lærere, den kan også være inspiration til, at der udarbejdes anvendeligt undervisningsmateriale om freds- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som der er en klar mangel på.

Sonja Mikkelsen (S):

Spørgsmålet er naturligvis stillet ud fra et ønske om, at temaet »fred og sikkerhed« kan inddrages mere i undervisningen i folkeskolen, og det samme spørgsmål kunne man sådan set stille, når det vedrører ungdomsudannelserne.

Det er et spørgsmål, der meget optager børn og unge, og de har mange spørgsmål, som er ubesvarede. De har også en frygt på dette område, som gør, at det er vigtigt, at de bibringes en basisviden om temaet, og at der også gives dem lejlighed til at snakke sammen og med deres lærere om hele denne problemstilling. Derfor ville det være ønskeligt, om man kunne tilbyde lærerne en vejledning i, hvordan temaet »fred og sikkerhed« bedre

kunne tages ind i undervisningen i folkeskolen.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne takke for spørgerens tillid. Jeg kunne også indvende noget mod den oplysning, der gives om nedrustning og især oprustning. Jeg takker for, at spørgeren mener, jeg vil være i stand til at lave en god vejledning om dette, sådan at man f.eks. sikrede, at der blev talt lige så meget om de russiske raketter som om de amerikanske raketter, især da de første blev opstillet først.

Men problemet er, at vi ikke plejer at lave undervisningsvejledninger om delemner. Vi laver undervisningsvejledninger om de obligatoriske fag og emner, som ifølge folkeskoleloven skal tages op i folkeskolen.

Jeg har taget disse gule hæfter med, for at vi alle kan være klar over, hvad det er, jeg taler om, og disse hæfter laver vi kun for de fag og emner, der er obligatoriske. Vi laver dem ikke for delemner, og det mener jeg heller ikke vi skal. Dels ville der jo ske det, at når kommunerne så vedtog, at disse vejledninger skulle være gældende i kommunen, havde vi i virkeligheden indskrænket undervisningsfriheden, dels ville vi også komme til at modarbejde den regelsanering, som vi jo er enige om er nødvendig. Derfor vil jeg henvise spørgeren til at studere vejledningen i faget samtidsorientering, hvor de emner, som spørgeren ønsker taget op, faktisk er udpenslet ganske meget, og det må være nok, eftersom det trods alt drejer sig om et delområde.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil godt lige spørge ministeren, nu da han sagde, at der mest blev snakket om de amerikanske raketter, om han kender det materiale, som udgives af forsvarrets oplysning- & velfærdstjeneste. Det er nogenlunde sådan, at Kreml ville rødme, hvis det var den anden vej rundt, og materialet uddeles faktisk gratis på skoler, i det omfang man ønsker det. Er det det materiale, ministeren hentyder til?

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg må nok desværre ændre ministerens opfattelse af min tillid til ham. Det bygger ikke på tillid til ministeren, når jeg beder

[Sonja Mikkelsen]

om, at han sørger for udarbejdelse af en undervisningsvejledning. Dermed mentes ikke, at ministeren selv skulle klare udarbejdelsen af en sådan vejledning, men få folk, som har sagkundskab på det område, til at gøre det.

Og så vil jeg også godt sige, at jeg er udmærket klar over, at man ikke på nuværende tidspunkt udarbejder den slags vejledninger om delemner, men kun om obligatoriske fag og obligatoriske emner, som indgår periodevis. Jeg mener imidlertid, at det vil ligge i god forlængelse af FNs nedrustningskonference i 1978, senere fulgt op af UNESCO-konferencen om nedrustningsuddannelse i 1980, at man her fraveg den sædvanlige praksis og lavede en inspirationskilde til lærerne om, hvordan man kan inddrage fred og sikkerhed mere direkte i undervisningen, end det sker i dag.

Det er også noget, som lærerne selv efterlyser, fordi de ikke føler, de har ekspertise nok til selv at udarbejde egentligt undervisningsmateriale og andet, som der er behov for på dette område. Der eksisterer jo ikke egnet undervisningsmateriale af særlig stort omfang til folkeskolen og heller ikke til gymnasiet. Derfor kunne det være ønskeligt, både at lærerne fik bedre mulighed for at inddrage emnet i undervisningen, og også at der kunne blive udarbejdet undervisningsmateriale til brug i dette emne.

Jeg skal derfor slutte med at spørge ministeren, om han er villig til at overveje endnu en gang at få udarbejdet en vejledning på dette område, eller om det vil kræve, at vi gør emnet til et obligatorisk emne i folkeskolen, for at en sådan vejledning kan udarbejdes.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Fru Margrete Auken spurgte, om forsvarrets oplysnings- & velfærdstjenestes publikationer var upartiske, og jeg vil gerne sige, at det mener jeg absolut de er; det har vi drøftet vinter efter vinter her i tinget, og det har ikke været muligt for fru Margrete Aukens partifæller i uddannelsesudvalget overhovedet at påvise, hvor disse skrifter skulle være partiske.

Til fru Sonja Mikkelsen vil jeg sige, at hvis der skal laves en vejledning, mens jeg er minister, sker det på mit ansvar, men jeg ved godt, at fru Sonja Mikkelsen har en forestil-

ling om, at f.eks. min forgænger kunne lægge en grovskitse frem vedrørende løsningen af RUCs problemer, hvoraf de 2 af 3 løsninger indebar en nedlæggelse af den humanistiske basisuddannelse, og jeg ved godt, at fru Sonja Mikkelsen mener, at den havde ministeren slet ikke noget at gøre med, men det er forkert. Alt, hvad der lægges frem, og alt, hvad der laves af vejledninger, sker på ministerens fulde ansvar. Det gælder, såvel når der lægges skitser frem vedrørende RUC, som når der laves undervisningsvejledninger.

Og til det sidste vil jeg blot sige, at folkeskolelærerne har deres fulde frihed til at undervise i disse ting. Forskerne har deres fulde frihed til at forske i disse ting. Lærebogsforfatterne har deres fulde frihed til at lave lærebøger om disse ting. Vi har ikke statslærebogsforlag i Danmark, og det skal vi heller ikke have. Det vil sige, at der er ikke brug for centrale initiativer på dette punkt; det vil være i strid med dansk skoletradition.

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg skal så som afslutning på dette sige, at det også er ministerens ansvar, at der ikke sker en styrkelse af emnet »fred og sikkerhed« i undervisningen i folkeskolen.

Og så skal jeg sige til fru Margrete Auken og undervisningsministeren, at emnet »fred og sikkerhed« er jo langt bredere end det, der kan dækkes overhovedet af det materiale, som FOV udgiver, og det har også været baggrunden for, at man har oprettet det sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalg, ligesom det også giver anledning til andre initiativer på f.eks. fredsforskningsområdet.

Første næstformand (Knud Østergaard):

For en ordens skyld skal jeg sige, at man diskuterer ikke med en medspørger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 953

7) Til *forsvarsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren indstille sine forhandlinger om køb af nye u-både i betragtning af, at et flertal i folketinget vender sig imod købet?«

Skriftlig begrundelse

[Pelle Voigt]

Ifølge pressen forhandler ministeren stadig bl.a. med værfter i Vesttyskland og Sverige om køb af tre nye u-både, der tilsammen vil koste skatteyderne over 1 mia kr. Det virker besynderligt i betragtning af, at det længe har stået klart, at et flertal i folketinget er modstandere af et sådant køb. Dette gælder både socialistisk folkeparti, det radikale venstre og venstresocialisterne.

Disse partier udgør et klart flertal sammen med socialdemokratiet, hvis forsvarspolitiske ordfører, hr. Knud Damgaard, så tidligt som den 6. april 1982 i Berlingske Tidende klart vendte sig mod u-bådskøbet med ordene:

»Hvis vi skal have overensstemmelse mellem forsvarets mål og dets midler, kan det være nødvendigt at gøre op med traditionerne. Man kan godt have et søværn uden u-både, når der findes bedre og billigere alternativer. Og jeg har endnu ikke mødt nogen blandt mine forskellige kontakter bortset fra søværnets repræsentanter, der kan se noget dansk behov for u-både.«

Socialdemokratiets ordfører pegede dengang på, at u-bådene kunne erstattes af langt billigere avanceret sonarudstyr o. lign.

Såfremt socialdemokratiet ikke efter at være kommet i opposition pludselig går ind for u-både og højere forsvarsudgifter, er der ingen som helst grund til, at ministeren fortsat bruger tid og ressourcer til forhandlinger om et køb, folketingets flertal er imod.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Lad mig først slå fast på baggrund af selve spørgsmålets formulering, at jeg ikke forhandler om køb af nye u-både. Derimod har søværnets materielkommando forhandlet tilbud fra forskellige værfter om bygning af nye u-både, og på grundlag heraf forventer jeg at modtage en indstilling om u-bådene fra forsvarskommandoen i løbet af forsommeren.

Dernæst vil jeg godt oplyse, at spørgsmålet om erstatningsbyggeri for u-bådene og andre materielanskaffelsesprojekter drøftes af partierne bag forsvarsforliget i den såkaldte 11 mands gruppe, men at disse drøftelser, der også omfatter spørgsmålet om eventuelt køb eller leje, endnu ikke er afsluttet.

Pelle Voigt (SF):

Årsagen til spørgsmålet, som indgår i min begrundelse, er jo, at den socialdemokratiske forsvarspolitiske ordfører, hr. Knud Damgaard, for over et år siden meget klart gjorde opmærksom på, at han var modstander af et sådant indkøb af u-både, og derfor har det vakt min undren, at disse forhandlinger stadig fortsætter, for de må jo være både beko-stelige og besværlige.

Når man nu ved, at der er et klart flertal i folketinget mod at bruge 1 mia kr. til dette indkøb, hvorfor indstiller man så ikke disse forhandlinger og koncentrerer sig om at få undersøgt alternativerne, sådan som man også har været i gang med i meget lang tid? Det spørgsmål vil jeg gerne først stille ministeren.

Og så vil jeg gerne spørge ministeren: gennem hvilke kanaler foregår disse forhandlinger, som øjensynlig foretages af søværnets materielkommando, egentlig? Foregår de ad de professionelle kanaler i den danske NATO-ambassade i Bruxelles, eller foregår de gennem lokale ambassader i Sverige og Vesttyskland, eller hvordan foregår de egentlig?

Jeg synes også, at de værfter, som konkurrerer om disse ordrer, har krav på klar besked om, at der er et klart flertal i folketinget, som ikke vil købe disse u-både under nogen omstændigheder.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Nu, inden hr. Pelle Voigt begynder at lægge tal sammen, vil jeg sige, som jeg også sagde i mit svar til ham før, at der er ikke truffet nogen afgørelse. Dette spørgsmål er i øjeblikket genstand for en undersøgelse, senere vil der så komme en nærmere drøftelse i den 11 mands gruppe, der er nedsat af forsvarsforligspartierne, og det er i den kreds af partier, vi vil tage hele spørgsmålet op til endelig afgørelse. Der er altså ikke truffet nogen afgørelse endnu; den vil komme, når vi har fået papirerne på bordet, og det er ikke sket på nuværende tidspunkt.

Når hr. Pelle Voigt spørger, hvordan disse forhandlinger foregår, om det sker via professionelle kanaler, vil jeg sige, at hvad vi beskæftiger os med, plejer at foregå på en professionel måde, og det er klart, at vi har kontakter via vores folk. Via søværnets materielkommando, som jeg nævnte, har vi kontakter dels til de enkelte værfter, dels til an-

[Forsvarsministeren]

dre militærfolk, sådan at vi kan foretage en samlet vurdering.

Nu går jeg ud fra, at hr. Pelle Voigt tænker på nyanskaffelse af u-både. Tænker vi på mulighederne for at leje, har vi selvfølgelig vore kontakter og beder vore folk rundt omkring, bl.a. dem, der sidder i NATO, om at foretage de fornødne undersøgelser.

Pelle Voigt (SF):

Jeg forstår ministerens svar som en klar bekræftelse på, at disse forhandlinger foregår gennem NATO-ambassaden i Bruxelles, men så vil jeg gerne spørge, om man virkelig ikke nu, over et år efter hr. Knud Damgaards kategoriske afstandtagen fra u-bådskøbet, i 11 mands udvalget har konstateret, at der faktisk er flertal imod at købe disse u-både. Står det virkelig stadig uklart?

Ikke alene kan jeg henvise til den pågældende artikel i Berlingske Tidende fra den 6. april 1982,

men jeg kan også henvise til en vældig diskussion, der fulgte på denne artikel, hvor hr. Knud Damgaard, da han blev modsagt af søværnet den 7. april, hævdede, at den søværnsofficer, som modsagde ham, løj om u-bådes anvendelse i Østersøen. Han sagde også til Roskilde Tidende den 21. juni 1982, at det simpelt hen var idiotisk at købe nye u-både. Alligevel synes budskabet ikke at være trængt igennem i 11 mands udvalget. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan det egentlig kan være. Er det hr. Knud Damgaards ansvar, eller er det ministeren, der ikke har forstået budskabet?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg nu har sagt et par gange til hr. Pelle Voigt, er der ikke truffet nogen endelig afgørelse. Der er stillet en række spørgsmål, og der er i 11 mands kredsen blevet bedt om, at vi værnsvis får foretaget en undersøgelse og en vurdering af forskellige muligheder, når vi taler om de kommende års anskaffelser. Disse undersøgelser pågår, og når vi har resultaterne, vil vi tage en drøftelse, hvori alle elementer selvfølgelig vil indgå.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 954

8) Til *forsvarsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren redegøre for, hvad det kan anslås at komme til at koste skatteyderne at indkøbe de planlagte tre nye u-både sammenlignet med, hvad det vil koste at leje sådanne u-både eller helt at erstatte u-bådene med det langt billigere avancerede sonarudstyr o.lign., som socialdemokratiets forsvarspolitiske ordfører, hr. Knud Damgaard, påpegede som alternativ i Berlingske Tidende den 6. april 1982?«

Skriftlig begrundelse

Socialdemokratiets forsvarspolitiske ordfører fremførte det i spørgsmålet angivne alternativ i Berlingske Tidende den 6. april 1982, idet hr. Knud Damgaard pegede på muligheden for at anvende sensorer og avanceret sonarudstyr samt miner, der kunne affyre målsøgende torpedoer.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Vi bliver på bunden, og jeg kan sige, at anskaffelse af tre nye u-både i prisniveau januar 1982 påregnes at koste ca. 1.200 mill. kr., der i givet fald vil blive afholdt inden for forsvarsbudgettets rammer over en årrække.

Med hensyn til spørgsmålet om leje af u-både eller anden erstatning for disse kan jeg, sådan som jeg allerede sagde det i forbindelse med det tidligere spørgsmål, oplyse, at drøftelserne i 11 mands gruppen ikke er afsluttet endnu.

Pelle Voigt (SF):

Allerede i den artikel i Berlingske Tidende den 6. april 1982, som jeg tidligere har henvist til, bebuder den daværende forsvarsminister, hr. Søgaard, en indgående undersøgelse af disse spørgsmål, og man meddeler her, at forsvarrets forskningsråd skal fremkomme med en erklæring om spørgsmålet inden udgangen af 1982.

Jeg har gennem folketingets bibliotek fået oplyst, at denne erklæring faktisk foreligger, selv om man ikke rigtig i forsvarrets forskningsråd kan finde ud af, om den er tilgængelig for folketingsmedlemmer eller ej. Kunne ministeren enten meddele, at den vil blive stillet til rådighed for medlemmerne af folke-

[Pelle Voigt]

tingets forsvarsudvalg, eller give os et bud på hovedkonklusionerne i den?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Det er rigtigt, at som et led i de meget brede undersøgelser, der er blevet bedt om, undersøgelser, som jeg siger ikke er afsluttet på nuværende tidspunkt, er forskningsrådet også blevet bedt om at give sin vurdering, og det spørgsmål, hr. Pelle Voigt rejser om forsvarsudvalgets indseende i den sammenhæng, vil jeg gerne undersøge.

Pelle Voigt (SF):

Jeg takker ministeren for svaret, og så skal jeg bare endnu en gang, for at der ikke skal være nogen tvivl om, hvad ministeren har svaret mig, også på mit tidligere spørgsmål, spørge, om undersøgelsen af og forhandlingerne om disse alternativer sker gennem NATO-ambassaden i Bruxelles eller de ikke sker gennem NATO-ambassaden i Bruxelles.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg nævnte, har vi en række forskellige kontakter, kontakter, der selvfølgelig også har en sammenhæng med vores NATO-repræsentation. Vi har jo også i NATO militærrepræsentanter, som er inde i den sammenhæng. Men der er altså mange forskellige former for kontakter, så vi kan skaffe et grundlag, der skulle være både alsidigt og fyldestgørende, og som kan give et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag for den politiske beslutningstagning.

Pelle Voigt (SF):

Til min sorg synes jeg ikke rigtig, ministeren svarer på mit spørgsmål, ud over at der eksisterer en eller anden kontakt med NATO-ambassaden i Bruxelles. Det er jeg naturligvis glad for at høre, men det ville unægtelig overraske mig, hvis der ikke var en sådan kontakt.

Foregår forhandlingerne om køb eller leje af nye u-både igennem NATO-ambassaden, eller er det ikke tilfældet? Det er det, jeg nu 3 gange, tror jeg, har spurgt ministeren om uden at få noget svar.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg mener, jeg har svaret klart nok, idet jeg siger, at vores repræsentation i NATO er

inddraget i de overvejelser og sonderinger, som pågår.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 955

9) Til *forsvarsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Er ministeren enig med socialdemokratiets forsvarspolitiske ordfører, hr. Knud Damgaard, i, at man godt kan have et søværn uden u-både, når der findes bedre og billigere alternativer?«

Skriftlig begrundelse

Socialdemokratiets forsvarspolitiske ordfører fremførte det i spørgsmålet angivne synspunkt i Berlingske Tidende den 6. april 1982. Som et alternativ pegede hr. Knud Damgaard på anvendelse af sensorer og avanceret sonarudstyr samt miner, der kunne affyre målsøgende torpedoer.

De igangværende forhandlinger i 11 mands udvalget om køb eller leje af nye u-både til en samlet købspris på over 1 mia kr. må vel foregå på grundlag af en kvalificeret afvisning af den socialdemokratiske ordførers synspunkter. Det kunne derfor interessere spørgeren at få denne formodede, klare afvisning forklaret i folketingssalen.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg skal for tredje gang på det tredje spørgsmål sige, at spørgsmålet om anskaffelse af nye u-både drøftes i 11 mands gruppen, og jeg finder det ikke rimeligt at foregribe disse drøftelser, specielt da der ikke, som jeg tidligere har sagt, er truffet nogen endelig afgørelse.

Jeg vil dog godt sige, at de danske u-både løser særdeles vigtige opgaver for dansk forsvar. U-bådernes primære opgaver i krigstid er at danne et fremskudt forsvar mod amfibiestyrker og opfølgestykker, som måtte blive indsat i et invasionsforsøg mod Danmark. De skal og kan løse denne opgave, også selv om en overlegen fjende har nedkæmpet vores overflade- og luftstyrker i området. På den måde bidrager u-bådene til at reducere en invasionsstyrkes kampkraft, inden denne søges landsat på dansk område, hvorved op-

[Forsvarsministeren]

gaven for vort landbaserede forsvar gøres mere overkommelig. Derudover løser u-bådene en række varslingsmæssige og efterretningsmæssige opgaver.

Forsvarskommandoen har anbefalet, at vi opretholder et dansk u-bådsvesen, også inden for det nuværende budgets rammer, fordi det løser de nævnte opgaver, som man mener fortsat skal løses.

De oplysninger, jeg her har givet, vil naturligvis indgå i 11 mands gruppens drøftelser.

Pelle Voigt (SF):

Når jeg har stillet dette spørgsmål, så er det ikke, fordi jeg er i tvivl om, at man i forsvarskommandoen synes, at det er vældig godt at have u-både. Det er et forsøg på at finde ud af, hvad ministeren mener. Jeg kan da godt forstå, at dette er ting, der drøftes i 11 mands udvalget, og på et tidspunkt måske oven i købet vil blive drøftet i folketingets forsvarsudvalg. Har ministeren ikke nogen personlig mening om det spørgsmål, som han fremfører i disse drøftelser? Jeg har – jeg skal endnu en gang vende tilbage til artiklen i Berlingske Tidende fra 6. april 1982 – med stor interesse noteret mig hr. Knud Damgaards udtalelse:

»Jeg har endnu ikke mødt nogen blandt mine forskellige kontakter, bortset fra søværnets repræsentanter, der kan se noget dansk behov for u-både.«

Jeg har ved at gennemgå sagen og den diskussion, der har været, med meget stor interesse konstateret, at de eneste, der egentlig åbent har modsagt hr. Knud Damgaard, netop er søværnets repræsentanter – muligvis med undtagelse af en artikel i bladet Linieofficeren i august 1982 under overskriften: »Knud Damgaards egotrip«; man kan ikke rigtig se, om artiklen er skrevet af repræsentanter for søværnet eller ej. Men ellers er der faktisk, så vidt jeg kan se, kun kommet argumenter imod dette fra søværnets repræsentanter.

Er det ikke muligt, siden der øjensynlig stadig væk diskuteres og forhandles om spørgsmålet, at få at vide, hvad ministerens argumenter for eller imod u-både måtte være?

Arentoft (FP):

Da radaren i sin tid fremkom, var det f.eks. muligt at se mål på søen, og man kunne ved hjælp af radaren bestemme disse måls kurs og fart, måske deres størrelse osv., men man kunne ikke identificere. Man kunne f.eks. ikke læse navnet på det skib, man havde på radaren, eller identificere nøjagtigt, om det var en destroyer, en krydser el.lign. På tilsvarende måde kan man ikke identificere på anden måde end ved at anvende det menneskelige øje, og det kan man bl.a. ved u-både. Er det ikke et vægtigt argument for, at man er nødt til at have u-både, at man skal kunne identificere?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Hr. Pelle Voigt spørger: hvad mener ministeren? Det skal jeg delagtiggøre hr. Pelle Voigt i, når jeg har fået det beslutningsmateriale, der må danne grundlaget for de overvejelser, der skal pågå, herunder de overvejelser, jeg skal gøre mig. Førend det beslutningsmateriale er tilvejebragt, finder jeg ikke, det vil være rigtigt at gå ind i en udvikling af de tanker, der måtte være i denne sammenhæng. Vi må have nogle papirer på bordet. Vi må have et materiale, vi kan tage stilling til, og herefter vil der blive truffet en beslutning.

Hr. Arentoft er inde på nogle af de operative aspekter, der er knyttet til vores u-bådsvesen, og det var også det, jeg havde med i mit svar, altså nogle af de synspunkter, der lægges til grund fra den militære ekspertises side.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes naturligvis, det er rart her i folketingssalen at få endnu et indlæg fra søværnets side om betimeligheden af u-både. Når ministeren henholder sig til, at materialet til hans personlige stillingtagen vedrørende dette spørgsmål endnu ikke foreligger, så vil jeg da gerne spørge ministeren, om han kan afkræfte, at den studie, daværende forsvarsminister Poul Søgaard bestilte i forsvarets forskningsråd, ganske klart giver udtryk for, at u-både kan erstattes med andre midler, som anført af hr. Knud Damgaard i den pågældende artikel i Berlingske Tidende og, som jeg har været inde på, mange andre steder. Er det ikke sådan, at der faktisk allerede fra forsvarets forskningsråd ligger et materia-

[Pelle Voigt]

le, der klart påviser, at man kan undvære u-både i det danske forsvar?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Nej, det mener jeg ikke man kan sige – jeg vil næsten sige tværtimod. Som sagt er der ikke truffet nogen beslutning, hvilket giver sig udtryk i, at vi fra politisk hold, fra 11 mands gruppens side, har ønsket at stille en række spørgsmål, at gå virkelig – uden at være vittig – i dybden med denne sag. Derfor er der altså ikke truffet nogen beslutning endnu. Vi arbejder videre, og der vil blive truffet en beslutning på et senere tidspunkt, når materialet er kommet til veje.

Pelle Voigt (SF):

Kan jeg forstå ministerens svar sådan, at ministeren kan afkræfte, at der ligger en studie fra forswarets forskningsråd, som siger, at man faktisk kan erstatte u-både på den af hr. Knud Damgaard beskrevne måde?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg har sagt, synes jeg ikke, at det er rigtigt på et tidspunkt, hvor overvejelserne pågår, og hvor vi ikke har fået det fulde beslutningsmateriale tilvejebragt, at vi her skulle gå ind i en udpensling af, hvad nogle måtte mene. Der kan være andre synspunkter. Vi må have alle synspunkterne ind, og det er dem, vi må bruge, når vi skal træffe vores endelige beslutning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 942

10) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Tinning (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der i 1984 vil blive udgivet et frimærke med påtrykt overpris til fordel for Danmarks Olympiske Komité?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Ekstra Bladet af 30. marts 1983 kan spørgsmålet besvares bekræftende, men det forekommer besynderligt, at det skulle være tilfældet.

Frimærker med påtrykt overpris udgives normalt til fordel for forskellige velgørende

formål, f.eks. Vanførefonden, Kræftens Bekæmpelse, Scleroseforeningen, Børnenes Kontor og andre udmærkede formål.

Støtte til Danmarks Olympiske Komité kan vel ikke umiddelbart betegnes som støtte til et velgørende formål i ordets almindelige betydning.

Med spørgsmålet tages der ikke afstand fra støtte til eliteidrætten. Men kulturministeriets eliteidrætsudvalg står netop over for at afgive sin betænkning, bl.a. om hvordan støtten til eliteidrætten kan udformes.

Også på den baggrund forekommer det besynderligt, hvis der er taget skridt til at udgive et frimærke – på tværs af normal praksis, og netop for offentligheden og folket – får mulighed for at tage stilling til resultatet af arbejdet i kulturministeriets eliteidrætsudvalg.

Spørgeren vil i øvrigt kun være glad for eventuelle kommentarer fra kulturministeren under folketingets spørgetid den 13. april 1983. Det er alene ud fra en rent formel begrundelse, at spørgsmålet er stillet til frimærkernes minister.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg kan bekræfte, at post- og telegrafvæsenet i 1984 vil udgive et frimærke med overpris til fordel for Danmarks Olympiske Komité, og hensigten hermed er naturligvis at støtte den danske deltagelse ved de olympiske lege i Los Angeles i 1984.

Det er korrekt, som spørgeren påpeger, at denne udgivelse i nogen grad adskiller sig fra den almindelige praksis, idet der ikke tidligere har været tilgodeset et sådant formål ved disse udgivelser. Jeg skal oplyse, at der i samme år vil blive udgivet et yderligere særfrimærke med overpris til velgørende formål, og dermed brydes altså den hovedregel, som i øvrigt tænkes overholdt, med kun ét sådant frimærke om året. Meningen er som sagt at støtte den danske deltagelse, men yderligere at give et signal om, at det er regeringens politik at støtte idrætten, som både direkte og indirekte er til stor gavn for folkesundheden.

Spørgeren spørger i begrundelsen om tidspunktet for denne beslutning, om der ikke kunne have været ventet, til et udvalgsarbejde er færdiggjort. Hertil skal jeg svare, at

[Ministeren for offentlige arbejder]

produktionstiden for sådanne ting er så lang, at jeg ikke kunne afvente redegørelsen fra det pågældende udvalg, når frimærket skal udgives tidligt i 1984.

Tinning (VS):

Når jeg har stillet spørgsmålet, er det, som frimærkernes minister eller ministeren for offentlige arbejder oplyser, fordi de såkaldte velgørenhedsfrimærker normalt udgives til fordel for, som ordet antyder, velgørende formål. Det er klart, at deltagelse ved de olympiske lege dårligt kan kaldes et specielt velgørende formål.

Så forstår jeg, at det åbenbart tager mindst 7 og formentlig 8-9 måneder at lave et frimærke. Det overrasker mig lidt, men det må vi jo tage til efterretning.

Der er et par ting, jeg godt vil have yderligere belyst. Den ene er, hvor mange penge dette drejer sig om. Så vidt jeg ved, udgiver man i virkeligheden ikke velgørenhedsfrimærker, fordi man tror, at de giver mange penge, mere som en slags reklameeffekt eller sådan noget. Det er den ene ting, jeg godt vil vide: hvor mange penge forventer ministeren at man kan få ind til støtte for deltagelsen i de olympiske lege?

Det andet supplerende spørgsmål skal gå på: hvem er det, der skal have pengene? Jeg kan af dagspressen forstå, at det muligvis engang har været - det kan jeg ikke gennemskue - Team Danmark, som dog har afstået til fordel for Danmarks Olympiske Komité, som igen efter sigende skulle afstå til fordel for Team Danmark på et senere tidspunkt, og når Danmarks Olympiske Komité sidder i Team Danmark, er det hele temmelig forvirret. Jeg vil godt have at vide: hvem er det, der skal have pengene i 1984? Jeg vil også godt have at vide: er det et mærke, der kun eksisterer i 1984, eller vil det komme til at eksistere fremover?

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Med hensyn til produktionstiden må jeg sige, at den faktisk er lang, for man kan jo ikke henvende sig til en kunstner og sige: du skal om 30 dage levere udkast til et sådant frimærke. Der må gives god tid, også hvis man skal have mulighed for at kassere de første udkast.

Med hensyn til beløbets størrelse kan jeg oplyse, at disse frimærker normalt indbringer i størrelsesordenen 300.000-350.000 kr. til det pågældende formål. Jeg har dog grund til at antage - det er en medvirkende årsag til, at jeg har interesseret mig særligt for denne sag - at man, da det drejer sig om idræt, som langt over 1 million mennesker i dette land deltager aktivt i, og der udkommer tusindvis af klub- og andre idrætsblade, dér uden omkostning for nogen vil annoncere og propagandere for dette frimærke, således at rigtig mange mennesker vil benytte det i modsætning til, hvad der normalt er tilfældet, hvor det i meget høj grad er frimærkehandlere og filatelister, der køber en stor del af oplaget. Her håber jeg altså på, at det vil blive en mere folkelig effekt, og at beløbet vil kunne blive større.

Den, beløbet tilfalder, er helt klart og uden omgælsmulighed Danmarks Olympiske Komité. Hvis der er nogle, der har været forvirret i den forbindelse, så håber jeg, at denne forvirring hermed er fjernet.

Tinning (VS):

Jeg skal takke for svarene. Der var et af mine supplerende spørgsmål, som ministeren ikke nåede, går jeg ud fra. Det var det om, hvorvidt mærket vil eksistere fremover.

Jeg har et sidste supplerende spørgsmål, fordi jeg kan forstå, at baggrunden for alt dette er en interesse for at støtte idrætten. Det har fået mig til at spørge kulturministeren, om man ville udgive et frimærke til støtte for Korup Idrætsforening. Jeg har forstået, at det vil man ikke. Men så vil jeg da godt spørge, hvordan frimærkernes minister ville reagere, hvis jeg foreslog eller fik nogle til at foreslå, at man udgav et frimærke til støtte for Bramdrupdambadet ved Kolding. Bramdrupdambadet er der grund til at hive frem, for det er faktisk ved at lukke. Det, der sker, er, at man, samtidig med at man gør voldsom reklame for det olympiske arbejde og eliteidrætten, og hvad ved jeg, lukker en række idrætsfaciliteter for befolkningen. Hvis det virkelig er rigtigt, som ministeren antager, at dette ikke bare drejer sig om de sædvanlige 300.000 kr., men meget mere, måske 500.000-600.000 kr., så ville det jo være pragtfuldt, for derved kunne vi både sikre Bramdrupdambadets overlevelse og få gjort

[Tinning]

reklame for den brede idræt. Jeg tror – det er en del af baggrunden for mine spørgsmål – at Danmarks deltagelse ved de olympiske lege såmænd nok skulle blive reddet i sidste ende; det plejer at gå; om ikke andet kommer der et eller andet firma springende i sidste sekund, hvorimod Bramdrupdambadet såmænd nok skal gå hen og lukke under alle omstændigheder.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Spørgeren bestemmer til en vis grad det plan, debatten skal føres i.

Tinning (VS):

Det er da klart.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg beklager, at jeg glemte det med, hvor længe et sådant frimærke skal markedsføres. Det skal kun markedsføres i 1984. Det er meningen, at det andet særfrimærke, der vil blive udgivet, vil afløse dette cirka midt i året – altså omkring tiden for de olympiske lege – og så vil det første frimærke udgå.

Til spørgsmålet om, hvorvidt jeg ville anbefale P&T at udgive et frimærke til fordel for Korup Idrætsforening eller Bramdrupdambadet, kan jeg vist godt uden at tænke dybere over det sige, at det ville jeg ikke. Det er sikkert udmærkede formål, men de er i høj grad af lokal karakter, medens Danmarks deltagelse i de olympiske lege er af landsdækkende karakter. Den interesse, der er om det, og den propaganda for idrætten, der vil være forbundet med det, er noget, der har det brede publikums interesse. Derfor mener jeg, at det er to forskellige problem-sæt.

Det er da rigtigt, at Danmarks deltagelse i de olympiske lege næste år sikkert ville blive reddet alligevel. Derfor sagde jeg allerede i mit første svar, at det er meningen at give et signal til idrættens udøvere, herunder til de mange frivillige ledere, om, at dette er noget, man gerne ser støttet, og støtten kommer jo ikke fra statskassen, men fra de borgeres pengepung, som ganske frivilligt køber disse frimærker eller lader være dermed. Hensigten er også den, som regeringen har vist ved flere lejligheder, nemlig at animere private mæcener til yderligere at støtte idrætten, for

det har den brug for både i Bramdrup og i Korup og i hele landet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 947

11) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Nørgaard Sørensen (S):

»Kan ministeren oplyse, med hvilken begrundelse DSB har ønsket at ophæve de hidtidige rabatsystemer – de såkaldte shell-folders – pr. 1. april 1983, således at weekendkurser, konferencer, landsmøder o.lign. afholdt af en række frivillige og idébetonede ungdomsorganisationer i praksis vil blive vanskeliggjort?«

Skriftlig begrundelse

DSB har med virkning pr. 1. april d.å. indført spærretider i sit rabatsystem, således at det ikke længere er muligt at rejse med rabat i følgende tidsrum: fredage: kl. 14.00–19.00, lørdage: kl. 8.00–12.00, søndage: kl. 14.00–24.00.

Samtidig nedsættes rabatten fra de hidtidige 35 pct. til 25 pct., hvilket ifølge DSBs egne oplysninger kombineres med en garanti for en merindtægt til DSB på kr. 50.000 om året fra de arrangerende organisationer.

Dog har ministeriet i et brev af den 22. marts d.å. tilbudt medlemsorganisationer under Idrættens Fællesråd, Dansk Ungdoms Fællesråd samt LO en forlængelse af det hidtidige rabatsystem – de såkaldte shell-folders – dog med en rabatnedsættelse til 10 pct. i spærretiden, mens der gælder andre rabatordninger resten af ugen.

For det første må det pointeres, at den nye ordning vil medføre voldsomme omkostningsstigninger for alle organisationer, hvilket vil afholde mange fra at deltage i weekendarrangementer.

For det andet kan det forudses, at de frivillige børne- og ungdomsorganisationer, idrætsorganisationer m.fl. vil indskrænke deres rejsevirkksomhed til det absolut minimale, hvilket stik imod hensigten vil medvirke til en indtægtsreduktion for DSB.

Den indførte ordning må derfor skønnes at have en række bivirkninger, som ikke kan være hensigtsmæssige i forhold til det tilsigtede mål: at afhjælpe kapacitetsproblemerne.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Den rabatordning, der her spørges til, er baseret på, at DSB efter aftale med arrangører af kursus, konferencer, lejre o.lign. fremstiller nogle tilbudsfoldere til hver af disse arrangementer. Arrangørerne kan så udsende disse foldere til deltagerne i det pågældende arrangement. Den enkelte deltager betaler en rabatteret billetpris på afrejsestationen, og han eller hun får samtidig ved stempling på folderen i et kasseapparat gjort denne gyldig som billet.

Ordningen blev i sin tid indført for at få udnyttet ledig kapacitet i togene. Som alle ved, har der været en enorm tilstrømning til den kollektive trafik, men ikke en tilsvarende økonomisk mulighed for at udbygge trafikapparatet til at klare spidsbelastningerne. Derfor er der nu på en lang række tidspunkter ikke ledig kapacitet i togene. Dette er naturligvis specielt tilfældet omkring weekender og højtider. Derfor har DSB set sig nødsaget til at indføre differentierede rabatsatser, afhængigt af rejsedag og rejsetidspunkt.

Der ydes som hidtil 40 pct. rabat, hvis de pågældende rejser foretages tirsdage, onsdage eller torsdage, hvor der er den største ledige kapacitet. Fredage og mandage er rabatsatsen 25 pct., hvis rejserne kan foregå uden for de mest belastede tidspunkter, altså spærretidspunkterne, som er mellem kl. 14 og 19 på fredage, kl. 8 og 12 på lørdage og kl. 14 og 24 på søndage. Hvis man ønsker at rejse på de pågældende tidspunkter, ydes der fortsat rabat, men den er nu nedsat til 10 pct.

Meningen med at differentiere rabatterne på denne måde er at animere arrangørerne til at lægge rejserne, hvor det er muligt, uden for de perioder, hvor DSBs kapacitet er fuldt udnyttet. Det er mit indtryk, at det for en del arrangementers vedkommende, f.eks. på kursuscentre, absolut er muligt at flytte begyndelses- og afslutningstidspunkterne således, at rejserne derved billiggøres, altså med den størst mulige rabat. Men det er helt sikkert sådan, desværre, at især en del ungdomsorganisationer kan have vanskeligt ved at tage sådanne hensyn, og det er da også årsagen til, at vi ikke, som det forretningsmæssige egentlig ville påbyde, stryger rabatten helt, men bevarer den om end lave rabatsats også

i de tilfælde, hvor man helt uafhængigt vil bestemme, hvornår man vil rejse.

Nørgaard Sørensen (S):

Jeg skal selvfølgelig takke ministeren for svaret, men sige, at jeg ikke er særlig tilfreds med det. Men det havde ministeren måske heller ikke ventet.

Spærretidspunkterne, man har indført, er netop de tidspunkter, der er væsentlige for disse organisationer. Der er tale om frivilligt og ulønnet organisationsarbejde, og derved har disse mennesker kun mulighed for at rejse, når de har fri, og det vil typisk sige fra fredag kl. 15-16 til søndag aften, men lige netop på de tidspunkter har man altså indført den allerlaveste rabat.

Jeg tror, det er ganske katastrofalt for organisationerne, og jeg er vidende om, at Dansk Ungdoms Fællesråd har henvendt sig til ministeren i et brev af 1. marts 1983, hvori man skriver, at man i Dansk Ungdoms Fællesråd er forstående over for DSBs kapacitetsproblemer, men finder det ufatteligt, at DSB tilbyder en rabatordning, som de er klar over ikke vil kunne benyttes. Kan ministeren bekræfte det synspunkt, Dansk Ungdoms Fællesråd har her, at man nu indfører en rabatordning, som ikke vil kunne benyttes?

Det andet, jeg gerne vil spørge om i denne forbindelse, er, hvilke forhandlinger med brugerne af rabatterne og shell-folders ministeren har haft - her tænker jeg selvfølgelig først og fremmest på Dansk Ungdoms Fællesråd - inden beslutningen om de nye rabatordninger blev taget og sat i værk. Hvilke forhandlinger med disse brugerorganisationer har ministeren haft?

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Vist var jeg på forhånd klar over, at hr. Nørgaard Sørensen ikke ville være tilfreds, for jeg havde ikke sådan noget, jeg kunne glæde ham med. Jeg er da heller ikke selv tilfreds. Det er klart, at når man må begrænse fordele, så er man utilfreds med at skulle gøre det, og alle andre bliver også utilfredse. Herom er vi ikke uenige.

Derimod synes jeg, det er meget at sige, at ordningerne ikke vil kunne benyttes, for de 10 pct. kan opnås i en lang række tilfælde.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Differentieringen skal netop animere til en bedre lægning af programmer, hvor det er muligt, men hvor det ikke er muligt, må man altså nøjes med de 10 pct.

Da Dansk Ungdoms Fællesråd skrev til mig for en måneds tid siden, har jeg naturligvis givet et svar, der er meget analogt med det, jeg her har måttet give hr. Nørgaard Sørensen, og han var jo også forberedt på, at han ville få et tilsvarende svar.

Hvad angår forhandlinger med brugerorganisationerne, kan jeg oplyse, uden at jeg har den nøjagtige dato præsent, at cirka et halvt år før de nye satser blev indført, blev der givet varsel til en række af de organisationer, som vi erfaringsmæssigt ved har benyttet sig af disse ting, for at de ved planlægning af fremtidige kursus og arrangementer kunne tage hensyn til, at der ville komme lavere rabatsatser pr. 1. april i år.

Nørgaard Sørensen (S):

Nu siger ministeren, at det nok er for meget at sige som Dansk Ungdoms Fællesråd. Det er ikke mig, der har sagt det. Dansk Ungdoms Fællesråd har, tror jeg, sagt, at ordningerne ikke ville kunne benyttes.

Det er dels et spørgsmål om tidspunkterne. Som jeg sagde før, drejer det sig her om mennesker, der skal på konferencer, kursus osv., der har en normal arbejdsdag, 5 dages arbejdsuge, 40 timers arbejdsuge, og som derfor kun kan påtage sig frivilligt organisationsarbejde i weekenderne, og lige netop dér har man indført spærretiderne. Dels er der selvfølgelig økonomien for de frivillige ungdomsorganisationer. Vi ved jo godt, at den ikke altid er lige god. Det er baggrunden for, at Dansk Ungdoms Fællesråd har det synspunkt, at disse rabatorninger nu er så dårlige, at man simpelt hen ikke kan benytte dem, for det er for dyrt.

Hvad angår forhandlingerne, ved jeg da godt, at man har givet et varsel. Det spurgte jeg ikke om. Jeg spurgte, hvilke forhandlinger man har haft direkte. For mig at se er der ikke foregået egentlige forhandlinger med brugerorganisationerne. Det synes jeg er unaturligt, og derfor vil jeg gerne stille et spørgsmål til ministeren. Nu er man jo meget vrede i Dansk Ungdoms Fællesråd og i andre organisationer over dette. Kunne ministeren dog ikke tænke sig at tage en forhand-

ling på nuværende tidspunkt med Dansk Ungdoms Fællesråd og med DSB for om muligt at finde frem til en ordning, der bare var noget bedre, og som ikke vil slå alt muligt arbejde i stykker, specielt lederkurserne? Ledere i frivillige ungdomsorganisationer, der påtager sig et enormt stykke ulønnet arbejde, bliver her frataget en uddannelsesmulighed. Kunne ministeren ikke tænke sig, så vi i hvert tilfælde kunne få det tilsagn i dag, at tage bare en forhandling? Jeg siger ikke, hvad resultatet af den forhandling skal være, men så man i hvert fald fik belyst problemerne og sammen med DSB og de pågældende organisationer, først og fremmest Dansk Ungdoms Fællesråd, måske kunne finde frem til noget, der kunne fungere på en mere hensigtsmæssig måde, også efter brugernes opfattelse.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Må jeg sige, at der er jo altså muligheder for at indrette sig. F.eks. nævnte jeg, at om fredagen er den højere rabat ikke opnåelig mellem kl. 14.00 og kl. 19.00. Man kan i stedet for at tage toget straks efter arbejdstid kl. 17.00 eller kl. 18.00 tage et senere tog, et nat-tog, alt efter hvor det nu er, man skal hen. Så der er visse muligheder for at indrette sig.

Med hensyn til forhandling er det da helt givet, det ved hr. Nørgaard Sørensen forhåbentlig, at det ikke kan tænkes, at nogen anmoder mig om en forhandling, som jeg ikke skulle være villig til. Det er ikke forekommet endnu i den tid, jeg har været i dette embede, og vil forhåbentlig ikke ske, så vidt det er menneskeligt muligt, at jeg ikke skulle ville forhandle. Man skal bare være opmærksom på, at når man sætter sig til forhandlingsbordet, så skulle der gerne være noget at forhandle om. Det er jo ikke kun for at give hinanden meddelelser, man kan give pr. telefon eller pr. brev.

Jeg kan ikke lave om på myldretiderne, på de tider, hvor der ikke er ledig kapacitet. Dér hjælper selv den bedste og rareste forhandling ikke. Derfor har jeg ikke fundet anledning til at indbyde til forhandling, men hvis det ønskes i Dansk Ungdoms Fællesråd eller i andre brugerorganisationer, er både DSB og jeg naturligvis beredt.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at gøre opmærksom på det, jeg i indledningen i mit første svar sagde om spidsbelastning og om kapaciteten. Jeg har jo haft den glæde for nogle få uger siden at kunne udvide brugsretten for 65-billetten, således at man i weekenderne kan bruge 65-billetten, som er meget fordelagtig prismæssigt, i langt flere timer, end man kunne indtil 1. april i år.

Fordi vi er nødt til at se så forretningsmæssigt på det, at vi sørger for, at underkuddet ved DSB begrænses, lukker vi altså op på de tider, hvor der er mulighed for det, uden at det koster skatteyderne ekstra penge, mens vi til gengæld begrænser det dér, hvor figura viser, at det virkelig vil koste penge at hindre rejser til fuld pris i at finde sted.

Nørgaard Sørensen (S):

Nu skal det ikke være en strid om, hvem der skal indbyde til forhandling og hvorfor og på hvilket grundlag, det synes jeg ikke. Jeg synes, at ministeren var så tilpas åben, da han sagde, at han naturligvis ikke ville sige nej til en forhandling, at det kunne blive det sidste svar. Så behøver jeg ikke at ringe til Dansk Ungdoms Fællesråd, så de ligefrem behøver at indbyde ministeren til en forhandling.

Kunne vi ikke få det tilsagn i dag, at ministeren i hvert fald tager en samtale med Dansk Ungdoms Fællesråd for at få en redegørelse for, hvordan de ser på virkningerne af dette, og for om muligt at få at vide, om Dansk Ungdoms Fællesråd kunne have nogle synspunkter, der i al fordragelighed kunne afhjælpe den noget ulykkelige situation, de selv føler sig sat i? Det er såmænd det hele, jeg vil bede om i den forbindelse. Hvis ministeren ikke kan det, skal jeg såmænd gerne være ministerens stik-i-rend-dreng og ringe til Dansk Ungdoms Fællesråds generalsekretær, Karsten Andersen, og bede ham om at indkalde ministeren til en samtale.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Se, hr. Nørgaard Sørensen, vi har jo sammenfaldende interesser i dette, så lad være med den dér med stik-i-rend-dreng. Sådan en benytter hverken jeg, folketingsmedlemmer eller nogen som helst andre. Jeg behøver ikke den slags insinuationer, eftersom jeg har

oplyst det selvfølgelig, at jeg såvel som sikkert samtlige mine kollegaer siger ja vel og velkommen til alle, der ønsker en samtale. Det kræver kun, at man løfter røret, så der skal ikke være nogen stik-i-rend-dreng for nogen. Jeg har jo oplyst, at man har skrevet til mig, og hr. Nørgaard Sørensen vidste det i forvejen. Jeg har svaret ret hurtigt og fyldigt. Der er ikke givet nogen argumenter i brevet, som jeg ikke har svaret på. Men man er hjertelig velkommen, og jeg skal da gerne være den, der ringer op. Der er ikke nogen strid om noget sådant; der er den største åbenhed og villighed, så lad os ikke gøre tingene svære, end de er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 970

12) Til *socialministeren* af:

Dohrmann (FP):

»Hvorfor skal en forsørger fra Åbenrå, der altid har svaret enhver sit, jagés fra hus og hjem på grund af en midlertidig sygdom forårsaget af en arbejdsulykke?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til en konkret sag fra Åbenrå, hvor en værkfører i et firma efter over 20 års ansættelse får sin opsigelse på grund af svigtende arbejdstilgang.

Inden opsigelsesperiodens udløb kommer den ansatte desværre ud for en arbejdsulykke og bliver sygemeldt. Inden vedkommende er raskmeldt, træder opsigelsen i kraft. På grund af gældende regler om retten til arbejdsledighedsdagpenge befinder den 57-årige forsørger sig nu pludselig i den situation ikke at kunne få nogen som helst hjælp, heller ikke fra bistandskontoret, fordi forsørgeren og dennes familie har været så fornuftige at købe et hus og spare et mindre beløb op.

Mener ministeren, at folk, der bærer sig fornuftigt ad, skal straffes af den grund?

Dohrmann (FP):

Det drejer sig om en person, som i ca. 30 år trofast har passet sit arbejde, og som på grund af svigtende arbejdstilgang bliver fyret eller bliver opsagt. Inden opsigelsesperioden er udløbet, kommer vedkommende til skade

[Dohrmann]

på sin arbejdsplads og bliver sygemeldt. Han modtager selvfølgelig sygedagpenge, og da han bliver raskmeldt, tilmelder han sig selvfølgelig arbejdsformidlingen og står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Nu er det svært for en lidt ældre mand, måske også kvinde, at få arbejde i disse tider, og resultatet er, at vedkommende ikke kan få understøttelse, fordi han ikke har været i beskæftigelse inden, altså fordi han har været syg. Han henvender sig så på socialkontoret og beder om hjælp og får dér den besked, at på grund af, at de har et hus, som de ikke skylder så forfærdelig meget i, og fordi de har opsparet et mindre beløb i banken eller sparekassen, kan det ikke lade sig gøre. Resultatet er, at de må tære på det lille beløb, de har sparet sammen, og risikoen er altså nu, at de må gå fra hus og hjem.

Jeg er bekendt med, at der findes mange lignende tilfælde, og derfor vil jeg godt spørge ministeren, hvad han vil gøre ved denne sag, og hvad han agter at foretage sig i lignende sager. Jeg synes rent ud sagt, at det er for groft, at personer, der betaler gennem et langt liv til vores fælles velfærdssamfund, ikke kan få hjælp, den dag de har behov for det.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Det vil nok ikke overraske, at jeg ikke er i stand til at tage stilling til en konkret sag som den, der er nævnt her af spørgeren. Jeg har efter bistandsloven ikke adgang til at gå ind i behandlingen af enkeltsager, ej heller sager om kontanthjælp. Det er amtsankenævnet og i sidste instans den sociale ankestyrelse, der i givet fald må tage stilling til kommunens vurdering af sagen.

Jeg kan generelt oplyse, at der efter bistandslovens § 39 som hovedregel ikke kan gives hjælp, hvis ansøgeren har en formue, som kan klare vanskelighederne. Det vil afhænge af de konkrete omstændigheder, bl.a. formålet med den opsparede formue og dens placering, hvor stort et beløb man kan se bort fra.

Hermed har jeg givet et indtryk af, at det er umuligt at tage stilling til, hvorvidt den, som er nævnt her, har mulighed for at få hjælp efter bistandsloven eller han ikke har det. Det er et skøn, som må foretages af den pågældende kommune.

Jeg vil godt føje til, at der for mig ikke er nogen tvivl om, at lovens princip om formuens betydning for udmåling af kontanthjælp naturligvis er særdeles velbegrundet.

Dohrmann (FP):

Jeg takker naturligvis for svaret, men ministeren har jo ikke stillet i udsigt, at han vil foreslå ændringer. Som sagt mener jeg altså, at det er for dårligt. Vi kan ikke være det bekendt, når vi ellers praler af, at vi lever i et velfærdssamfund.

Jeg vil gerne spørge ministeren, som nævner det med formuen – jeg er bekendt med, at det er et mindre beløb – hvilket råd ministeren vil give den pågældende familie. Så vidt jeg kan se, har de kun én eneste mulighed, og det er at skille sig af med deres hus, og når de penge er brugt, ja, så må de jo henvende sig på socialkontoret. Tror ministeren ikke, at det i den sidste ende bliver langt dyrere? Ikke nok med at familien får tilværelsen ødelagt, men den slags sager medfører som regel, at det offentlige i den sidste ende får langt større udgifter, end det ville have haft, hvis de pågældende havde fået en rimelig behandling.

Som sagt synes jeg, det er helt urimeligt, og jeg er skuffet, hvis jeg må tolke ministerens svar således, at han ikke mener, at det bør ændres.

Inger Harms (SF):

Det, det drejer sig om i dag, er jo, at når man har været syg, før man bliver ledig, er man ikke berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, før man har haft disse 5 ugers arbejde. SF har jo flere gange rejst sager af denne art i arbejdsmarkedsudvalget, bl.a. under den tidligere arbejdsminister, men vi har ikke kunnet komme igennem med forbedringer på dette område. Det glæder mig derfor, at hr. Dohrmann har fået øjnene op for de urimeligheder, der findes i loven om arbejdsløshedsforsikring. Nu, da fremskridtspartiet tilsyneladende har ændret holdning ved at få kendskab til en lokal sag, kunne vi måske få partiets støtte til et forslag om ændring, vi agter at komme med.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke finder, at der er grund til at lave loven om arbejdsløshedsforsikring om, således at disse ulykkelige folk får mulighed for igen at få udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg forstår naturligvis godt spørgerens bekymring i forhold til den person, der er tale om her, og når jeg svarer, som jeg gør, så er det ikke, fordi jeg ikke har forståelse for sagen. Så er det, fordi jeg af den lov, jeg administrerer, simpelt hen er bundet til at fastslå, at det er en lokal, kommunal afgørelse. Bistandsloven hviler som bekendt på et skønsprincip, og jeg har gjort gældende, hvordan formuebestemmelsen har indflydelse, men der er ikke helt detaljerede regler for hvordan. Det er også overladt til et skøn. Derfor kan jeg selvfølgelig fastslå, at jeg ikke har nogen tanke om at ændre loven.

Jeg kan ikke gå ind i det enkelte tilfælde, men vi har naturligvis søgt at indsamle informationer om den pågældende sag i socialministeriet, og efter de oplysninger, vi har fået, har der været en samtale med den pågældende på bistandskontoret i juni måned 1982. Der har ikke været nogen henvendelse senere, og der foreligger ikke fra kommunens side noget konkret afslag på hjælp til den pågældende. Derfor er det bedste råd, jeg kan give på nuværende tidspunkt, at den pågældende henvender sig igen til socialforvaltningen i den pågældende kommune. Det synes jeg i hvert fald er vigtigt for at få afklaret, hvordan de faktiske forhold er.

Til fru Inger Harms kan jeg sige, at jeg naturligvis ikke kan gå ind i en vurdering af arbejdsløshedsforsikringslovgivningen. Det er min kollega arbejdsministeren, som alene må svare på det. Man kan nok sige, at der her er tale om en person, som måske kommer i klemme imellem forskellige systemer. Jeg har forstået det sådan, at den pågældende har en ankesag liggende i ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen og venter på en afgørelse herfra. Hvad angår det konkrete spørgsmål om ændring af lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring, må jeg altså henvise spørgeren til arbejdsministeren.

Dohrmann (FP):

Det er ganske korrekt, som ministeren siger, at vedkommende har henvendt sig på socialkontoret i Åbenrå, nemlig den 25. juni 1982 kl. 9 i yærelse 24. Derudover har vedkommende henvendt sig den 8. juli 1982. Jeg har også sagsbehandlerens navn, men skal undlade at nævne det.

Ministeren nævner den sociale ankestyrelse. Det er meget godt, at der står i bistandsloven, at det har man overladt til kommunerne, men der er 7-15 måneders ventetid i ankesager. Jeg tror godt, at ministeren kan forestille sig, at en sådan familie, som måske har nogle få tusinde kroner sparet sammen, og som skal leve af det, må ud og belåne deres hus. De kan ikke få en krone nogen steder. Det er det, jeg synes er meget, meget kritisabelt, og som jeg håber ministeren får gjort noget ved, også i det konkrete tilfælde.

Inger Harms (SF):

Jeg er naturligvis helt klar over, at arbejdsløshedsforsikring ikke er socialministerens område, men det udelukker vel ikke, at socialministeren kan have en mening derom.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Hvad angår det sidste, kan det naturligvis være rigtigt, at jeg kan have en mening om det, men den vil jeg forbeholde mig og eventuelt drøfte den med arbejdsministeren.

Hvad angår hr. Dohrmanns spørgsmål må jeg sige, at jeg er enig i, at det er beklageligt med den meget lange ventetid. Nu er det jo ikke i den sociale ankestyrelse – dér er desværre også for lang ventetid – men derimod i ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen.

Jeg vil godt gentage, hvad jeg svarede i første omgang, at formuens indflydelse på udmålingen af kontanthjælp også skal vurderes ud fra, hvad det er for en formue, hvordan den er placeret, og derfor må jeg stadig væk give det råd, at den pågældende henvender sig til bistandskontoret i kommunen endnu en gang. Jeg lagde mærke til, at hr. Dohrmann nok refererede til kontakterne sidste sommer, men det, jeg fjøede til, var, at efter vores oplysninger foreligger der ikke noget konkret afslag. Derfor synes jeg, at det vigtigste at gøre på nuværende tidspunkt er at henvende sig igen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 925

13) Til *industriministeren* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Hvad agter ministeren at foretage for at forhindre, at arbejdsløsheden i løbet af de

[Anne Grete Holmsgård]

næste par måneder stiger til 50 pct. for metalarbejdere og 25 pct. for specialarbejdere i Helsingør som følge af, at Helsingør Værfts nybygningsafdeling lukker?»

Skriftlig begrundelse

Lukningen af Helsingør Værfts nybygningsafdeling vil i bedste fald betyde, at over 1.000 mennesker bliver arbejdsløse. Et realistisk tal ligger højere, medmindre regeringen opgiver den hidtidige passivitet, der pakkes ind i flokler om, at regeringens politik på længere sigt vil sætte gang i hjulene. Muligheden for, at 400-500 af de nuværende ansatte kan fortsætte i reparationsafdelingen, er særdeles usikre. Hertil kommer, at mange underleverandører vil blive ramt hårdt ved lukningen af værftet.

For Metal i Helsingør vil alene lukningen af nybygningsafdelingen betyde, at den nuværende arbejdsløshed på 16 pct. stiger til ca. 50 pct. i juni/juli 1983. For SiD-området vil lukningen betyde, at den nuværende arbejdsløshed på 16 pct. stiger til ca. 25 pct.

Lukningen betyder, at Helsingør bliver en arbejdsløshedsø. Mulighederne for andet arbejde er helt forsvindende i såvel Helsingørområdet som i Københavnsområdet. Der vil således også blive tale om, at antallet af langtidsarbejdsløse vil stige stærkt, medmindre der hurtigt tages initiativ til at sikre beskæftigelse.

Industriministeren (Stetter):

Det er rigtigt, at Helsingør Værft på det seneste ikke har indgået nye kontrakter til nybygningsafdelingen, og denne situation kan føre til, at arbejdspladserne i denne afdeling må opgives, uanset at skibskreditordningerne fortsat står til rådighed for værftets salgsarbejde i fuldt omfang.

Under industriministeriets område administreres parallelt med skibskreditordningerne en række erhvervsfremmeordninger, som ligeledes har til formål at støtte industriudviklingen i Danmark, bl.a. med henblik på at skabe og bevare arbejdspladser. Disse ordninger bortset fra egnsudviklingsordningen står til rådighed for Helsingørområdet og kan medvirke til en udvikling af industristrukturen på længere sigt. Det er samtidig mit håb, at den almindelige forbedring af erhvervsvilkårene, som er skabt i det sidste

halve år, vil sikre de mennesker, der måtte blive ledige i forbindelse med en indskrænkning på Helsingør Værft, en hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det var jo ikke meget af et svar, jeg fik. Det, jeg fik at vide, var, at der var en række generelle, herunder nogle selektive, understøtteordninger, som Helsingør Værft eller andre kunne benytte sig af, og at man måtte se optimistisk på fremtiden på grund af det almindelige økonomiske klima.

Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at være optimistisk, når man, hvis de mennesker, der arbejder med nybygninger i dag på Helsingør Værft, afskediges, kan se, at de i løbet af ganske få måneder vil have en arbejdsløshedsprocent på 50 inden for Metal i Helsingør og i hvert tilfælde på 25 pct. inden for SiD.

Jeg vil gerne have at vide, om ministeren bare uden videre finder, at det er helt naturligt og acceptabelt, og at det bør regeringen intet foretage sig over for, når man kan se, at i bedste fald hver anden metalarbejder i Helsingør kommer til at gå arbejdsløs, for vi har jo ikke engang inddraget underleverandørerne. Der er vel ingen, der er så naive, at de tror, at underleverandørerne ikke også vil lukke i stor udstrækning.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har svaret på spørgsmålet, men sagen er vel den, at fru Anne Grete Holmsgård ikke er tilfreds med svaret, og det er noget helt andet. Jeg skal gerne forsøge en gang mere.

Det er fortsat regeringens vigtigste opgave at bekæmpe inflationen og dermed forbedre arbejdspladsernes konkurrenceevne, og det skulle medføre, at man både kan vinde markedsandele og genvinde dem, man eventuelt har måttet opgive.

Jeg kender ikke situationen præcist i dag, om man lukker eller ikke lukker. Jeg ved som følge deraf heller ikke, hvilke resultater der eventuelt kan komme ud af en lukning. Jeg har ikke nogen kommentarer til de fantasial, fru Anne Grete Holmsgård nævnte i denne forbindelse.

Anne Grete Holmsgård (VS):

[Anne Grete Holmsgård]

Jeg finder det mildest talt temmelig groft, at ministeren kalder det fantasital. Nu kan det godt være, at ministeren ikke har bedt sit ministerium om at undersøge det, men jeg har da i det mindste gjort mig den ulejlighed at ringe til henholdsvis Metal- og SiD-afdelingerne i Helsingør for at få at vide, hvor mange arbejdsledige der er i dag, og hvor mange der vil miste beskæftigelsen på værftet. De går jo allerede med deres opsigelser i lommen, så det har ikke en snus med fantasital at gøre.

Helsingør Værft er jo lukningstruet, og i øvrigt er ministeren blevet refereret i Helsingør Dagblad for at have sagt, at han har vidst, at nybygningsafdelingen ville lukke, i mange måneder.

Giver denne udvikling ikke grund til, at ministeren overvejer det fornuftige og rimelige i skibskreditordningerne, når man kan se, at der igennem flere år er blevet postet adskillige millioner kroner i Helsingør Værft og det alligevel ikke har medført, at man bare som et minimum har kunnet opretholde beskæftigelsen?

Industriministeren (Stetter):

Jeg beundrer det ærede medlems evne til at stille en lang række spørgsmål i én sætningskæde. Jeg kan naturligvis ikke svare på dem alle sammen.

Jeg skal kun gentage, at jeg i dag ikke ved noget om, hvorvidt nybygningsafdelingen lukker. Det er muligt, at den lukker, men jeg er overbevist om, at mange dygtige folk hurtigt vil finde andet arbejde.

Jeg må i øvrigt henvise til, at der er en forbedret konkurrencesituation for Danmarks erhvervsliv i dag, og det vil give anledning til større muligheder end ellers for, at vi kan sikre eventuelle ledige nye arbejdspladser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 934

14) Til *industriministeren* af:

Svend Andersen (S):

»Hvordan harmonerer regeringens nedsættelse af støtten til eksportfremstød med regeringens egne udtalelser om, at eksporten skal øges?«

Skriftlig begrundelse

Som følge af regeringens sparebestræbelser kan danske virksomheder nu kun få dækket 30 pct. imod 45 pct. i 1982 af udgifter til eksportfremstød i udlandet.

Industriministeren (Stetter):

De samlede bevillinger til eksportfremmeordningen har for finansåret 1982 og 1983 ligget på omtrent samme niveau. I 1982 blev der således stillet ca. 220 mill. kr. til rådighed, og for 1983 er der afsat ca. 215 mill. kr. til eksportfremmende foranstaltninger.

Det er eksportfremmerådet, der med bistand af bevillings- og projektudvalget træffer beslutning om beløbenes fordeling på forskellige former for eksportfremstød og tilskudsprocenternes størrelse.

Når eksportfremmerådet har set sig nødsaget til at nedsætte tilskudsprocenten, uanset at rammebeløbet for 1983 stort set er det samme som for 1982, må det ses som en følge af, at antallet af virksomheder, der ønsker eksportstøtte, er vokset som følge af forøget aktivitet inden for eksporterhvervene, og det er en positiv udvikling.

Jeg havde naturligvis gerne set, at der var bevillingsmæssige muligheder for at undgå en sådan begrænsning af støtten. Jeg har imidlertid ikke fundet det rimeligt at foretage en omfordeling af de midler, der er afsat til de forskellige erhvervsfremmeordninger, til fordel for eksportfremmeordningen, fordi der allerede er foretaget en prioritering mellem de forskellige former for erhvervsfremmende foranstaltninger.

Svend Andersen (S):

Jeg takker for svaret.

Nu gik spørgsmålet bl.a. på, om ministeren følte, at der var harmoni imellem de begrænsede muligheder for eksportstøtte og de intentioner, regeringen har om en forøgelse af vores valutaindtjening og vores beskæftigelse.

Jeg vil godt gentage spørgsmålet: føler ministeren, at en styrkelse af beskæftigelsen og vores eksport, hvilket burde være en konsekvens af den løntilbageholdenhed, som er vist fra lønmodtagerside, og bl.a. måtte være en konsekvens af de udenlandske konjunkturer, sker fyldest ved de begrænsninger, der lægges op til fra regeringens side?

[Svend Andersen]

Jeg ved meget vel, at nedskæringerne ikke er så kraftige, som det giver sig udtryk i nedskæringen af støtteprocenten, idet det er den øgede efterspørgsel, der danner den væsentligste baggrund for, at procenten er skåret ned fra 45 til 30.

Men ligger der ikke i denne øgede efterspørgsel en opmuntring eller en appel til regeringen om, at det er nødvendigt at forhøje visse tilskudsrammer for at få andel i de konjunkturer og i det opsving, der viser sig udefra?

Industriministeren (Stetter):

Det er eksportfremmeordningen, spørgsmålet drejer sig om, det fremgår af begrundelsen, og det er dette spørgsmål, jeg har svaret på.

Med hensyn til spørgsmålet om rammerne for 1984 – det må jo være det, hr. Svend Andersen tænker på – kan jeg endnu ikke give tinget nogen meddelelse herom, fordi der foregår forhandlinger i regeringen.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg føler heller ikke, i lighed med hr. Svend Andersen, at vi fik konkret svar på, om det harmonerer med regeringens politik, nemlig at man vil øge eksporten, og man siger også, at man vil sætte arbejdsløshedsprocenten ned. Det har vi ikke oplevet endnu.

Jeg vil da gerne gentage spørgsmålet, når hr. Svend Andersen ikke kunne få svar: er det i harmoni med regeringens politik, at man ikke vil ofre flere penge på disse eksportfremstød? Det kunne dog give bonus på et senere tidspunkt og endda i større omfang, end man måske forestiller sig.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har svaret på spørgsmålet. Det er spørgeren ikke tilfreds med, og det forstår jeg at fru Tove Lindbo Larsen heller ikke er.

Jeg skal sige helt generelt – det er jo et generelt spørgsmål – at det ikke alene er et spørgsmål om penge, om vi skal eksportere mere. Det er også et spørgsmål om, at vi har de rigtige projekter og den rigtige konkurrencesituation. Det er just det, regeringens økonomiske politik går ud på at nå frem til.

Svend Andersen (S):

Ministeren nævnte det spørgsmål, om vi har de rigtige projekter. Skal det forstås på den måde, at når man har skåret procentatsen ned fra 45 til 30, så er det, fordi man mener, at de ansøgninger, der foreligger, ikke er seriøse nok?

Industriministeren (Stetter):

Svaret er nej.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 943

15) Til *industriministeren* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren sikre, at der for hver enkelt erhvervsstøtteordning udarbejdes årsberetninger på linje med årsberetningen for egnsudviklingsstøtten, så det i det mindste offentliggøres, hvor omfattende de statslige støtteordninger er?«

Skriftlig begrundelse

Det burde naturligvis være en selvfølge, at der løbende blev offentliggjort redegørelser over omfanget af de enkelte støtteordninger samt af det samlede omfang, på hvilke betingelser de gives, hvem der kan modtage støtten, samt hvem der faktisk har modtaget støtten. Det burde ikke mindst være en selvfølge, fordi ordningerne betales af skatteyderne, der ikke har en jordisk chance for at se, hvor meget der ydes, og hvem der får støtten. Kun de færreste ordninger optræder på finansloven, og de fleste er indhyllet i et sandt hemmelighedskræmmeri.

Det er naturligvis udmærket, at bl. a. Management fremlægger beregninger over støtten omfang, men det er helt urimeligt, at der ikke for længst er foretaget en løbende registrering fra statens side. Som et beskedent fremskridt kunne ministeren tage initiativ til, at der udarbejdes årlige beretninger på linje med beretningen fra direktoratet for egnsudvikling. Der kan i hvert fald ikke være noget sagligt argument for, at det ikke skulle være muligt at gøre noget lignende for samtlige ordninger.

Industriministeren (Stetter):

[Industriministeren]

Der offentliggøres årsberetninger fra samtlige erhvervsstøtteordninger, der vedrører industriministeriet. Hvert af ministeriets 3 erhvervsfremmedirektorater offentliggør årligt en publikation, der indeholder årsberetninger fra samtlige ordninger under det pågældende direktorat. Det drejer sig om teknologistyrelsen, der administrerer de teknologirettede ordninger, sekretariatet for Danmarks erhvervsfond, der administrerer de eksportrettede ordninger, og direktoratet for egnsudvikling, der administrerer vore anlægsfinansieringsordninger.

Oplysninger om K-lån til industri og håndværk samt om EM-låneordningen offentliggøres i de årlige beretninger og regnskaber fra Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, der administrerer disse 2 ordninger. Dansk Eksportfinansieringsfond offentliggør ligeledes en årsberetning, og det samme gælder Danmarks Skibskreditfond og Danmarks Turistråd.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu er det jo ikke uden grund, at jeg har spurgt, hvorvidt ministeren vil tage initiativ til, at der udarbejdes årsberetninger på linje med den årsberetning, der udarbejdes af direktoratet for egnsudvikling. Den er betydelig mere detaljeret – om end den efter min mening stadig væk er helt utilstrækkelig – end de årsberetninger, som ministeren nu i øvrigt har omtalt.

Vil man f. eks. have at vide, hvad der er givet af skibskreditstøtte, så kan man slå op i Nationalbankens årsregnskab, og så kan man se en samlet vurdering af, hvad der har fundet sted af kurstab, men det er ikke, hvad jeg forstår ved en årsberetning.

Når det drejer sig om egnsudviklingsstøtte, kan man se, hvilke virksomheder der har fået egnsudviklingsstøtte i løbet af året. Man kan også se, hvilke brancher der har fået, og hvor stor en del af støtten de har fået, og man kan se, hvilken størrelse virksomheder der har fået støtte. Det mener jeg må være et minimum af oplysninger, man giver skatteyderne, som jo betaler disse ordninger, og ifølge Management er det ikke småpenge, det drejer sig om. Det drejer sig i hvert tilfælde om 8 mia kr. i direkte støtte i 1982.

Jeg vil gerne have at vide, om ministeren ikke finder, at der er behov for betydelig

større offentlighed om disse ordninger, i hvert tilfælde én gang om året.

Industriministeren (Stetter):

Som svar på tillægsspørgsmålet kan jeg fotælle fru Anne Grete Holmsgård, at jeg har gjort mig den ulejlighed at samle samtlige årsberetninger, som jeg hentydede til. F. eks. er beretning og regnskab for Danmarks Skibskreditfond en publikation på 51 sider. Jeg vil gerne overlade min ærede kollega alle disse beretninger med dedikation.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er jo nok muligt, at den er på så mange sider, som ministeren siger, men det er i hvert tilfælde helt tydeligt, at den årsberetning, Finansieringsinstituttet netop har udgivet, og som bl. a. drejer sig om eksportstøtten og K-låneordningerne, aldeles ikke er detaljeret.

Jeg kunne næsten forstå på ministeren, at han slet ikke synes, at det er noget problem, og at han egentlig er villig til at sørge for, at der bliver udarbejdet beretninger for samtlige støtteordninger, og at de måske oven i købet bliver samlet et enkelt sted, så andre end medlemmerne af regeringen og folk, der i øvrigt sidder tæt på de bevilgende myndigheder i denne situation, får mulighed for at se, hvad det er, de betaler så mange penge til om året.

Industriministeren (Stetter):

Jeg er jo selv medlem af folketinget og har nogen erfaring. Jeg ved, at vi har et udmærket bibliotek, der altid er parat til at give alle medlemmer service med hensyn til at fremskaffe de nødvendige oplysninger, også når det drejer sig om årsberetninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 944

16) Til industriministeren af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren straks tage initiativ til, at der iværksættes en undersøgelse af samtlige erhvervsstøtteordninger?«

Skriftlig begrundelse

[Anne Grete Holmsgård]

Ifølge Management blev der i 1982 ydet 12,5 mia kr. i direkte statslig støtte til det private erhvervsliv. Heraf modtog industrien de 8 mia. Det er mere end de samlede industriinvesteringer i 1982. Det burde være en selvfølge, at der som et minimum blev foretaget en løbende vurdering af effekten af de enkelte tilskudsordninger. Men hidtil har det åbenbart været »strategien«, at bare der ydes flere og større tilskud, så gavner det nok. At det er tilfældet, betvivles efterhånden også af fremtrædende folk i erhvervslivet. At VS har betvivlet det, er jo ikke nyt.

I Børsen den 29. marts 1983 gav kontorchef Holger Eriksen fra industriministeriet udtryk for, at der foretages løbende effektvurderinger af de enkelte ordninger. Konkret blev der henvist til ordningerne under teknologistyrelsen, sekretariatet for erhvervsfremme og direktoratet for egnsudvikling.

For det første er det kun en lille del af støtteordningerne, idet langt den største del af støtten er rentestøtte gennem skibskreditfonden, eksportkreditfonden og K-lånene. For det andet er de vurderinger, der er foretaget af egnsudviklingsstøtten, helt utilstrækkelige. Der er tale om helt overordnede sammenligninger mellem enkelte amter og resten af landet.

Som et minimum burde en effektundersøgelse fremlægge formålet, vurdere betydningen for samfundsøkonomien, virkningerne på beskæftigelsen, betydningen for de virksomheder, der ikke får støtte, betydningen for udbetaling af overskud til aktionærer og betydningen for virksomhedernes mulighed for de stærkt stigende passive »investeringer« i bl. a. statsobligationer.

Industriministeren (Stetter):

I sin begrundelse for spørgsmålet giver spørgeren udtryk for, at strategien bag erhvervsstøtteordningerne skulle være den, at blot der ydes flere og større tilskud, så gavner det nok. Det er en misforstået opfattelse af regeringens erhvervspolitik, der her kommer til udtryk. Det er tværtimod regeringens opfattelse, at det først og fremmest er gennem den generelle økonomiske politik, herunder indkomstpolitikken, en styrkelse af de offentlige finanser og den faste valutakurspolitik, at der skal sikres erhvervslivet sådan-

ne vilkår, at det kan bidrage til, at landets økonomi rettes op.

Jeg kan henvise til den industripolitiske redegørelse, der er tilsendt folketinget i dag, og som mere detaljeret redegør for regeringens holdning og planer på det industripolitiske område.

Der foregår løbende undersøgelser af samtlige erhvervsstøtteordninger. Det sker bl. a. som et led i opbygningen af forslag til finanslov for 1984. Det er et direkte svar på spørgsmålet.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu tog ministeren afstand fra, at strategien for erhvervsstøtten skulle være den, jeg har beskrevet i begrundelsen for mit spørgsmål, nemlig at bare der ydes flere og større tilskud, så går det nok lidt bedre for industrien. Ministeren glemte faktisk at sige, hvad der så er regeringens strategi for erhvervsstøtteordningerne, for man har jo ikke påbegyndt en afvikling af dem.

Nu oplyser ministeren, at der løbende foretages undersøgelser. Det, jeg spurgte efter, er effektvurderinger af samtlige støtteordninger. Vil det være muligt, at erhvervsudvalget kan få tilstillet resultaterne af disse løbende undersøgelser, så vi kan se, hvad det egentlig er, man undersøger, og hvad det er for nogle konklusioner, man kommer frem til?

Industriministeren (Stetter):

Afviklingen af f. eks. rentestøtteordningerne foregår i takt med, at den gennemsnitlige rente i landet falder. Dermed får disse forskellige ordninger naturligvis heller ikke den betydning, de har haft tidligere.

Med hensyn til spørgsmålet om at orientere erhvervsudvalget skal jeg sige, at det er arbejdsnotater, som foreligger, og det siger sig selv, at folketingets erhvervsudvalg får underretning om regeringens holdning, når regeringen har truffet beslutning på området.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hvis det virkelig er sådan, at der foretages løbende undersøgelser, som ministeren sagde i sit svar før, så må der også være foretaget nogle afsluttende vurderinger, og så vil jeg gerne have at vide, hvilke områder der er foretaget afsluttende vurderinger på, og hvor-

[Anne Grete Holmsgård]

når erhvervsudvalget kan få disse vurderinger.

Industriministeren (Stetter):

Når forslaget til finanslov for 1984 foreligger.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

- Maisted: spm. nr. S 806 og 835-855
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 860
 Wilhelm: spm. nr. S 861 og 885
 Askjær Jørgensen: spm. nr. S 868
 Tommy Dinesen: spm. nr. S 869
 Bernhard Baunsgaard: spm. nr. S 873 og 897
 Bente Juncker: spm. nr. S 874 og 887
 Pelle Voigt: spm. nr. S 876
 Tang Sørensen: spm. nr. S 881
 Tove Niemann: spm. nr. S 883
 Margrete Auken: spm. nr. S 886
 Ingerlise Koefoed: spm. nr. S 894 og 895
 Birthe Hansen: spm. nr. S 899
 Knud Lind: spm. nr. S 900
 Dorte Bennedsen: spm. nr. S 901
 Riishøj: spm. nr. S 902
 Poul Nielson: spm. nr. S 905
 Marianne Bentsen-Pedersen: spm. nr. S 906
 Dohrmann: spm. nr. S 909
 Jytte Andersen: spm. nr. S 910-912

Spm. nr. S 806

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (15/3 83) af:

Maisted (FP):

»Agter ministeren at fremsætte lovforslag om Danmarks Radio, der vil give større åbenhed med hensyn til, hvad der foregår i institutionen, samt give folketinget større indflydelse med hensyn til institutionens drift?«

Begrundelse

Spørgeren henviser til ministerens svar på spørgsmål nr. S 746 af 9. marts 1983, hvor ministeren beklager, at folketingets finansudvalg ikke kunne få de nødvendige oplysninger fra Danmarks Radio, og hvor ministeren henviser til et i øvrigt for ministeren ukendt amerikansk rationaliseringsfirma, der opgav sit arbejde, fordi firmaet anså det for utænkeligt, at Danmarks Radio overhovedet drømte om at følge de anvisninger, det amerikanske firma ville foreslå til ændring af arbejdsgangen i Danmarks Radio til fordel for befolkningen.

Besvarelse (8/4 83):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Efter den gældende radiolov gives der folketinget en afgørende indflydelse på de økonomiske rammer for Danmarks Radios drift gennem finansudvalgets medvirken ved licensfastsættelsen.

Med hensyn til spørgsmålet om åbenhed omkring institutionens drift bemærkes, at folketingets mulighed for at følge Danmarks Radios drift ganske nøje jo er sikret derved, at folketinget modtager de af kulturministeriet godkendte budgetter og regnskaber for institutionens virksomhed, de sidstnævnte ledsaget af rigsrevisionens beretning.

Som jeg nævnte ved den mundtlige besvarelse den 9. marts 1983 af hr. Maisteds spørgsmål nr. S 746, har der for nylig været et tilfælde, hvor det måtte konstateres, at Danmarks Radio ikke var forpligtet til efter den gældende lovgivning at give finansudvalget visse oplysninger om Danmarks Radios drift, som udvalget havde ønsket. Jeg nævnte også, at jeg ikke fandt dette heldigt, men at man i givet fald måtte søge radioloven ændret på dette punkt.

Spørgsmålet om ændring af retstilstanden på dette område bør derfor efter min opfattelse tages op til overvejelse i forbindelse med den generelle revision af radiolovgivningen, som vil blive aktualiseret af mediekommissionens arbejde vedrørende det fremtidige udbud af radio og TV i Danmark.

Spm. nr. S 835

Til *statsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

[Maisted]

»Ministeren bedes udarbejde en liste over de frynsegoder, der tildeles offentligt ansatte under ministerens ressort af institutioner, firmaer, personer m.v., der har relationer til den offentlige sektor.«

Begrundelse

Da det åbenbart er almindeligt forekommende inden for den offentlige sektor, at personer, der er ansat i eller har relation til den offentlige sektor, nyder visse økonomiske fordele eller goder ud over den løn, der er forbundet med ansættelsen, finder jeg det rigtigst, at disse goder og fordele kommer til offentlighedens kendskab, som det f. eks. har været tilfældet med skattebegünstigede flyrejser for ansatte i luftfartsdirektoratet.

Finansministeren har på grundlag af et spørgsmål (nr. S 752), der var stillet som »vil ministeren«, svaret på et tilsvarende spørgsmål, at det »vil ministeren ikke«, hvilket formentlig skyldes, at ministeren opfattede det således, at spørgeren fandt, at det helt var op til ministeren at vurdere, hvilken vægt spørgeren tillagde en besvarelse af spørgsmålet. Da dette ikke er tilfældet og spørgeren finder, at ministre er folkets tjenere, er »vil« erstattet med »bedes«.

Således fritages ministeren for at vurdere, som finansministeren har gjort i sit svar, om der er grundlag for at »antage, at det er almindeligt eller hyppigt forekommende, at statsansatte modtager frynsegoder fra institutioner, firmaer, enkeltpersoner m.v. med relationer til den offentlige sektor«.

Besvarelse (30/3 83):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Efter afgivelsen af finansministerens svar af 15. marts 1983 har spørgeren stillet et tilsvarende spørgsmål til samtlige ministre.

Som omtalt af finansministeren finder regeringen ikke, at der er grundlag for at antage, at det er almindeligt eller hyppigt forekommende, at statsansatte modtager frynsegoder fra institutioner, firmaer, enkeltpersoner m.v. med relationer til den offentlige sektor.

Der findes inden for de enkelte områder en restriktiv holdning til de ansattes muligheder for at oppebære frynsegoder ud over den alment accepterede praksis, der tillader mod-

tagelse af små opmærksomheder ved fødselsdage og jubilæer og lignende.

Specielt om vederlagsfri rejser henvises til svar af 23. maj 1979 på et spørgsmål stillet af Voigt (FP), Folketingstidende 1978-79, sp. 11490 f., og svar af 2. marts 1983 på spørgsmål S 697.

Udarbejdelse af lister som af spørgeren ønsket ville kræve indkaldelse af oplysninger fra hver enkelt af de ca. 225.000 statsansatte.

Da det er regeringens opfattelse, at der ikke inden for kredsen af statsansatte er tale om frynsegoder i et sådant omfang, at det har nogen betydning eller med rette kan fremkalde kritik, ønsker regeringen ikke at iværksætte det store og tidkrævende arbejde, som udarbejdelse af de ønskede lister ville indebære.

Spm. nr. S 836

Til *finansministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835).

Besvarelse (30/3 83):

Finansministeren (Christophersen):

Der henvises til mit svar af 15. marts 1983 på spørgsmål nr. S 752 og statsministerens svar af 30. marts 1983 på spørgsmål nr. S 835, der er enslydende med det spørgsmål, der er stillet til mig.

Spm. nr. S 837

Til *udenrigsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835).

Besvarelse (30/3 83):

Udenrigsministeren (Poul Schlüter, fg.):

Der henvises til finansministerens svar af 15. marts 1983 på spørgsmål nr. S 752 og statsministerens svar af 30. marts 1983 på spørgsmål nr. S 835, der er enslydende med det spørgsmål, der er stillet mig.

Spm. nr. S 838

Til *justitsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 839

Til *økonomiministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 840

Til *landbrugsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835).

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837 med følgende tilføjelse:

»Jeg kan for fuldstændighedens skyld nævne, at landbrugsministeriets ansatte ved forevisning af legitimationskort har fri adgang til jagt- og skovbrugsmuseet, men jeg vil dog næppe karakterisere dette som et frynsegode.«

Spm. nr. S 841

Til *energiministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 842

Til *industriministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 843

Til *socialministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 844

Til *miljøministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 845

Til *undervisningsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 846

Til *ministeren for offentlige arbejder* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 847

Til *fiskeriministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 848

Til *boligministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 849

Til *arbejdsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 850

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 851

Til *kirkeministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 852

Til *indenrigsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 853

Til *ministeren for skatter og afgifter* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 854

Til *ministeren for Grønland* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 855

Til *forsvarsministeren* (18/3 83) af:

Maisted (FP):

(Spørgsmål og begrundelse er enslydende med spm. nr. S 835.

Besvarelsen er enslydende med besvarelsen af spm. nr. S 837).

Spm. nr. S 860

Til *justitsministeren* (21/3 83) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Er det i overensstemmelse med gældende retspraksis, at arbejdere, der er sigtet for straffelovsovertrædelser, kan nægtes ansættelse på grund af sigtelsen?«

Begrundelse

Ifølge en aftale indgået mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Specialarbejderforbundet i Danmark gives der arbejdsgivere ret til at nægte at ansætte arbejdere, der er sigtet for straffelovsovertrædelser.

Aftalen er angiveligt indgået med baggrund i de overenskomststridige arbejdsnælgelser på havnene. Sagen anses dog af spørgeren for mere principiel end som så. Hvis princippet bliver knæsat, er der efter min bedste overbevisning tale om afstraffelse på grund af en sigtelse før domfældelse, hvilket må anses for at være i strid med alle retsprincipper her i landet.

Besvarelse (5/4 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet er ikke bekendt med den aftale mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Specialarbejderforbundet i Danmark, der er henvist til i begrundelsen for spørgsmålet.

Det vil i givet fald dreje sig om en aftale på det privatretlige arbejdsmarkedsområde, der er undergivet arbejdsmarkedsparternes aftaleret.

Det kan tilføjes, at der på det privatretlige arbejdsmarkedsområde ikke er nogen adgang for en arbejdsgiver til at indhente oplysninger om en ansøger i det centrale kriminalregister. Såfremt en arbejdsgiver anmoder en

[Justitsministeren]

ansøger om selv at forevise en straffeattest, vil der ikke af en sådan attest fremgå oplysninger om sigtelser i sager, hvori der endnu ikke er truffet afgørelse.

Spm. nr. S 861

(Spørgsmålet findes omtrykt nedenfor sp. 9555).

Til *ministeren for skatter og afgifter* (21/3 83) af:

Wilhelm (VS):

»Hvordan vil ministeren kontrollere, at en hovedaktionær, der optræder som lønnet direktør for virksomheden, fratrækkes løn for den første sygedag, og er ministeren enig i, at hvis der ikke fratrækkes løn, må det anses for maskeret udbytte og dermed ulovligt i forhold til mindretalsaktionærerne?»

Begrundelse

Jeg går ud fra som en selvfølge, at ministeren er enig i det sidste. Efter regeringens indførelse af karensdagen vil der være tale om maskeret udbytte og dermed bedrageri over for mindretalsaktionærerne, hvis en hovedaktionær undlader at trække sig selv i løn for den første sygedag.

Det er naturligvis en meget alvorlig sag. Derfor må det være på sin plads at spørge, hvordan regeringen har forestillet sig, at noget sådant skal kunne kontrolleres.

Besvarelse (5/4 83):

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Føi-gel):

Spørgsmålet om overholdelsen af loven om begrænsning af løn under sygdom (karensdagsloven) falder uden for mit område. Det samme er tilfældet med hensyn til selskabsrettens regler om mindretalsaktionærernes retsstilling.

Vedrørende problemerne med maskeret udbytte kan jeg oplyse følgende:

Hvis en hovedaktionær er omfattet af karensdagsloven og til trods herfor lader sig udbetale løn under første sygedag, vil ydelsen efter den af landsskatteretten indførte praksis under hensyn til beløbets størrelse og karakter ikke være at betragte som maskeret udbytte, men som et lønaccessorium for hovedaktionæren. Selskabet vil således være

berettiget til at fradrage udgiften i lighed med andre lønudgifter.

Spm. nr. S 868

Til *socialministeren* (23/3 83) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Finder ministeren det acceptabelt, at man endnu ikke har fået fastlagt en procedure for den voldgiftssag, der skal afgøre lægestriden i Hvide Sande, og har ministeren mulighed for at gribe ind, eller skal beboerne fortsat i mange måneder tåle den helt utilfredsstillende lægedækning i Hvide Sande?»

Begrundelse

I Ringkøbing Amts Dagblad den 19. marts 1983 kan man på side 9 under overskriften »Stadig ingen dato for behandling af lægesag« læse, at man end ikke kan få fastlagt en procedure for den voldgiftssag, der skal afgøre lægestriden i Hvide Sande mellem praktiserende lægers organisation og amtsrådsforeningen.

Striden medfører, at man fortsat har en helt utilfredsstillende lægedækning i Hvide Sande. Der er i Hvide Sande kun 1 lægepraksis med blot 2 læger, og der er f. eks. 25 km til Ringkøbing, som er nærmeste by med praktiserende læger. Hertil kommer, at der er en helt uacceptabel ambulancemæssig dækning af området. Nu starter ferietidsperioden snart, og foruden de 5.000 faste beboere i Holmsland kommune vil der da være op mod 100.000 turister i områdets sommerhuse. Man kan godt forstå, hvis borgerne i Holmsland kommune bliver mere og mere bitre, når de lades i stikken både med hensyn til lægedækning, kystsikring og ambulancemuligheder.

Besvarelse (7/4 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

I praksisområdet Holmsland, der indbefatter Hvide Sande, har der hidtil været 2 læger. I januar 1979 ansøgte disse læger om tilladelse til at ansætte yderligere en læge med henblik på senere kompagniskab.

Tilladelsen blev givet i februar måned 1979, og der blev ansat en ekstra læge i april 1979.

[Socialministeren]

Et år senere anmodede lægerne i Hvide Sande om i stedet at få en læge til aflastning i 4 måneder om sommeren, og den ansatte læge blev opsagt.

Sagen har herefter været drøftet i løbet af 1980, 1981 og 1982 på mere end en halv snes møder lokalt mellem amtspolitikkerne og lægerne og centralt mellem overenskomstparterne uden noget resultat.

Amtspolitikernes standpunkt i sagen er, at der er truffet beslutning om, at der skal være 3 læger i området, og at lægerne forhindrer denne beslutning i at blive gennemført, mens lægernes standpunkt er, at der ikke er truffet beslutning om, at der skal være 3 læger i området.

Det er i sygesikringsoverenskomsterne fastsat, at sager om fortolkning af anvendelse af overenskomsten, hvorom der ikke kan opnås enighed i landssamarbejdsudvalget, af hver af overenskomstens parter kan indankes for et voldgiftsråd. Sygesikrings Forhandlingsudvalg besluttede den 20. oktober 1982 at indanke sagen for voldgiftsrådet.

Voldgiftsrådet har ikke tidligere været i funktion under den offentlige sygesikring, og der har nu vist sig store uoverensstemmelser mellem det offentlige og lægerne om proceduren for sagers behandling ved voldgiftsrådet.

Det er klart uacceptabelt, at procedurespørgsmål forhindrer, at der træffes afgørelser i sager af så vital betydning som i det foreliggende tilfælde.

Socialministeren har efter sygesikringsloven bemyndigelse til efter forud indhentet erklæring fra voldgiftsrådet at fastsætte nærmere bestemmelser om rådets virksomhed. Såfremt parterne ikke snarligt når frem til en afklaring, vil jeg derfor overveje, hvorledes denne bemyndigelse kan udnyttes.

Spm. nr. S 869

Til miljøministeren (22/3 83) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Igen gennem hvilke områder af Danmark har der passeret højradoaktive transport, og hvilke sikkerhedsmæssige hensyn har der været taget? Har der f.eks. været passagerer på færgerne under transporterne, og har besætningen samt andre ansatte i DSB været orienteret?«

Besvarelse (11/4 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for sundhedsstyrelsen, statens institut for strålehygiejne, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henviser:

»Af miljøministerens besvarelse af 30. marts 1983 af spørgsmål nr. S 870 fremgår det, at der siden 1962 har været gennemført 76 transporter af »højradoaktive stoffer« i Danmark. Disse transporter har været gennemført med forskellige kombinationer af skib, tog og lastbil til og fra Risø og tre bestrålingsanlæg beliggende på Sjælland. Ud over Sjælland har flere af transporterne passeret Fyn og Jylland.

De sikkerhedsmæssige krav, sådanne transporter har skullet opfylde, er givet i de respektive bestemmelser for transport af radioaktive stoffer til søs, på jernbane samt ad vej. Bestemmelserne er alle baseret på IAEAs (Det internationale atomenergiagentur) retningslinier for sikker transport af radioaktive stoffer. Herudover kan der for den enkelte transport have været stillet specifikke krav i en eventuel transporttilladelse. For alle transporter af den omtalte karakter gælder, at transporttidspunkt og rute har været meddelt på forhånd til den vagthavende ved statens institut for strålehygiejne, samt at afsender, modtager og transportører har været pålagt straks at meddele et eventuelt uheld til instituttet.

For flere af vejtransporterne til og fra Risø har det endvidere været praksis, at personale fra Risø har fulgt transporten i en anden vogn.

Med hensyn til transport på passagerfærger kan det oplyses, at dette er tilladt under forudsætning af, at visse regler for stuvning og separation fra andet gods på færgerne følges og andet ikke er fastsat i en transporttilladelse eller beholdergodkendelse. Ved overførsel med DSBs færger skal skibets fører være orienteret om den radioaktive forsendelses karakter og placering på færgen. Endvidere skal føreren forsynes med oplysninger om foranstaltninger i tilfælde af uheld. Tilsvarende oplysninger skal gives til lokomotivføreren og omrangeringsstationer i forbindelse med togtransport«.

Spm. nr. S 873

Til *justitsministeren* (22/3 83) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren bekræfte, at Danmark nu varetægtsfængsler ca. dobbelt så mange som de øvrige nordiske lande, og at der i løbet af de sidste par år er sket en kraftig stigning i antallet af varetægtsfængslinger i Danmark, hvorimod antallet af varetægtsfængslede i de øvrige nordiske lande i samme periode har været konstant eller endda faldende?«

Begrundelse

I Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1983 har cand. polit. Bodil Philip i en artikel, »Nordisk Fængselsstatistik«, redegjort for de resultater, der er fremkommet ved en sammenligning af fængselsstatistikkerne fra Sverige, Norge, Finland og Danmark. Af denne sammenligning fremgår det, at vi i Danmark i 1981 frihedsberøvede inden dom ca. dobbelt så mange som de øvrige nordiske lande.

Denne udvikling skyldes, at antallet af frihedsberøvede inden dom i Danmark er steget fra 15 personer ud af 100.000 indbyggere pr. dag i 1979 til 21 personer i 1981, hvorimod antallet i Sverige og Norge i samme periode har været konstant ca. 10. I Finland er antallet endda faldet fra 16 personer i 1976 til 11 i 1981.

Konklusionen i artiklen er derfor, at der varetægtsfængsles meget i Danmark i forhold til de øvrige lande.

Af hensyn til den aktuelle debat omkring varetægtsfængsling vil det være af interesse at få fastslået, at dette er tilfældet.

Besvarelse (5/4 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der er i begrundelsen til spørgsmålet henvist til en artikel i Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab. Det fremgår af artiklen, at det gennemsnitlige daglige varetægtsbelæg i fængselsvæsnets institutioner for Danmarks vedkommende i 1981 var på 21 personer pr. 100.000 indbyggere, og at de tilsvarende tal i Sverige og Finland var 11. I Norge var tallet i 1980 på 10 personer.

Det fremgår endvidere af artiklen, at tallet i Danmark er steget fra 11 i 1979 til 21 i 1981.

De anførte tal viser som nævnt størrelsen af det gennemsnitlige daglige varetægtsbelæg og er således ikke kun udtryk for antallet af varetægtsfængslinger, men også for, hvor lang tid varetægtsperioden strækker sig over.

Ved vurderingen af tallene må det tages i betragtning, at retsreglerne i de forskellige lande varierer, bl.a. med hensyn til længden af det tidsrum, hvor sigtede uden at være varetægtsfængslet kan tilbageholdes af politiet som anholdt. I Danmark og Norge er der tale om 1 døgn, i Sverige 5 døgn og i Finland 17 døgn.

Endelig må man være opmærksom på, at tallene for så vidt angår Danmark omfatter såvel anholdte som varetægtsfængslede, mens tallene for Norge kun vedrører varetægtsfængslede.

Det kan tilføjes, at justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe har foretaget en nærmere undersøgelse af anvendelsen af varetægtsfængsling. Undersøgelens resultater vil foreligge i løbet af april måned og vil da blive fremsendt til retsudvalget.

Spm. nr. S 874

Til *undervisningsministeren* (23/3 83) af:

Bente Juncker (CD):

»Vil ministeren drage omsorg for, at de tilskud, der er udbetalt uberettiget til de Tvind-elever, der har opholdt sig illegalt her i landet, snarest bliver betalt tilbage til statskassen?«

Begrundelse

Det kan ikke anses for rimeligt, at der udbetales tilskud fra den danske stat til elever, der ikke er danske statsborgere, og som opholder sig illegalt i landet. Der henvises til de elever, der for nylig blev anholdt ved en politirazzia.

Besvarelse (5/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan oplyse, at hvis der bevilges statsstøtte til udlændinge, der deltager i godkendte kurser på højskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, sker det under forudsætning af, at de pågældende har gyldig opholdstilladelse eller i øvrigt opholder sig lovligt i Danmark. Spørgsmålet om

[Undervisningsministeren]

opholdstilladelse henhører under justitsministeriet og tilsynet med udlændinge. Jeg kan i øvrigt henvide til mit skriftlige svar af 9. marts 1983 på medlem af folketinget Knud Linds spørgsmål nr. S 721 af 2. marts 1983.

Ministeriet har endnu ikke afsluttet sine undersøgelser af, i hvilket omfang udenlandske statsborgere, der illegalt opholder sig i Danmark, har deltaget i godkendte og derved tilskudsberettigede kurser på Tvind-skolerne.

Når disse undersøgelser er afsluttet, vil skolerne i fornødent omfang blive anmodet om at betale statstilskud tilbage.

Efter ministeriets foreløbige undersøgelser er der ikke af den særlige »højskoleelevstøtte« betalt støtte til elever, der ikke er berettigede (og elever, der ikke har opholdstilladelse, er selvfølgelig ikke berettigede til højskoleelevstøtte, jfr. ovenfor).

Spm. nr. S 876

Til *udenrigsministeren* (23/3 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren stille en dansk advokat til rådighed for den i Vesttyskland fængslede danske journalist Flemming Sørensen, på samme måde som udenrigsministeriet tidligere har bistået danske statsborgere, der er kommet i konflikt med retsvæsenet i udlandet?«

Begrundelse

Justitsministeren har på spørgsmål fra spørgeren oplyst, at de danske myndigheder ikke har fundet grundlag for at sigte Flemming Sørensen for noget strafbart. Udenrigsministeriet har i tidligere tilfælde stillet advokat til rådighed for en dansk statsborger, der var blevet grebet i at overtræde et andet lands narkotikalovgivning.

Flemming Sørensen burde på baggrund af justitsministerens klare afvisning af et sagsanlæg sikres en mindst lige så god behandling som en bevist hash-smugler.

Det er ikke rimeligt, at udgifterne til en dansk advokat for Flemming Sørensen skal afholdes af Dansk Journalistforbunds midler, når udenrigsministeriet så åbenlyst burde træde til med al mulig assistance.

Såvidt det er spørgeren bekendt, har udenrigsministeriet indtil nu intet foretaget sig for at hjælpe den danske journalist.

Besvarelse (5/4 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det gælder i almindelighed, at udenrigsministeriet og vore repræsentationer i udlandet søger at tilsikre, at danske statsborgere, som arresteres i udlandet, får adgang til et rimeligt forsvar. Det kan undtagelsesvis forekomme, at udenrigsministeriet forlods garanterer eller betaler for en privat forsvarer, hvor et beskikket forsvar ikke kan tilvejebringes eller det i den konkrete situation skønnes mindre betryggende. I disse tilfælde må den pågældende imidlertid afgive en refusionserklæring, og derudover tilvejebringes normalt enten forudbetaling eller garantistillelse fra den arresterede eller hans pårørende.

I det af spørgeren omhandlede tilfælde har der ikke været behov for udenrigstjenestens mellemkomst ved tilvejebringelsen af et forsvar, som – for journalist Flemming Sørensens vedkommende – varetages af tre privat engagerede advokater, hvoraf to tyske og én dansk.

Ambassaden i Bonn har hele tiden haft forbindelse med Flemming Sørensen, og medarbejdere ved ambassaden besøger ham regelmæssigt i fængslet, ligesom ambassaden forsyner ham med danske aviser og andet læsestof. Ambassaden har desuden stået i løbende forbindelse med de tyske justitsmyndigheder og med forsvarerne. Flemming Sørensen har på intet tidspunkt fremsat ønske om yderligere bistand fra udenrigstjenestens side.

Spm. nr. S 881

Til *indenrigsministeren* (23/3 83) af:

Tang Sørensen (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at i den overordnede sygehusplanlægning vil målet være at bevare de små sygehuse?«

Begrundelse

De små sygehuse i lokalsamfundene er ud fra et nærdemokratisk synspunkt så værdifulde, at de bør bevares. Fremførte påstande om, at de er dyre i drift, er direkte forkerte.

[Tang Sørensen]

Tværtimod har de største hospitaler den største udgift pr. sengedag. Derimod ville det nok i en del tilfælde være en fordel at indskrænke den akutte vagtforpligtelse ved de små sygehuse.

Besvarelse (6/4 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Målet for den overordnede sygehusplanlægning eller sagt med andre ord »målet for sygehuspolitikken« er jo langt mere vidtspændende og nuanceret end blot at tale om små contra store sygehuse. Hovedsigtet med sygehuspolitikken vil altid være at sikre, at patienterne kan tilbydes den bedst mulige behandling for den sygdom, som de lider af. Det vil også være meget ønskeligt, at denne behandling kan tilbydes på det nærmeste af de sygehuse, der kan klare denne behandling. I denne sammenhæng må det samlede sygehusvæsen med dets meget differentierede tilbud til befolkningen om sygdomsbehandling anskues under ét, og de små sygehuse, der er en del af helheden, må så hensigtsmæssigt som muligt indpasses i denne helhed.

Det er amtsrådene, der i henhold til sygehuslovgivningen står for tilrettelæggelsen og driften af sygehusvæsenet. Og det er derfor principielt også overladt til amtsrådene selv at vælge den struktur i sygehusvæsenet – herunder fordeling af opgaverne på små og store sygehuse – som man ved en vurdering af den samlede sygehusfunktion, fordeling af specialer, økonomiske muligheder og andre forhold finder mest hensigtsmæssig. Sygehusstrukturen skal på én gang skabe mulighed for at udnytte den lægelige og teknologiske udvikling inden for sygdomsbehandlingen og kunne tilbyde den lettest mulige adgang til at blive betjent af sygehusvæsenet, alt under hensyntagen til de økonomiske muligheder. Ved opbygningen af de nuværende sygehusstrukturer er hovedvægten lagt på lidt større og store sygehuse, men dog således, at der stadig findes velmotiverede opgaver for de mindre sygehuses betjening af lokalbefolkningen.

Nogle amtsråd har også ud fra en række andre end sygehusfaglige hensyn – f. eks. erhvervsgeografiske, egnsudviklingsmæssige og beskæftigelsesmæssige – ønsket at bevare små sygehuse. Hvad enten der er tale om rent sygehusfaglige hensyn eller andre be-

væggrunde, bør beslutninger om de mindre sygehuses fremtid træffes af amtsrådet efter en debat mellem vedkommende amtsråd og lokalbefolkningen. Det er efter min opfattelse dér, de små sygehuses fremtid skal afgøres og ikke som et led i en centraldirigeret sygehuspolitik. Det kommunale selvstyre fungerer godt på dette område.

I begrundelsen for spørgsmålet er det anført, at de største sygehuse har den største udgift pr. sengedag. Tilsyneladende udleder spørgeren heraf, at de små sygehuse er billigere i drift end de store. Det er imidlertid ikke på grundlag af sengedagsprisen forsvarligt at konkludere noget om forskelle mellem økonomien i små og store sygehuse. For det første er det vidt forskellige ydelser, der gives på små og store sygehuse. Mange ydelser (f. eks. laboratoriydelser m.v., visse røntgenundersøgelser, tilsynsopgaver, uddannelse og forskning) præsteres ikke eller kun i mindre omfang på de små sygehuse, medens omkostningerne i forbindelse med disse funktioner indgår i den gennemsnitlige sengedagspris på det store sygehus. For det andet vil indlæggelserne på de store udspecialiserede sygehuse typisk være mere komplicerede tilfælde og derfor mere ressourcekrævende end indlæggelserne på et mindre sygehus.

Spm. nr. S 883

Til undervisningsministeren (23/3 83) af:

Tove Niemann (FP):

»Kan ministeren oplyse, om han snarest vil fremme afhændelsen af Ortopædisk Hospital til Københavns kommune, idet hospitalet nu på tredje år står ubenyttet hen, samtidig med at Københavns kommune har et stort behov for at få indrettet nye plejehjem til aflastning af de umenneskelige venteafdelinger?«

Begrundelse

Ventelisterne i Københavns kommune for ældre, der venter på plejehjemsplads, er lange, hvorfor mange ældre må tilbringe op til flere år på venteafdelingerne.

Ortopædisk Hospital kunne for forholdsvis beskedne midler indrettes til et udmærket plejehjem for ældre i København.

Besvarelse (30/3 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det kan bekræftes, at Ortopædisk Hospitals bygninger, som staten overtog pr. 1. januar 1978, har stået så godt som ubenyttede siden foråret 1981, hvor man som led i en omstrukturering af Rigshospitalet overflyttede de hidtidige funktioner til Rigshospitalets central- og sydkompleks på Blegdamsvej.

Det var imidlertid en forudsætning, at omstruktureringen og de fysiske omrokninger af afdelingerne på Rigshospitalet ikke måtte præjudicere bygningsmæssige løsninger på længere sigt, idet man ikke ønskede at foregribe resultatet af arbejdet med udarbejdelse af en plan for Rigshospitalets funktionsmæssige opbygning og de fremtidige fysiske rammer. Dette arbejde påregnes først endeligt afsluttet i løbet af sommeren 1983.

Da staten i sin tid overtog bygningerne, blev der med Samfundet og Hjemmet for Vanføre truffet aftale om, at bygningerne inden for en 10-årig periode skulle anvendes til sociale og sundhedsmæssige formål. I forbindelse med generalplanarbejdet blev det allerede i en tidlig fase klart, at Ortopædisk Hospitals bygninger ikke ville kunne udnyttes af Rigshospitalet, og der har derfor været ført forhandlinger med Københavns kommune om overtagelse af bygningerne, som kommunen vil anvende bl. a. til indretning af plejehjem.

Forhandlingerne med kommunen er nu bragt så langt frem, at en indstilling om afhændelse påregnes at kunne forelægges for finansudvalget snarest efter påske. Forinden vil jeg dog gerne orientere folketingets kommunaludvalg om den påtænkte overdragelse, idet kommunaludvalget i øvrigt behandler sagen om Rigshospitalets fremtidige forhold.

Spm. nr. S 885

Til ministeren for skatter og afgifter (24/3 83) af:

Wilhelm (VS):

»Vil ministeren redegøre for, i hvilket omfang ændringen i kulbrinteskatteprovenuet for 1982 og 1983 i forhold til den tidligere regerings provenuskøn kan henføres til ændrede forudsætninger vedrørende henholdsvis den indvundne mængde af kulbrinter, omkostningerne ved indvindingen, skatte-

mæssige fradrag, markedsprisen på kulbrinter og eventuelt andre faktorer?»

Begrundelse

Det er oplyst, at det forventede kulbrinteskatteprovenu på 400 mill. kr. i 1982 og 1.000 mill. kr. i 1983 er forsvundet i den blå luft.

Samtidig er det en kendsgerning, at den indvundne mængde i 1982 blev betydeligt større end forudsat af DUC.

På den baggrund finder spørgeren det væsentligt at få klarlagt, om de skuffede forventninger skyldes, at kulbrinteskatteloven ikke virker efter hensigten, dvs. om DUC i højere grad end antaget af den daværende regering har kunnet udnytte de huller i loven, vi dengang påpegede, eller andre huller, som ingen dengang var opmærksom på, eller hele forklaringen kan findes i ændrede forudsætninger om faktiske driftsomkostninger og markedspriser.

Besvarelse (5/4 83):**Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foghel):**

I bemærkningerne til lovforslaget om kulbrinteskatten blev det anslået, at provenuet af kulbrinteskatten for indkomståret 1982 ville udgøre ca. 450 mill. kr. og for indkomståret 1983 ca. 1.000 mill. kr. Det blev understreget, at skønnene var behæftede med en høj grad af usikkerhed.

Under folketingets behandling af lovforslaget blev ovennævnte skøn ændret som følge af ændrede produktionsskøn fra energistyrelsen. Folketingets skatte- og afgiftsudvalg fik oversendt et notat af 18. marts 1982 fra skattedepartementet om de ændrede skøn (L 38 - bil. 68). Ifølge disse ville provenuet for indkomståret 1982 udgøre 200 mill. kr. og 800 mill. kr. for indkomståret 1983.

Ved forskudsregistreringen for 1982 i juli måned 1982 blev kulbrinteindkomsten i de 5 selskaber, der for tiden er omfattet af kulbrinteskatteloven, ansat til nul.

Da selvangivelserne for 1982 endnu ikke er indgivet, er det dog endnu for tidligt helt at udelukke, at der vil fremkomme kulbrinteskate for indkomståret 1982.

Det kan på baggrund af produktionstallene for dansk olie i 1982 og pris- og dollar-

[Ministeren for skatter og afgifter]

kursforholdene skønnes, at produktionsværdien kun vil afvige ganske lidt fra det forskudsregistrerede beløb.

Produktionsværdien ved forskudsregistreringen er ca. 10 pct. højere end i martsskønnet. Dog bliver denne stigning på indkomstsiden mere end opvejet af, at de fleste poster på udgiftssiden ved forskudsregistreringen for 1982 er væsentlig højere end forudsat i skønnet fra marts 1982. Driftsudgifterne er således ca. 50 pct. højere, afskrivninger og kulbrintefradrag er ca. 60 pct. højere, renteudgifterne er ca. 20 pct. højere, og endelig er efterforskningsudgifterne ca. 40 pct. højere ved forskudsregistreringen end forudsat i martsskønnet.

Undervurderingen af afskrivningerne og kulbrintefradraget i martsskønnet skyldes, dels at selskaberne i 1981 har afskrevet betydeligt mindre end forudsat, og dels at investeringerne i 1981 har været lidt større end forudsat. Herved er afskrivningssaldoen pr. 31. december 1981 blevet større end forudsat i martsskønnet. Denne saldo danner bl. a. grundlag for beregning af kulbrintefradraget i 1982.

På grundlag af de nye oplysninger fra forskudsangivelserne og fra selvangivelserne vedrørende 1981 samt reviderede oplysninger fra energistyrelsen vedrørende omfanget af produktion, efterforskningsaktivitet, investeringer m.v. blev der i september 1982 foretaget et nyt skøn over provenuet af kulbrinteskatten for indkomståret 1983. Dette skøn ligger til grund for provenuet af kulbrinteskatten på finansloven for 1983, og herefter skulle provenuet af kulbrinteskatten for indkomståret 1983 udgøre ca. 200 mill. kr.

Produktionsværdien i septemberskønnet er ca. 10 pct. højere end i martsskønnet. Dette skyldes både højere produktion og højere priser i danske kroner. Ovennævnte udgiftsposter er, som for 1982, også i 1983 betydeligt større end antaget i marts 1982. Endvidere skønnes selskabsskatten vedrørende 1983 at blive ca. 100 mill. kr. større end forudsat ved martsskønnet. Denne selskabsskat er fradragsberettiget ved opgørelsen af den kulbrinteskattepligtige indkomst for 1983. Til sammen bevirker de forøgede udgiftsskøn, at provenuskønnet for 1983 har måttet nedsættes fra ca. 800 mill. kr. ved martsskønnet til ca. 200 mill. kr. i skønnet fra september 1982.

I septemberskønnet er der ifølge sagens natur ikke taget hensyn til faldet i råolieprisen i den senere tid. Da størrelsen af dette fald stadig er ret uafklaret, samtidig med at der hersker usikkerhed om størrelsen af olieproduktionen fra Skjold-feltet, er der endnu ikke foretaget reviderede beregninger for 1983. Nye provenuskøn vil blive udarbejdet i forbindelse med finanslovsforslaget for finansåret 1984.

Skøn over kulbrinteskatteprovenuet vil fortsat være usikre, idet der her er tale om et nyt område uden det erfaringsgrundlag, der findes på andre områder inden for skattelovgivning. Endvidere gør det begrænsede antal skatteydere, at de skattemæssige konsekvenser af den enkelte skatteydere dispositioner meget direkte påvirker kulbrinteskatteprovenuet i det enkelte år.

Spm. nr. S 886

Til *miljøministeren* (24/3 83) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, om Danmark på det kommende møde i Washington-konventionen, CITES, i Botswana i april vil følge den fredningsvenlige linje, man har anlagt i Den Internationale Hvalfangstkommission, IWC, og om Danmark i forbindelse hermed vil søge at sikre, at den fælles nordiske holdning, som man søger at nå frem til på det kommende CITES-møde, ikke kommer til at blokere den fredningsvenlige linje?«

Begrundelse

Danmark var bl. a. på IWCs sidste årsmøde aktivt medvirkende til, at der vedtoges en afvikling af den kommercielle hvalfangst.

EF-landene skal den 1. april mødes for at nå frem til en fælles holdning til forslagene på det kommende Washingtonkonventionsmøde, herunder et forslag fra Seychellerne om at indføre de resterende hvalarter på konventionens appendix 1.

Det vil være af betydning at få oplyst, om Danmark fortsat vil tilstræbe en afvikling af den kommercielle hvalfangst.

Besvarelse (7/4 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

[Miljøministeren]

Jeg har indhentet følgende udtalelse fra fredningsstyrelsen, hvortil jeg kan henholde mig:

»Den Internationale Hvalfangstkommission vedtog sidste år, at der fra den 1. januar 1986 sættes kvoter på nul for al kommerciel hvalfangst. Beslutningen, som bl. a. Danmark stemte for, var ikke udelukkende begrundet i fredningsmæssige hensyn, idet den også omfatter hvalarter og -bestande, der ikke kan betegnes som udryddelsestruede.

Washington-konventionen (CITES) har bl. a. til formål at overvåge, henholdsvis forhindre international handel med planter og dyr, som er udryddelsestruede eller potentielt truede på grund af handel. Der er fastsat kriterier for, hvornår en art anses som truet i CITES' forstand. Fra dansk side lægger man vægt på, at kriterierne efterleves således, at der i CITES-sammenhæng skelnes imellem på den ene side truede, henholdsvis potentielt truede arter og på den anden side arter, der ikke har denne status.

Danmark vil på CITES' kommende konference leve op til den linje, der gav sig udtryk i den danske stemmeafgivning vedrørende hvalfangstmoratoriet på Hvalfangstkommissionens møde i 1982. Danmark er derfor også positiv over for de forslag vedrørende hvaler, som er i overensstemmelse med de kriterier, som er fastsat inden for rammerne af CITES.

Der er tradition for bl. a. nordiske koordinationsmøder med hensyn til de spørgsmål, som skal behandles i CITES. De ovennævnte forslag vil således blive drøftet mellem de nordiske lande, men denne drøftelse er ikke til hinder for, at de nordiske lande i givet fald vil kunne indtage forskellige holdninger til forslagene.«

Spm. nr. S 887

Til *justitsministeren* (24/3 83) af:

Bente Juncker (CD):

»Vil ministeren oplyse navne, adresser, alder og nationalitet (statsborgerskab) på de elever, der opholdt sig her i landet ved skolerne i Tvind uden opholdstilladelse, og som for nylig blev anholdt ved en politirazzia, samt oplyse, hvor længe de har opholdt sig illegalt i Danmark, evt. belyst ved oplysning om afstempling i pas ved udrejse fra hjemlandet og indrejse i Danmark?«

Begrundelse

Af hensyn til muligheden for at kunne danne sig et samlet billede af aktiviteterne ved Tvind-skolerne ønskes ovennævnte oplyst.

Besvarelse (7/4 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Tilsynet med udlændinge har over for justitsministeriet oplyst, at Holstebro kriminalpoliti den 1. marts 1983 med bistand fra tilsynet foretog udlændingekontrol på skoler under skolesamvirket Tvind. Blandt de udenlandske elever, der blev antruffet under kontrollen, var det for 11 personer vedkommende ikke muligt ved en umiddelbar undersøgelse på stedet at fastslå, om deres ophold i Danmark var lovligt. Tilsynet har derfor foretaget en nærmere undersøgelse af de pågældendes forhold.

Undersøgelsen viste, at følgende 4 personer opholdt sig ulovligt i Danmark:

En 16-årig vesttysk statsborger havde opholdt sig ulovligt fra den 1. juni 1982 til den 3. oktober 1982.

En 16-årig vesttysk statsborger havde opholdt sig ulovligt fra den 18. august 1981 til den 4. oktober 1982.

To britiske statsborgere på 14 og 15 år havde opholdt sig ulovligt siden henholdsvis august og september 1982, bortset fra ca. 2 måneders ophold i udlandet.

De fire personer er alle elever ved Tvind-skolerne.

Justitsministeriet kan af hensyn til de pågældende ikke oplyse disses navne og adresser.

Spm. nr. S 894

Til *ministeren for skatter og afgifter* (25/3 83) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Betragter ministeren grammofonplader først og fremmest som et kulturprodukt, eller er grammofonplader et emne for beskattning?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet, som også er blevet rejst over for den tidligere regerings skatteminister, er to vidt forskellige holdnin-

[Ingerlise Koefoed]

ger til grammofonpladen, som rent lovgivningsmæssigt er kommet til udtryk i henholdsvis lov nr. 6 af 10. juni 1976 om musik og lov nr. 651 af 19. december 1975 om afgifter af grammofonplader.

Punktafgiften på grammofonplader blev indført i 1950, og på dette tidspunkt kunne man måske betragte grammofonpladen som en erstatningsvare for levende musik. Men i vore dage har grammofonpladen fået en væsentlig større betydning, idet pladens indspilning ikke længere er begrænset til en form for opbevaringsvirksomhed, men i sig selv er blevet til en aktiv, skabende og kulturbringende proces. Det er derfor af stor betydning både for udøvende kunstnere og for komponister og forfattere at få udgivet deres materialer på plader, men nutidens høje tekniske udvikling har bevirket, at selve frembringelsen af pladen må foregå i teknisk avanceret og kostbart miljø: lydstudiet. De stigende omkostninger sammenholdt med begrænsningerne i salgsindtægterne i økonomisk dårligere tider har ført til, at en stor del af dansk pladeproduktion er blevet et spørgsmål om idealisme, og sker der ikke på en eller anden måde en lettelse af producenterens arbejdsvilkår bl.a. gennem afskaffelse eller nedtrapning af punktafgiften, vil antallet af danske grammofonplader stå i fare for at falde betragteligt.

Besvarelse (5/4 83):

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Uanset at grammofonplader må betegnes som et kulturprodukt, kan jeg under hensyn til den statsfinansielle situation ikke gå ind for at ophæve grammofonpladeafgiften, der indbringer et årligt provenu på godt 50 mill. kr.

Spm. nr. S 895

Til *udenrigsministeren (25/3 83) af:*

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil udenrigsministeren oplyse, hvor mange ansatte i udenrigsministeriet der var udsendt til FN-generalforsamlingen i New York i 1982, hvor lang eller kort tid de opholdt sig i New York, hvilke lønrammer og stillinger de pågældende er ansat i, samt hvor mange udgifter udenrigsministeriet havde på

de ansattes deltagelse i FNs generalforsamling?»

Begrundelse

Det fremgår af en artikel i B.T. fredag den 18. marts 1983, side 6, at tidligere folketingsmedlem Poul Boeg har oplyst til bladet, at han som delegeret ved FN-generalforsamlingen i New York 1982 har fæstet sig ved, at mange unge fuldmægtige fra udenrigstjenesten kom og rejste i løbet af generalforsamlingen. Poul Boeg stiller sig uforstående over for, hvad de ansatte fra udenrigsministeriet havde at gøre i FN, og spørgeren finder, at det må være af interesse for folketinget at få at vide, hvad udenrigsministeren mener om denne sag.

Besvarelse (7/4 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

FNs årlige generalforsamling i New York indebærer en væsentlig forøgelse af arbejdsbelastningen for Danmarks permanente mission i New York, der består af 7 sagsbehandlende medarbejdere, hvilket er ca. halvdelen af det antal, der er ansat på den svenske og den norske FN-mission. Ved generalforsamlingen i 1982 blev arbejdspresset yderligere forøget som følge af Danmarks formandskab ved EF. Formandskabet indebar nye arbejdsopgaver i form af koordinering og formulering af fællesskabets synspunkter inden for FN.

For at undgå en meget omkostningskrævende forøgelse af antallet af permanent udsendte medarbejdere ved FN-missionen har udenrigsministeriet i en årrække søgt at dække denne spidsbelastning i arbejdspresset ved en fleksibel personalepolitik, hvor medarbejdere inden for flere forskellige personalegrupper frigøres fra deres daglige arbejde og udsendes for kortere eller længere perioder under generalforsamlingen.

Denne fremgangsmåde blev også anvendt i 1982, og den udsendte embedsmændsdelegations sammensætning, herunder dens opdeling på personalegrupper, fremgår af vedlagte bilag.

Der er i ovennævnte bilag anført udsendelsesperioden for de forskellige medarbejdere. Disse udsendelsesperioders længde fastlægges under hensyn til det arbejdsmæssige

[Udenrigsministeren]

behov såvel på FN-missionen som i de kontorer, hvor de ansatte til daglig er beskæftiget.

Udsendelsesperioden er normalt 5-7 uger, dvs. ca. halvdelen af en generalforsamlingsperiode. Som følge af EF-formandskabet i 1982 var udsendelsesperioderne for visse af medarbejderne af mere omfattende varighed. Endvidere var antallet af delegationsmedlemmer udvidet fra det typiske antal på ca. 20 til 28. Omregnet i kalenderdage medførte dette for delegationen som helhed ca. en fordobling af udsendelsestiden.

De samlede omkostninger ved udsendelse af medarbejdere i forbindelse med FNs generalforsamling i 1982 udgjorde 3.098.833 kr. Udgifterne omfatter indkøb af flybilletter, hotel og dagpenge til medarbejderne.

Bilag

Embedsmandsdelegationen til FNs generalforsamling i 1982

Stilling	Lønramme	Udsendt antal kalenderdage
Ambassadør	lr. 38	61
Ambassadør	lr. 36	76
Kontorchef	lr. 36	84
Kontorchef	lr. 36	34
Eksp.sekr.	lr. 34	55
Eksp.sekr.	AC	52
Fuldmægtig	AC	25
Fuldmægtig	AC	45
Fuldmægtig	AC	9
Fuldmægtig	AC	108
Fuldmægtig	AC	73
Fuldmægtig	AC	51
Fuldmægtig	AC	108
Fuldmægtig	AC	52
Fuldmægtig	AC	73
Fuldmægtig	AC	39
Fuldmægtig	AC	32
Fuldmægtig	AC	14
Fuldmægtig	AC	179
Fuldmægtig	AC	94
Fuldmægtig	AC	80
Translator	AC	24
Overassistent	HK	112
Korrespondent	HK	175
Korrespondent	HK	101

Korrespondent	HK	101
Korrespondent	HK	109
Telexoperatør	HK	101

Spm. nr. S 897

Til *arbejdsministeren* (25/3 83) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvor langt er arbejdet kommet med en nyordning af forrentningerne af de statslige forskudsbetalinger til arbejdsløsheds-kasserne?«

Begrundelse

Den 13. november 1980 fremsendte de daværende statsrevisorer en beretning til folketinget om udbetaling og forrentning af statens forskud til arbejdsløsheds-kasserne.

Det blev bl.a. oplyst, at der under den økonomiske krise var tale om meget store beløb, i 1979 således mellem 10 og 11 mia kr., heri også forskud for dagpenge og efterløn. I beretningen blev omtalt, at forrentningen i finansårene 1977-78 og 1978 i gennemsnit androg ca. 4 pct. om året.

Der var flere banker, der nød godt af dette forhold, f.eks. Arbejdernes Landsbank og Privatbanken, men også andre.

Der blev i beretningen påtalt andre forhold, bl.a. at budgetvejledningen ikke blev overholdt.

Det er klart, at forskuddene ikke blev stående meget længe og slet ikke i fuldt omfang, men alligevel var der tale om et tab for statskassen i form af for lav rente i størrelsesordenen op mod 100 mill. kr. i ét finansår.

Forholdet blev ikke under den tidligere arbejdsminister ordnet på tilfredsstillende måde, men den nuværende arbejdsminister har forhåbentlig nu fundet en tilfredsstillende ordning.

Besvarelse (5/4 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I begrundelsen for spørgsmålet er der henvist til statsrevisorernes beretning nr. 18/1979 om udbetaling og forrentning af statens forskud til arbejdsløsheds-kasserne.

Som det er spørgeren bekendt, afgav den daværende arbejdsminister den 26. maj 1981 en redegørelse til statsrevisorerne over denne beretning, hvor der dels blev redegjort for de

[Arbejdsministeren]

allerede gennemførte forbedringer på kort sigt, dels blev oplyst, at der pågik overvejelser mellem rigrevisionen og arbejdsdirektoratet om alternative former for anvisning af forskudsbeløb.

Arbejdsdirektoratet har som et led i disse overvejelser drøftet mulige modeller for en postgiroløsning, hvorefter forskudsbeløb henstår på girokonti indtil udbetalingen til de endelige modtagere.

På baggrund af dette arbejde har jeg den 20. januar 1983 meddelt arbejdsdirektoratet, at der – så vidt muligt med virkning fra 1. juli 1983 – skal gennemføres en postgiroløsning. Jeg bad samtidig arbejdsdirektoratet om at forelægge en postgiroløsning for landsarbejdsnævnet, hvilket er sket.

Spm. nr. S 899

Til *undervisningsministeren* (25/3 83) af:

Birthe Hansen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om der siden svaret til spørgeren på spørgsmål nr. S 43 af 29. oktober 1983 (jfr. tidenden sp. 1293) er sket en nedbringelse af ventelisten over patienter, der afventer operation på hjertekirurgisk afdeling på rigshospitalet?«

Begrundelse

Af Aktuelt den 22. marts 1983 fremgår, at der specielt på afdelingen for hjertekirurgi på rigshospitalet er en lang venteliste.

Spørgeren er også interesseret i at få afklaret, om den forhandling, indenrigsministeriet ville anmode berørte amtsråd m.fl. om at optage med henblik på at udvide kapaciteten på Københavns amts sygehus i Gentofte for ad denne vej at aflaste rigshospitalet, har fundet sted, og resultatet heraf.

Besvarelse (7/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I mit svar på spørgsmål nr. S 43 oplyste jeg, at der forelå en plan om at udbygge operationskapaciteten inden for hjertekirurgien ved Københavns amts sygehus i Gentofte og ved rigshospitalet foreløbig i en 3-årig periode.

Jeg har fra indenrigsministeriet fået oplyst, at indenrigsministeriet har opfordret de berørte amtsråd m.fl. til at optage forhandling

om gennemførelse af kapacitetsudvidelsen på Københavns amts sygehus i Gentofte og om omlægning af visitationen i forbindelse hermed. Disse forhandlinger forventes afsluttet på embedsmandsplan kort tid efter påske. Herefter skal sagen til politisk behandling i amtsrådene. Såfremt amtsrådene tiltræder kapacitetsudvidelsen, vil den efter indenrigsministeriets skøn kunne iværksættes fra efteråret 1983.

For så vidt angår ventelisten for hjertepatienter på rigshospitalet kan jeg oplyse, at den er reduceret med ca. 25 pct. fra 1. august 1982 til 1. april 1983. Reduktionen fordeler sig ligeligt på patienter med hjerteklaplidelser, medfødte hjertelidelser (børn) og lidelser i hjertets kransårer.

Der er sket en stigning i afdelingens operationskapacitet, og rigshospitalet forventer, at afdelingen vil have behandlet alle langtidsventende med medfødte hjertelidelser (børn) inden 1. juli 1983. Jeg har været indforstået med, at især de ventende børn skulle have høj prioritet ved nedbringelse af ventetiderne. Gennem en omprioritering internt på rigshospitalet er bemanningen inden for hjertekirurgien planlagt forøget i den nærmeste fremtid, så vi også vil kunne nedbringe ventetiden for de voksne patienter med hjertelidelser.

Spm. nr. S 900

Til *ministeren for offentlige arbejder* (25/3 83) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren fastsætte nye forskrifter for installation af gasvandvarmere?«

Begrundelse

Gasvandvarmere kan efter nogen tids brug være farlige at anvende, bl.a. på grund af tilstoppelse af apparaternes lameller, eller hvis luftcirkulationen ikke mere er tilstrækkelig.

De senere års tætning af boligen i energispareøjemed – bl.a. vinduer og luftkanaler – har også gjort anvendelsen af gasvandvarmere farligere. Risikoen ved anvendelse af uforvarsomt installerede eller driftsuisikre gasvandvarmere er, at der dannes giftig kulilte. De kan foruden dødsulykker også fremkalde kroniske forgiftninger, der giver symptomer

[Knud Lind]

som hovedpine, svimmelhed, træthed, opkastninger og eventuelt besvimelser.

Besvarelse (11/4 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

De gældende installationsforskrifter for gasvandvarmere findes i gasreglementet, afsnit A, som trådte i kraft den 1. december 1981. Ved revisionen af gasreglementet i 1981 blev installationsforskrifterne skærpet, således at alle nye gasvandvarmere skal installeres med aftræk til det fri. Der blev derimod ikke stillet krav om etablering af aftræk ved eksisterende installationer, der er lovligt udført uden aftræk før den 1. december 1981, ligesom det fortsat er tilladt at *udskifte* en lille gennemstrømningsvandvarmer (12 kW) i en eksisterende, godkendt bygasinstallation med en ny, tilsvarende gasvandvarmer uden at etablere særskilt aftræk.

På baggrund af de forgiftningsulykker, der har fundet sted i den seneste tid, har Danmarks Gasmateriel Prøvning (DGP) i samarbejde med læger iværksat en stikprøveundersøgelse af et antal eksisterende gasvandvarmere i hovedstadsområdet med henblik på vurdering af de sikkerhedsmæssige forhold. I hvert enkelt tilfælde foretages dels en teknisk undersøgelse af installationen, dels et læge- ligt interview med gasinstallationens brugere. Undersøgelsen forventes afsluttet inden udgangen af april 1983.

DGP vil herefter i begyndelsen af maj fremkomme med en rapport til ministeriet samt indstilling om eventuel ændring af gasreglementets bestemmelser, især i det tilfælde, at sikkerhedsforholdene for visse typer installationer, som var lovlige på installationstidspunktet, nu ikke længere kan anses for tilfredsstillende, således at det er nødvendigt at kræve installationerne ændret inden for en nærmere fastsat frist.

Man må imidlertid være opmærksom på, at man med skærpede bestemmelser ikke vil kunne afværge de ulykker, der skyldes manglende vedligeholdelse eller forkert behandling af i øvrigt lovligt udførte installationer.

Spm. nr. S 901

Til udenrigsministeren (25/3 83) af:

Dorte Bennedsen (S):

»Hvilke konkrete initiativer agter regeringen at tage på baggrund af Europarådets vedtagelse den 27. januar 1983 af resolution nr. 795 omhandlende situationen for jøder i Sovjetunionen?«

Begrundelse

Som bekendt er situationen for de sovjetiske jøder, som ønsker udrejsetilladelse, dramatisk forværret i de seneste år.

I 1979 fik 51.000 jøder udrejsetilladelse. I 1982 var tallet faldet til 2.700, og de foreløbige tal for 1983 tyder på, at tallet i år bliver væsentlig lavere.

Hertil kommer, at vilkårene for ansøgerne er blevet dårligere, dels ved at de må vente stadig længere på svar, dels ved at de, når ansøgning om udrejse foreligger, ofte mister deres job og derefter, når de forsøger at ernære sig ved f.eks. undervisning i hebraisk sprog og kultur, straffes efter den såkaldte parasitlov.

Europarådet har på denne baggrund vedtaget den nævnte resolution, som imidlertid kun får virkelig effekt, dersom den følges op af aktioner af de enkelte landes regeringer.

Besvarelse (5/4 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Regeringen kan bekræfte de fremlagte oplysninger vedrørende de seneste års forværring af de sovjetiske jødernes udrejsesituation, og Europarådsresolutionens politiske henstillinger stemmer derfor med den traditionelle danske linje på dette område.

Spørgsmålet om de sovjetiske jødernes situation indgår bl.a. i de bestræbelser, som regeringen til stadighed har udfoldet i FN, UNESCOs menneskerettighedskomiteé og navnlig på CSCE-opfølgningssmødet i Madrid.

Disse bestræbelser vil blive fortsat på det endnu ikke afsluttede Madridmøde. Danmarks og andre vestlige landes mål på dette møde er at nå frem til et indholdsrigt og afbalanceret slutdokument, der bl.a. bør medføre fremskridt med hensyn til anvendelsen af flere af Helsingforslutaktens bestemmelser, som har indvirkning på jødernes situation i Sovjetunionen og især på den effektive udøvelse af menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder. Af konkret

[Udenrigsministeren]

betydning for udrejsemulighederne kan nævnes, at man i Madrid har arbejdet på en bestemmelse, der skal sikre borgernes adgang til udenlandske ambassader og konsulater, f. eks. i forbindelse med ansøgning om visum.

Foruden disse generelle bestræbelser i internationale fora foretager regeringen løbende bilaterale henvendelser til Sovjetunionen i konkrete udrejsesager, der har en vis tilknytning til Danmark. Normalt tilstræbes der fortrolighed om sådanne sager for ikke at komplicere deres løsning unødvendigt. Men alligevel må vi – for ofte, synes jeg – konstatere, at det kan tage flere år at få sådanne sager løst på en tilfredsstillende måde i forhold til de internationale forpligtelser, som de berørte lande har påtaget sig på menneskerettighedsområdet.

Spm. nr. S 902

Til *undervisningsministeren* (28/3 83) af:

Riishøj (SF):

»Kan ministeren fuldstændig afvise forlydender om, at han agter at forhøje klassekvotienterne samt grænserne for holdstørrelser og sammenlægninger i gymnasiet, sådan som disse er fastlagt i cirkulæret af marts 1982 for oprettelse af klasser og hold?«

Begrundelse

Ifølge forlydender i dagspressen (bl.a. Politiken) 25. marts 1983 agter ministeren at forhøje klassekvotienter og holdstørrelser i gymnasiet. Disse forlydender er blevet delvis dementeret af ministeren. Spørgsmålet er, om ministeren med henblik på skoleåret 1983-84 agter at foretage indgreb, der forhøjer klassestørrelserne, grænser for holdsammenlægninger samt kravene til holdstørrelser.

Skulle undervisningsministeren have sådanne planer, forekommer tidspunktet noget besynderligt, mildt sagt. Der er netop sendt et mæglingforslag til urafstemning inden for AC-området, herunder gymnasieområdet, der sikrer afspadsering af overarbejde for gymnasielærere og ad den vej flere gymnasiestillinger i en tid, hvor gymnasiet i øvrigt må forvente faldende tilgang. Et uafklaret spørgsmål er desuden, hvad der i denne sag er lovstof, og hvad der er aftalestof på arbejdsmarkedet.

Det er spørgerens håb, at undervisningsministeren vil bringe fuld klarhed over planerne for skoleåret 1983-84 på de i spørgsmålet nævnte områder.

Besvarelse (8/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Med hensyn til klassekvotienter og holdstørrelser overvejer jeg for tiden, om man ved hjælp af en slags merindskrivning («overbooking») i 1. klasserne og ved hjælp af større fleksibilitet omkring grenholds oprettelse kan hæve det gennemsnitlige antal elever i klasserne og på holdene.

Hvilke beslutninger der vil blive truffet på området, er endnu uafklaret. Jeg har således i øjeblikket drøftelser med Gymnasieskolenes Lærereforening.

Jeg kan således ikke fuldstændig afvise forlydenderne, men må præcisere, at mine planer går ud på at opnå en lille forhøjelse af de *gennemsnitlige* hold- og klassekvotienter uden at ændre på det maksimale antal elever i klasserne og på holdene.

Jeg kan til eksempel oplyse, at det har været muligt at hæve klassekvotienten i 1. g de sidste år fra 24,4 i 1980 til 24,7 i 1981 og til 25,4 i 1982, uden at det maksimale antal elever pr. klasse er blevet ændret.

Der er flere grunde til at forvente, at faldet i år bliver større, bl.a. på grund af de øgede uddannelses tilbud til de unge, jfr. min redegørelse om en forstærket indsats over for ungdomsarbejdsløsheden.

Spm. nr. S 905

Til *socialministeren* (29/3 83) af:

Poul Nielson (S):

»Er ministeren af samme opfattelse som det konservative folketingsmedlem Bo Kristensen, nemlig at karensgagen er indført, fordi der inden for visse dele af det offentlige er mange sygedage, og at loven sådan set ikke sigter mod det private erhvervsliv?«

Begrundelse

Ifølge Fredericia Dagblad den 26. november 1982 udtalte det konservative folketingsmedlem Bo Kristensen bl.a. følgende på et møde den 25. november i Fredericia:

[Poul Nielson]

»En række arbejdsgivere har nævnt, at de ikke vil trække lønmodtagerne i løn for den første sygedag, og det synes jeg er i orden. Ordningen er indført, fordi der inden for visse dele af det offentlige er mange sygedage, og jeg synes, at det er en udmærket løsning, at arbejdsgiverne inden for visse geografiske områder, hvor sygeligheden er meget beskeden, ikke følger lovens bogstav, idet loven sådan set ikke sigter mod det private erhvervsliv.«

Denne udtalelse viser, at det fra starten ikke har været sigtet med lovgivningen om karensdagen at ligestille de forskellige grupper på arbejdsmarkedet, men at man tværtimod fra konservativt hold direkte har sigtet mod en diskriminering af de offentligt ansatte samtidig med, at der utilsøret er lagt op til, at private arbejdsgivere kan gøre, hvad der passer dem.

Det ville også være interessant at få klargjort, hvilke grupper af offentligt ansatte man fra konservativt hold specielt havde kigget ud som begrundelse for genindførelse af karensdagen.

Besvarelse (7/4 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Indledningsvis skal det slås fast, at lovgivningen om en karensdag blev vedtaget som et led i regeringens sparebestræbelser. Karensdagen er således indført alene med det formål at opnå en besparelse på de offentlige budgetter.

Denne besparelse opnås dels ved, at der ikke længere udbetales løn eller dagpenge på 1. fraværsdag til offentligt ansatte, og dels ved at den besparelse, de private arbejdsgivere opnår ved karensdagen, inddrages ved en forlængelse af arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger og en forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsforsikringen.

Det må endvidere slås fast, at lovgivningen om en karensdag omfatter alle lønmodtagere, såvel offentligt som privat ansatte.

Jeg har da også gentagne gange i folketinget opfordret til, at også de private virksomheder administrerer lovgivningen således, at alle lønmodtagere i praksis bliver omfattet.

Spm. nr. S 906

Til *undervisningsministeren (29/3 83)* af:

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

»Har ministeren opfordret Odense kommunale skolevæsen til at udsende regeringens handlingsprogram vedrørende ungdomsuddannelserne til skoleinspektørerne, og finder ministeren, at dette er en tilfredsstillende måde at få regeringens synspunkter distribueret på?«

Besvarelse (8/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Firklovrerregeringens handlingsprogram for »Flere Unge I Gang« er et oplæg om den fremtidige politik på ungdomsuddannelsesområdet og som sådan regeringens synspunkter på dette. Jeg har derfor følt det naturligt, at alle uddannelsesinstitutioner, organisationer og enkeltpersoner m.v., der har eller kan have interesse i den fremtidige uddannelsespolitik, også får lejlighed til at gøre sig bekendt med regeringens synspunkter.

Handlingsprogrammet er således udsendt til alle interesserede. Som led i undervisningsministeriets normale udsendelsesprocedure er handlingsprogrammet derfor også udsendt til samtlige kommuner med anmodning om at videresende et antal eksemplarer til de enkelte folkeskoler i de pågældende kommuner.

Spm. nr. S 909

Til *finansministeren (29/3 83)* af:

Dohrmann (FP):

»Agter regeringen at gennemføre en finanslov for 1984, der ikke indebærer yderligere gældsætning til udlandet, og ville det ikke med henblik herpå være formålstjenligt, om ministeren sammen med en repræsentant fra det radikale venstre og en repræsentant fra fremskridtspartiet allerede nu begyndte at gennemgå samtlige konti, således at flertallet kunne være sikret inden lovens fremsættelse?«

Begrundelse

1984 bør være året, hvor vi stopper yderligere låneoptagelse i udlandet. Eftersom socialdemokratiet tilsyneladende kun agter at blive betragtet som en slags fyld i folketinget, bliver det det radikale venstre og fremskridtspartiet, der sammen med regeringspar-

[Dohrmann]

tierne må foretage det nødvendige oprydningsarbejde.

Efter spørgerens mening ville det være en god idé, om finansministeren på regeringspartierne vegne sammen med et medlem fra henholdsvis det radikale venstre og fremskridtspartiet hurtigst muligt begyndte gennemgangen af finansloven for 1984, således at et flertal stod bag de besparelser, der fremkom. En sådan fremgangsmåde ville være tidsbesparende og samtidig medføre, at alle partier, der deltog, fik en rimelig indflydelse på finanslovens udarbejdelse.

Besvarelse (11/4 83):

Finansministeren (Christoffersen):

Regeringen sigter mod at fjerne underskuddet på betalingsbalancen inden for en kortere årrække. Dette er et af de væsentligste elementer i den økonomiske politik, som iværksættes ved regeringens tiltræden i efteråret. Med de allerede gennemførte økonomisk-politiske foranstaltninger er der ydet et solidt bidrag til opfyldelse af denne målsætning.

Regeringen finder det ikke realistisk at fjerne betalingsbalanceunderskuddet allerede i 1984, hvilket er en forudsætning for at standse gældsætningen til udlandet. En sådan politik ville kræve en meget kraftig efterspørgselsdæmpning, som ville have helt unødvendigt ødelæggende virkninger for arbejdsmarkedet og dansk erhvervsliv. Regeringen er enig med spørgeren i nødvendigheden af at standse gældsætningen til udlandet, men det må først og fremmest ske ved at øge dansk produktion og beskæftigelse.

Med iværksættelsen af regeringens økonomiske politik er denne udvikling påbegyndt.

Denne linje vil blive fastholdt ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget for 1984. Regeringen vil fremlægge finanslovsforslaget medio august og vil søge tilslutning til forslaget blandt alle partier i folketinget.

Spm. nr. S 910

Til *undervisningsministeren* (29/3 83) af:

Jytte Andersen (S):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give vedrørende de overvejelser om at lægge fritidsloven ind under den kommunale bloktilskudsordning, der i øjeblikket foregår i mini-

steriet, jfr. notat af 13. januar 1983 fra direktoratet for voksenundervisning og folkeoplysning?«

Begrundelse

Ved at sammenkæde fritidsundervisningen og bloktilskudsordningen vil man fjerne kommunernes mulighed for at bevare fritidsundervisningen på et rimeligt og forsvarligt niveau.

Besvarelse (8/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Som det fremgår af den skriftlige fremsættelse af forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning, har regeringen planer om snarest at indføre en bloktilskudsordning på fritidslovmrådet med henblik på at styrke kommunernes økonomiske styringsmuligheder.

Jeg har imidlertid endnu ikke truffet beslutning om, hvordan en indførelse af bloktilskud på området kan ske. Spørgsmålet er for tiden genstand for nærmere undersøgelser og overvejelser i undervisningsministeriet.

Jeg har i øvrigt vanskeligt ved at se, at man som anført i begrundelsen for spørgsmålet fjerner kommunernes mulighed for at bevare fritidsundervisningen på et rimeligt og forsvarligt niveau, fordi man indfører en bloktilskudsordning på området.

Spm. nr. S 911

Til *undervisningsministeren* (29/3 83) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at kommunerne ifølge notat af 13. januar 1983 fra direktoratet for voksenundervisning og folkeoplysning skal have mulighed for at nedskære tilskuddene til fritidsundervisning og dermed reelt styre omfanget af den lokale aktivitet?«

Besvarelse (8/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Indførelsen af bloktilskud på et område medfører som bekendt, at serviceniveauet på det pågældende område fastsættes ved lokal afgørelse inden for de i eller i henhold til lovgivningen fastsatte rammer.

Jeg henviser i øvrigt til mit svar på det af spørgeren stillede spørgsmål S 910.

Spm. nr. S 912

Til *undervisningsministeren* (29/3 83) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at der ifølge notat af 13. januar 1983 fra direktoratet for voksenundervisning og folkeoplysning vil blive fastsat et loft på 48 timer for hold under fritidsloven, og oplyse, hvilke pædagogiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser et sådant loft vil have?«

Besvarelse (8/4 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Der er ingen aktuelle planer om at fastsætte et loft på 48 timer for hold inden for fritidsundervisning for voksne.

Jeg henviser i øvrigt til mine svar på de af spørgeren stillede spørgsmål S 910 og S 911.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 23:

Forespørgsel til industriministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om offentliggørelsen af monopoldirektoratets redegørelse om discountbutikker?«

Af Anne Grete Holmsgård (VS), Tove Lindbo Larsen (S) og Gade (SF).

(Forespørgslen anmeldt 6/4 83. Fremme af forespørgslen vedtaget 8/4 83).

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg skal allerede nu gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted i morgen, torsdag.

Begrundelse

Anne Grete Holmsgård (VS):

Forespørgerne finder det uacceptabelt, at industriministeren har bortcensureret store dele af discountredegørelsen, herunder de oplysninger, der er af størst interesse for forbrugerne og de handlende. Ministeren har som ankeinstans fjernet oplysninger om indkøbspriser, rabatter, avancer m.v. Det er sket på trods af, at disse oplysninger ikke er mere detaljerede end oplysningerne i tidligere redegørelser, f. eks. i redegørelsen om engros-handelen med dagligvarer. Det er ligeledes

sket på trods af, at sådanne oplysninger aldrig tidligere er blevet betegnet som fortrolige i administrationen af monopolloven og på trods af, at monopoldirektoratet har afvist, at redegørelsen skulle indeholde oplysninger, der ifølge loven må betegnes som fortrolige.

Forespørgerne finder, at det er principielt vigtigt, at redegørelsen offentliggøres i den oprindelige form både af hensyn til offentlighedens indsigt i de konkrete oplysninger om discountmarkedet og af hensyn til monopoldirektoratets fremtidige arbejdsvilkår.

Besvarelse

Industriministeren (Stetter):

Monopoldirektoratet udarbejdede i december 1982 med henvisning til monopolloven en redegørelse »Discountbutikker i dagligvarehandelen, markedsstruktur og prisforhold«, som blev sendt til høring hos en række berørte erhvervsorganisationer og virksomheder.

Industriministeriet modtog herefter en del klager over direktoratets beslutning om at ville offentliggøre redegørelsen. Ministeriet, undertegnede, traf afgørelse i sagen og meddelte denne til monopoldirektoratet ved skrivelse af 10. marts 1983.

Monopoldirektoratet blev anmodet om ved offentliggørelse af redegørelsen at udelade visse oplysninger og i den ny form at forelægge den til høring hos klagerne, hvilket er sket.

Som det er tinget bekendt, har erhvervsudvalget og medlemmer af folketinget såvel før som efter ministeriets afgørelse i sagen stillet adskillige spørgsmål, som er blevet besvaret. Jeg har endvidere været til samråd med erhvervsudvalget, senest den 22. marts 1983.

I min egenskab af rekursinstans har jeg truffet afgørelse om, at en række oplysninger i discountredegørelsen er fortrolige og hemmelige og derfor ikke må offentliggøres. Bestemmelsen herom er fastlagt i monopollovens § 19, stk. 2, og jeg følger naturligvis loven.

Ønsker folketinget at sikre sig, at det ikke på ny kan blive aktuelt, at ministeren som rekursinstans skal tage stilling til, hvilke oplysninger der kan medtages i sådanne redegørelser, er den korrekte fremgangsmåde at